

EIZ U MEDIJIMA

SRPANJ 2015.

Sadržaj

Odjeci institutskih aktivnosti u medijima 7

Pojavljivanje znanstvenika Instituta u medijima 53

ODJECI INSTITUTSKIH AKTIVNOSTI U MEDIJIMA

Spajanjem četiri instituta nastat će jedan ekonomski

Autor: Marija Brnić

Iako se radi tek o prijedlogu Povjerenstva za restrukturiranje već se nižu prigovori iz spomenutih institucija

Vlada uprave institucija uopće nije konzultirala oko svoje ideje/Fotolia

Do konca travnja Vlada je na svom stolu trebala imati konačan prijedlog restrukturiranja 25 javnih instituta, međutim, Povjerenstvo kojem je dala ovaj zadatak krajem prošle godine još ga nije izradilo.

Pred mjesec dana iscurile su tek informacije kako se sprema rješenje koje među ostalim predviđa objedinjavanje četiri postojeća u jedan novi institut - Ekonomski institut Zagreb, Institut za javne financije, Institut za turizam i Institut za razvoj i međunarodne odnose formirali bi zajedno Institut za ekonomiju. Takav prijedlog još nije gotov, potvrdio nam je predsjednik vladinog povjerenstva Roko Andričević, zamjenik ministra znanosti i obrazovanja. "Povjerenstvo još uvijek radi svoj posao i nikakvi zaključci još nisu doneseni", ističe Andričević, koji informacije o spajanju on tumači kao rezultat neslužbenih razmišljanja "koja kolaju među sudionicima sustava javnih znanstvenih instituta". No, upravo to i najviše diže na noge četiri instituta obuhvaćena planom objedinjavanja, jer, žale se, nisu uopće konzultirani oko takvog mogućeg rješenja.

Sanja Tišma; Roko Andričević

Njihovih predstavnika nema među članovima Povjerenstva, a do sada su o temi restrukturiranja bili tek na jednom sastanku, i to u Ministarstvu znanosti koncem siječnja održanom na traženje samih instituta. Tom prilikom obećano im je da će svakako biti uključeni u proces izrade modela njihovog restrukturiranja.

Potvrđuje to i ravnateljica EIZG-a Dubravka Jurlina Alibegović, koja kaže da su u Ministarstvu tom prilikom upravo naglasili potrebu povjerenja instituta u sam proces prije donošenja odluka. "Osobno očekujem da će ministar Vedran Mornar o bilo kakvoj statusnoj promjeni ozbiljno razgovarati s predstavnicima svih instituta, da ćemo imati priliku detaljnije diskutirati o prednostima i nedostacima najavljenog restrukturiranja", odgovorila nam je ravnateljica EIZG-a.

Dubravka Jurlina Alibegović

A dok još osmišljavanje tog modela nije uznapredovalo, svi javni instituti nastoje se izboriti za očuvanje svoje samostalnosti, jer je redom riječ o javnim institutima s dugom tradicijom. Najmlađi u tom društvu IJF ove godine obilježava 45 godina postojanja, IMRO je osnovan prije 53, IT pred 56 godina, dok je najstariji EIZG, koji ove godine puni 76 godina. Među prvima reagirao je IRMO, čija se ravnateljica Sanja Tišma, uz podršku Upravnog i Znanstvenog vijeća, obratila ministru Mornaru tražeći da se taj institut "ne utapa" u takvu novu instituciju. "Gotovo da nema zemlje u svijetu koja nema institut posvećen međunarodnim odnosima, a razvijenije zemlje imaju institute posvećene održivom razvoju i međunarodnim odnosima", navode među ostalim u dopisu, u kojem dodatnim argumentom za isključenje iz ovog rješenja vide i u činjenici da je u postupku reakreditacije i međunarodnog vrednovanja provedenom 2012.

IRMO jedini od ova četiri instituta dobio preporuku Ministarstvu za bezuvjetno izdavanje dopusnice za daljnji rad i ocjenu međunarodnih evaluatora kao "instituta na dobrom putu". No, i u ostalim institutima slično gledaju na opciju objedinjavanja. Cilj restrukturiranja, a to je dizanje znanstvene produktivnosti i javne odgovornosti instituta, ovime po njima neće biti postignut. D. Jurlina Alibegović najvećim rizikom pripajanja pravne osobe iz sličnog djelokruga istraživanja vidi u gubitku pravne osobnosti, koja za instituciju koja se pripaja znači gubitak već izgrađenog znanstvenog imagea.

Zbog neizvjesnosti budućeg razvoja instituta očekuje i da bi se određeni broj znanstvenika odlučio za odlazak iz sustava znanosti ili izvan Hrvatske, a uspostava nove organizacije, selidba i redefiniranje područja i tema istraživanja smanjili bi znanstvenu produktivnost na srednji rok. Još veće rizike ona vidi u eventualnom pripajanju instituta nekoj drugoj pravnoj osobi, primjerice Sveučilištu u Zagrebu, što se također spominje kao jedna od mogućnosti. To bi, kaže šefica EIZG-a, moglo značiti uključivanje u mrežu od 33 pravne osobe, odnosno skupinu institucija u kojoj pretežu samostalni fakulteti s pravnom osobnošću, koji su opterećeni vlastitim problemima i razvojem, te nemaju zajedničke strateške ciljeve.

Ukratko, izgubio bi se fokus znanstvenog rada, promijenili strateški ciljevi i planovi istraživanja, te razvoj znanstvenih karijera. Znanstveno istraživanje, podsjeća ona, osnovna je djelatnost instituta kojoj se istraživački timovi mogu posvetiti, što stvara razliku od rada na institutu i na sveučilištu. Prve reakcije instituta na ovakav mogući scenarij dodatno su zakočila, čini se, rad ovog povjerenstva, jer naznaka da bi se njegova sjednica održala prije ljetnih odmora zasad nema.

Spajanjem četiri instituta nastat će jedan ekonomski

Autor: banka.hr/Poslovni dnevnik

Prijedlog je da Ekonomski institut Zagreb, Institut za javne financije, Institut za turizam i Institut za razvoj i međunarodne odnose formiraju zajedno Institut za ekonomiju. Četiri instituta obuhvaćena planom objedinjavanja tvrde kako nisu konzultirani

Dubravka Jurlina Alibegović, ravnateljica EIZG-a

Do konca travnja Vlada je na svom stolu trebala imati konačan prijedlog restrukturiranja 25 javnih instituta, međutim, Povjerenstvo kojem je dala ovaj zadatak krajem prošle godine još ga nije izradilo.

Pred mjesec dana iscurile su tek informacije kako se sprema rješenje koje među ostalim predviđa objedinjavanje četiri postojeća u jedan novi institut - Ekonomski institut Zagreb, Institut za javne financije, Institut za turizam i Institut za razvoj i međunarodne odnose formirali bi zajedno Institut za ekonomiju. Takav prijedlog još nije gotov, potvrdio je Poslovnom dnevniku predsjednik vladinog povjerenstva Roko Andričević, zamjenik ministra znanosti i obrazovanja.

"Povjerenstvo još uvijek radi svoj posao i nikakvi zaključci nisu doneseni", ističe Andričević, koji informacije o spajanju tumači kao rezultat neslužbenih razmišljanja "koja kolaju među sudionicima sustava javnih znanstvenih instituta". No, upravo to i najviše diže na noge četiri instituta obuhvaćena planom objedinjavanja, jer, žale se, nisu uopće konzultirani oko takvog mogućeg rješenja.

Njihovih predstavnika nema među članovima Povjerenstva, a do sada su o temi restrukturiranja bili tek na jednom sastanku, i to u Ministarstvu znanosti koncem siječnja održanom na traženje samih instituta. Tom prilikom obećano im je da će svakako biti uključeni u proces izrade modela njihovog restrukturiranja. Potvrđuje to i ravnateljica EIZG-a Dubravka Jurlina Alibegović, koja kaže da su u Ministarstvu tom prilikom upravo naglasili potrebu povjerenja instituta u sam proces prije donošenja odluka.

A dok još osmišljavanje tog modela nije uznapredovalo, svi javni instituti nastoje se izboriti za očuvanje svoje samostalnosti, jer je redom riječ o javnim institutima s dugom tradicijom. Najmlađi u tom društvu IJF ove godine obilježava 45 godina postojanja, IMRO je osnovan prije 53, IT pred 56 godina, dok je najstariji EIZG, koji ove godine puni 76 godina.

Među prvima reagirao je IRMO, čija se ravnateljica Sanja Tišma, uz podršku Upravnog i Znanstvenog vijeća, obratila ministru Mornaru tražeći da se taj institut "ne utapa" u novu instituciju. "Gotovo da nema zemlje u svijetu koja nema institut posvećen međunarodnim odnosima, a razvijenije zemlje imaju institute posvećene održivom razvoju i međunarodnim odnosima", navode među ostalim u dopisu, u kojem dodatnim

argumentom za isključenje iz ovog rješenja vide i u činjenici da je u postupku reakreditacije i međunarodnog vrednovanja provedenom 2012.

Zbog neizvjesnosti budućeg razvoja instituta očekuje se da bi se određeni broj znanstvenika odlučio za odlazak iz sustava znanosti ili izvan Hrvatske, a uspostava nove organizacije, selidba i redefiniranje područja i tema istraživanja smanjili bi znanstvenu produktivnost na srednji rok. D. Jurlina Alibegović smatra kako bi se izgubio fokus znanstvenog rada, promijenili strateški ciljevi i planovi istraživanja, te razvoj znanstvenih karijera. Znanstveno istraživanje, podsjeća ona, osnovna je djelatnost instituta kojoj se istraživački timovi mogu posvetiti, što stvara razliku od rada na institutu i na sveučilištu.

Prve reakcije instituta na ovakav mogući scenarij dodatno su zakočila, čini se, rad ovog povjerenstva, jer naznaka da bi se njegova sjednica održala prije ljetnih odmora zasad nema.

OTPORNI NA RECESIJU Ovaj sektor u Hrvatskoj zapošljava 124.000 ljudi!

Autor: I. D.

Kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda, zapošljavaju 124 tisuće ljudi te su drugi po veličini sektor u Hrvatskoj po udjelu prihoda u BDP-u (3,5 posto), istaknuto je u utorak na predstavljanju rezultata nacionalne "Studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski Institut u Zagrebu

Rad u kreativni (Foto: Guliver/Thinkstock)

Sektor kreativnih i kulturnih industrija (KKI) u Hrvatskoj sastavljen je od 12 podsektora koje sačinjavaju 45 djelatnosti, a najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština te film i fotografija.

Upravo kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj pokazale su se otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva, rečeno je na predstavljanju rezultata u organizaciji HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija (HUP-KKKI) i Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija.

Udio bruto dodane vrijednosti, koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija, u hrvatskome gospodarstvu povećan je s 3,2 posto u 2009. godini na 3,5 posto u 2013, istaknula je Ivana Rašić iz zagrebačkog Ekonomskog instituta predstavljajući rezultate studije.

Rezultati studije pokazuju da su poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama 2013. godine činili su čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva, a zapošljavaju 7,7 posto od ukupnog broja zaposlenih u Hrvatskoj. Poduzeća imaju prosječno 4,2 zaposlenika, što je znatno manje od hrvatskoga prosjeka (8,1 zaposlenika), što govori o velikoj usitnjenosti njihove strukture.

Značenje doprinosa tog poslovnoga sektora gospodarstvu vidljivo je u podacima o prihodima i bruto dodanoj vrijednosti. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija u 2013. ostvario je približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj.

"U godinama recesije kada je bruto dodana vrijednost cjelokupnog poslovnog sektora u Hrvatskoj bilježila pad od 4,7 posto, ona je u kreativnoj i kulturnoj industriji porasla 3,5 posto. Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva. Razlog je nova paradigma u gospodarstvu s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u specijalizirane proizvodnje. Sami rezultati mapiranja ukazuju da postoji još značajniji prostor za ekspanziju sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti u ovoj probitačnoj gospodarskoj industriji", istaknula je Ivana Nikolić Popović, predsjednica HUP-ove Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija.

ŠTO JE POKAZALO ISTRAŽIVANJE?

Kreativne i kulturne industrije drugi su najveći sektor po udjelu u domaćem BDP-u

Autor: Luka Fišić

Ideje su najjeftinije, a mogu donijeti goleme prihode hrvatskom gospodarstvu - izjavio je ministar kulture Republike Hrvatske Berislav Šipuš prilikom prezentacije rezultata nacionalne studije mapiranja kreativnih i kulturnih institucija, održane danas u prostorijama Hrvatske udruge poslodavaca u Zagrebu

Kreativne i kulturne industrije (KKI) u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda, zapošljavaju 124 tisuće ljudi te je drugi po veličini sektor u Hrvatskoj po udjelu prihoda u BDP-u (3,5%), pokazala su istraživanja Ekonomskog instituta koja su ovom prilikom predstavljena javnosti.

Najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju: arhitektura, računalni programi igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija. Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama čine čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva u 2013. godini, a među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih, tvrde ista istraživanja.

Osnovni cilj istraživanje bio je, kako tvrde predstavnici instituta, podići svijest o značaju ovih industrija, njihovom doprinosu gospodarstvu i upozoriti na glavne prepreke i pitanja s kojima se oni suočavaju, a sve u kontekstu razvoja ekonomije zasnovane na znanju.

- Kultura kako bi opstala i bila profitabilna mora se kačiti za ostale osi. Tako da mi konstantno moramo surađivati s ministarstvom turizma, regionalnog razvoja, te ministarstvom poduzetništva. No, isto tako bez kulture nema ni turizma - ustvrdio je Šipuš, te najavio osnivanje povjerenstva za rock glazbu, kategorizaciju klubova, te ulaganje u razvoj lokalnih sredina za koje smatra da moraju biti inkubatori kreativnosti.

- Hrvatska u svojim studentima ime neograničen izvor talenata. Zašto ne bi bili uspješniji od sveučilišta poput kalifornijskog Stanforda čiji diplomci su jezgra Silicijske Doline, te čije tvrtke su zaslužne za milijune radnih mjesta - optimističan je Miljenko Šipraga, prorektor Zagrebačkog sveučilišta. Kulturna i kreativna industrija Europi godišnje donosi 535 milijuna Eura, što čini više od 4 posto BDP-a, pri čemu zapošljava 7 milijuna ljudi, te je jedna od rijetkih grana gospodarstva na koju kriza nije negativno utjecala.

124 TISUĆE ZAPOSLENIH

Hrvatska kreativna i kulturna industrija uprihodila 15 milijardi kuna

Autor: tportal.hr/hina

Kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda, zapošljavaju 124 tisuće ljudi te su drugi po veličini sektor u Hrvatskoj po udjelu prihoda u BDP-u (3,5 posto), istaknuto je u utorak na predstavljanju rezultata nacionalne "Studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski Institut u Zagrebu

Sektor kreativnih i kulturnih industrija (KKI) u Hrvatskoj sastavljen je od 12 podsektora koje sačinjavaju 45 djelatnosti, a najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština te film i fotografija.

Izvor: Guliver/Thinkstock thinkstock; autor: thinkstock

Upravo kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj pokazale su se otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva, rečeno je na predstavljanju rezultata u organizaciji HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija (HUP-KKKI) i Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija.

Udio bruto dodane vrijednosti, koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija, u hrvatskome gospodarstvu povećan je s 3,2 posto u 2009. godini na 3,5 posto u 2013, istaknula je Ivana Rašić iz zagrebačkog Ekonomskog instituta predstavljajući rezultate studije.

Rezultati studije pokazuju da su poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama 2013. godine činili su čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva, a zapošljavaju 7,7 posto od ukupnog broja zaposlenih u Hrvatskoj. Poduzeća imaju prosječno 4,2 zaposlenika, što je znatno manje od hrvatskoga prosjeka (8,1 zaposlenika), što govori o velikoj usitnjenosti njihove strukture.

Značenje doprinosa tog poslovnoga sektora gospodarstvu vidljivo je u podacima o prihodima i bruto dodanoj vrijednosti. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija u 2013. ostvario je približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj.

"U godinama recesije kada je bruto dodana vrijednost cjelokupnog poslovnog sektora u Hrvatskoj bilježila pad od 4,7 posto, ona je u kreativnoj i kulturnoj industriji porasla 3,5 posto. Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva. Razlog je nova paradigma u gospodarstvu s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u specijalizirane proizvodnje. Sami rezultati mapiranja ukazuju da postoji još značajniji prostor za ekspanziju sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti u ovoj probitačnoj gospodarskoj industriji", istaknula je Ivana Nikolić Popović, predsjednica HUP-ove Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija.

Kreativne i kulturne industrije (KKI) u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda

Autor/izvor: Limun.hr

U organizaciji HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija (HUP-KKKI) i Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija danas su prezentirani rezultati nacionalne "Studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski Institut u Zagrebu, a prema kojima su se upravo kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj pokazale otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva. Sektor kreativnih i kulturnih industrija (KKI) u Hrvatskoj je sastavljen 12 pod-sektora koje sačinjavaju 45 djelatnosti, stoji u priopćenju.

Rezultate studije predstavila je gospođa Ivana Rašić iz Ekonomskog instituta u Zagrebu te naglasila kako je predmetna Studija pokazala da se udio bruto dodane vrijednosti koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija u hrvatskome gospodarstvu povećala s 3,2% u 2009. godini na 3,5% u 2013. Pri tom najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju podsektori: arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija.

Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama čine čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva u 2013. godini. Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih. Poduzeća u kreativnim i kulturnim industrijama (4,2 zaposlenika) znatno su manja od hrvatskoga prosjeka (8,1 zaposlenika), a to govori o velikoj usitnjenosti strukture kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj. U kreativnim i kulturnim industrijama u Hrvatskoj je prema rezultatima Studije zaposleno 7,7% od ukupnog broja svih zaposlenih. Udio zaposlenih iz kreativnih i kulturnih zanimanja u KKI iznosi 41,1 %, a u ostatku gospodarstva 6,1 %.

Značenje doprinosa poslovnoga sektora kreativnih i kulturnih industrija gospodarstvu vidljivo je u podacima o prihodima i bruto dodanoj vrijednosti. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. godini ostvario približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj, navodi se u priopćenju.

Kreativne i kulturne industrije ostvaruju 15 mlrd kuna prihoda

Autor: banka.hr

Udio bruto dodane vrijednosti koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija u hrvatskome gospodarstvu je 3,5 posto, a najveći rast ostvaruju arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija

U organizaciji HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija (HUP-KKKI) i Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija u utorak su prezentirani rezultati nacionalne "Studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski Institut iz Zagreba.

Studija pokazuje da su upravo kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj pokazale otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva. Sektor kreativnih i kulturnih industrija (KKI) u Hrvatskoj je sastavljen 12 pod-sektora koje sačinjavaju 45 djelatnosti.

Rezultate studije predstavila je Ivana Rašić iz Ekonomskog instituta. Naglasila je kako je predmetna Studija pokazala da se udio bruto dodane vrijednosti koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija u hrvatskome gospodarstvu povećala s 3,2 posto u 2009. na 3,5 posto u 2013. Pri tom najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju podsektori: arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija.

Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama čine čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva u 2013. Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih. Poduzeća u kreativnim i kulturnim industrijama (4,2 zaposlenika) znatno su manja od hrvatskoga prosjeka (8,1 zaposlenika), a to govori o velikoj usitnjenosti strukture kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj.

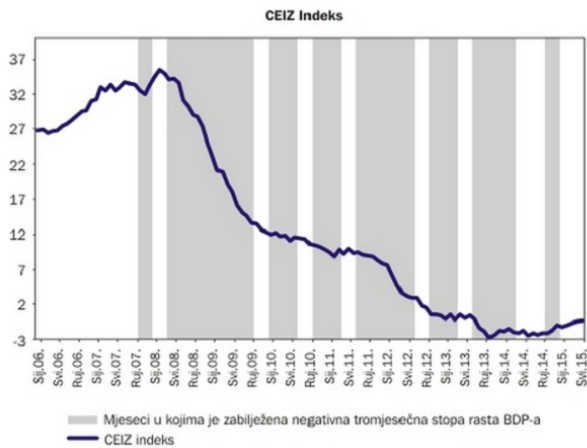
U kreativnim i kulturnim industrijama u Hrvatskoj je prema rezultatima Studije zaposleno 7,7 posto ukupnog broja svih zaposlenih. Udio zaposlenih iz kreativnih i kulturnih zanimanja u KKI iznosi 41,1 posto, a u ostatku gospodarstva 6,1 posto.

Značenje doprinosa poslovnoga sektora kreativnih i kulturnih industrija gospodarstvu vidljivo je u podacima o prihodima i bruto dodanoj vrijednosti. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. ostvario približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj, i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj.

"U godinama recesije kada je bruto dodana vrijednost cjelokupnog poslovnog sektora u Hrvatskoj bilježila pad od 4,7 posto, bruto dodana vrijednost kreativnih i kulturnih industrija porasla je 3,5 posto. Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva. Razlog leži u primjeni nove paradigme koja se rađa u gospodarstvu s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u specijalizirane proizvodnje. Sami rezultati mapiranja ukazuju da postoji još značajniji prostor za ekspanziju sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti u ovoj probitačnoj gospodarskoj industriji", izjavila je Ivana Nikolić Popović, predsjednica HUP- KKKI.

EKONOMSKI INSTITUT ZAGREB: Rast BDP-a nastavlja se i u drugom tromjesečju

Autor: M. R.

Graf: EIZG

NAKON rasta vrijednosti CEIZ indeksa, koji pokazuje stanje poslovnog ciklusa, u zadnjem tromjesečju prošle i u prvom tromjesečju ove godine, trend rasta nastavio se u travnju i svibnju i to kumulativno za 0,6 indeksnih bodova u odnosu na prvo tromjesečje, objavio je Ekonomski institut Zagreb.

Samo u svibnju ove godine CEIZ indeks porastao je za 1,4 indeksna boda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od listopada 2013. godine, kada je indeks zabilježio najnižu vrijednost, do svibnja ove godine, CEIZ indeks porastao je ukupno za 2,4 indeksna boda.

Budući da je indeks zabilježio povećanje vrijednosti i u travnju, možemo zaključiti da se u drugom tromjesečju ove godine stanje poslovnog ciklusa poboljšalo u odnosu na prvo tromjesečje, navode iz EIZG-a.

Povećanje vrijednosti CEIZ indeksa u travnju i svibnju također sugerira da će se oporavak BDP-a koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak.

RAST BDP-a

Hrvatsko gospodarstvo raste i u drugom tromjesečju!

Autor: Lider/Hina

Trend rasta CEIZ indeksa nastavljen je i u travnju i svibnju, što sugerira da će se oporavak BDP-a, koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine, nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak, objavio je u utorak Ekonomski institut, Zagreb (EIZ)

Koicidentni ekonomski indikator - CEIZ indeks je nakon rasta vrijednosti u zadnjem tromjesečju prošle i u prvom tromjesečju ove godine, trend rasta nastavio i u travnju i svibnju i to kumulativno za 0,6 indeksnih bodova u odnosu na prvo tromjesečje.

Samo u svibnju ove godine CEIZ indeks porastao je za 1,4 indeksna boda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, navode analitičari EIZ-a.

Dodaju da je od listopada 2013. godine, kada je indeks zabilježio najnižu vrijednost, do svibnja ove godine, CEIZ indeks porastao ukupno za 2,4 indeksna boda.

"Budući da je indeks zabilježio povećanje vrijednosti i u travnju, možemo zaključiti da se u drugom tromjesečju ove godine stanje poslovnog ciklusa poboljšalo u odnosu na prvo tromjesečje. Povećanje vrijednosti CEIZ indeksa u travnju i svibnju također sugerira da će se oporavak BDP-a koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak", ističu iz EIZ-a.

CEIZ indeks je mjesečni složeni indikator poslovnog ciklusa razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb. Njegova je svrha pružiti pravovremenu informaciju o trenutnom stanju poslovnoga ciklusa, zbog čega se vrijednost CEIZ indeksa mijenja istodobno s promjenama poslovnog ciklusa.

CEIZ indeks je jednobrojčani pokazatelj poslovnog ciklusa koji sadrži informacije koje bi inače trebalo prikupljati analizom velikog broja različitih ekonomskih serija. Za razliku od vremenske serije tromjesečnog BDP-a, daje mjesečnu ocjenu stanja gospodarstva pružajući na taj način preciznije informacije o promjenama koje se odvijaju tijekom kraćeg vremenskoga razdoblja. Dostupan je jedan do tri mjeseca prije objave podataka o tromjesečnom BDP-u, zbog čega nosioci ekonomskih politika i zainteresirana javnost mogu pravovremeno pratiti gospodarska kretanja, napominju iz EIZ-a.

INDIKATOR

CEIZ indeks najavljuje rast BDP-a u drugom kvartalu

Autor/izvor: SEEBiz

Trend rasta CEIZ indeksa nastavljen je i u travnju i svibnju, što sugerira da će se oporavak BDP-a, koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine, nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak, objavio je u utorak Ekonomski institut, Zagreb (EIZ)

Koincidentni ekonomski indikator - CEIZ indeks je nakon rasta vrijednosti u zadnjem tromjesečju prošle i u prvom tromjesečju ove godine, trend rasta nastavio i u travnju i svibnju i to kumulativno za 0,6 indeksnih bodova u odnosu na prvo tromjesečje.

Samo u svibnju ove godine CEIZ indeks porastao je za 1,4 indeksna boda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, navode analitičari EIZ-a.

Dodaju da je od listopada 2013. godine, kada je indeks zabilježio najnižu vrijednost, do svibnja ove godine, CEIZ indeks porastao ukupno za 2,4 indeksna boda.

"Budući da je indeks zabilježio povećanje vrijednosti i u travnju, možemo zaključiti da se u drugom tromjesečju ove godine stanje poslovnog ciklusa poboljšalo u odnosu na prvo tromjesečje. Povećanje vrijednosti CEIZ indeksa u travnju i svibnju također sugerira da će se oporavak BDP-a koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak", ističu iz EIZ-a.

CEIZ indeks je mjesečni složeni indikator poslovnog ciklusa razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb. Njegova je svrha pružiti pravovremenu informaciju o trenutnom stanju poslovnoga ciklusa, zbog čega se vrijednost CEIZ indeksa mijenja istodobno s promjenama poslovnog ciklusa.

CEIZ indeks je jednobrojčani pokazatelj poslovnog ciklusa koji sadrži informacije koje bi inače trebalo prikupljati analizom velikog broja različitih ekonomskih serija. Za razliku od vremenske serije tromjesečnog BDP-a, daje mjesečnu ocjenu stanja gospodarstva pružajući na taj način preciznije informacije o promjenama koje se odvijaju tijekom kraćeg vremenskoga razdoblja. Dostupan je jedan do tri mjeseca prije objave podataka o tromjesečnom BDP-u, zbog čega nosioci ekonomskih politika i zainteresirana javnost mogu pravovremeno pratiti gospodarska kretanja, napominju iz EIZ-a.

EIZ

CEIZ indeks navješćuje rast BDP-a u drugom tromjesečju

Autor: PolitikaPlus/Hina

CEIZ indeks je mjesečni složeni indikator poslovnog ciklusa razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb

Trend rasta CEIZ indeksa nastavljen je i u travnju i svibnju, što sugerira da će se oporavak BDP-a, koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine, nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak, objavio je u utorak Ekonomski institut, Zagreb (EIZ).

Koicidentni ekonomski indikator - CEIZ indeks je nakon rasta vrijednosti u zadnjem tromjesečju prošle i u prvom tromjesečju ove godine, trend rasta nastavio i u travnju i svibnju i to kumulativno za 0,6 indeksnih bodova u odnosu na prvo tromjesečje.

Samo u svibnju ove godine CEIZ indeks porastao je za 1,4 indeksna boda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, navode analitičari EIZ-a.

Dodaju da je od listopada 2013. godine, kada je indeks zabilježio najnižu vrijednost, do svibnja ove godine, CEIZ indeks porastao ukupno za 2,4 indeksna boda.

"Budući da je indeks zabilježio povećanje vrijednosti i u travnju, možemo zaključiti da se u drugom tromjesečju ove godine stanje poslovnog ciklusa poboljšalo u odnosu na prvo tromjesečje. Povećanje vrijednosti CEIZ indeksa u travnju i svibnju također sugerira da će se oporavak BDP-a koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak", ističu iz EIZ-a.

CEIZ indeks je mjesečni složeni indikator poslovnog ciklusa razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb. Njegova je svrha pružiti pravovremenu informaciju o trenutnom stanju poslovnoga ciklusa, zbog čega se vrijednost CEIZ indeksa mijenja istodobno s promjenama poslovnog ciklusa.

CEIZ indeks je jednobrojčani pokazatelj poslovnog ciklusa koji sadrži informacije koje bi inače trebalo prikupljati analizom velikog broja različitih ekonomskih serija. Za razliku od vremenske serije tromjesečnog BDP-a, daje mjesečnu ocjenu stanja gospodarstva pružajući na taj način preciznije informacije o promjenama koje se odvijaju tijekom kraćeg vremenskoga razdoblja. Dostupan je jedan do tri mjeseca prije objave podataka o tromjesečnom BDP-u, zbog čega nosioci ekonomskih politika i zainteresirana javnost mogu pravovremeno pratiti gospodarska kretanja, napominju iz EIZ-a.

PORASTAO CEIZ INDEKS

EKONOMSKI INSTITUT ZAGREB: I u drugom tromjesečju nastavlja se rast BDP-a

Autor: Danas.hr

Nakon rasta vrijednosti CEIZ indeksa u zadnjem tromjesečju prošle i u prvom tromjesečju ove godine, trend rasta nastavio se u travnju i svibnju i to kumulativno za 0,6 indeksnih bodova u odnosu na prvo tromjesečje

Foto: Davor Puklavec/PIXSELL

Samo u svibnju ove godine CEIZ indeks porastao je za 1,4 indeksna boda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od listopada 2013. godine, kada je indeks zabilježio najnižu vrijednost, do svibnja ove godine, CEIZ indeks porastao je ukupno za 2,4 indeksna boda, objavio je Ekonomski institut Zagreb.

Budući da je indeks zabilježio povećanje vrijednosti i u travnju, možemo zaključiti da se u drugom tromjesečju ove godine stanje poslovnog ciklusa poboljšalo u odnosu na prvo tromjesečje.

Povećanje vrijednosti CEIZ indeksa u travnju i svibnju također sugerira da će se oporavak BDP-a koji je zabilježen u prvom tromjesečju ove godine nastaviti te da će tromjesečna stopa promjene BDP-a u drugom tromjesečju vjerojatno imati pozitivan predznak.

MAPIRANJE KREATIVNOG SEKTORA U HRVATSKOJ

U kreativnoj ekonomiji zaposleno 124.304 osobe

Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. ostvario približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj. Najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju elektronički mediji, zatim izdavaštvo, računalni programi, te oglašavanje i tržišno komuniciranje

Ilijana Grgić
grgic@privredni.hr

Sektor kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj čini 2,3 posto udjela u domaćem BDP-u što je više od, primjerice, drvene ili industrije namještaja, ali i kemijske, farmaceutske te tekstilne ili pak industrije obuće, pokazala je *Studija mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija* koja je izradio Ekonomski institut Zagreb, a prema njemu su se upravo kreativne i kulturne industrije u Hrvatskoj pokazale otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva.

Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih

“U godinama recesije kada je bruto dodana vrijednost cjelokupnog poslovnog sektora u Hrvatskoj bilježila pad od 4,7 posto, BDP kreativnih i kulturnih industrija porastao je 3,5 posto. Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva. Razlog leži u primjeni nove paradigme koja se rađa u gospodarstvu s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u

specijalizirane proizvodnje. Sami rezultati mapiranja ukazuju na to da postoji još značajniji prostor za ekspanziju sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti u ovoj probitačnoj gospodarskoj industriji”, izjavila je **predsjednica Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija Ivana Nikolić Popović**.

Sektor po djelatnostima
Sljedeći korak u pozicioniranju ovog sektora je izrada strategije razvoja. Kako bi Hrvatska mogla ostvariti svoj puni potencijal što se ulaganja tiče, kreativci i kulturnjaci očekuju jaču potporu državnih institucija. “Industrija koja u recesiji bilježi rast, treba biti ozbiljno shvaćena, jer riječ

je o industriji koja u Europi čini 4,2 posto BDP-a i treća je po zapošljavanju. Sama uloga države je da stvara jedan okvir, uklanja prepreke, omogućuje konkurenciju i postojeća ograničenja u financiranju pokušava nadomjestiti kroz europske fondove”, rekao je **pomoćnik ministra gospodarstva Vedran Kružić**.

Sektor kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj sastavljen je od 12 podsektora koje sačinjavaju 45 djelatnosti. Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama, njih 10.233, čine čak 5,7 posto ukupnog broja svih poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva. Mapiranje sektora je pokazalo da se njih više od 21 posto bavi glazbom, te ostalim umjetnostima, 18,5

posto radi u sektoru oglašavanja te tržišnoga komuniciranja, a u izdavaštvu njih 13,9 posto. Arhitekturom se bavi 10,1 posto poslovnih subjekata unutar kreativnih i kulturnih industrija, a računalnim programima i igrama te novim medijima 9,3 posto. Ostalo čine dizajn, tradicijski zanati, fotografija, film, elektronički mediji te muzeji, galerije i knjižnice koji zajedno čine tek 0,1 posto sektora kreativnih i kulturnih industrija. Značenje doprinosa poslovnoga sektora kreativnih i kulturnih industrija u gospodarstvu vidljivo je u podacima o prihodima i bruto dodanoj vrijednosti. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. ostvario približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga pri-

Osnovni rezultati i nalazi - udio sektora u BDP-u RH
• Značajan ekonomski potencijal KKI • Bruto dodana vrijednost sektora (javni i privatni sektor KKI) 6,3 milijardi kuna - 2,3% BDP-a RH

hoda svih poduzeća u Hrvatskoj i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj. Najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju elektronički mediji, zatim izdavaštvo, računalni programi, te oglašavanje i tržišno komuniciranje.

Zaposlenost raste

Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih. Poduzeća u kreativnim i kulturnim industrijama prosječno imaju 4,2 zaposlenika što je znatno manje od hrvatskoga prosjeka od 8,1 zaposlenika, te i taj podatak govori o velikoj usitnjenosti strukture kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj. “Dok je na

razini Hrvatske od 2012. do 2014. godine zaposlenost padala za 9,6 posto, na razini kreativnih i kulturnih industrija pad zaposlenosti bio je značajno manji i iznosio 0,5 posto, s time da u razdoblju 2013.-2014. zaposlenost u kreativnom i kulturnom sektoru raste, iako je to neznatni rast od 0,2 posto”, istaknula je **znanstvena suradnica s Ekonomskog instituta Zagreb Ivana Rašić Bakarić**, koja je radila na izradi studije mapiranja kreativnog sektora.

Prema rezultatima Studije, u kreativnom je sektoru zaposleno 7,7 posto od ukupnog broja svih zaposlenih. Pritom je udio zaposlenih iz kreativnih i kulturnih zanimanja u ovom sektoru 41,1 posto, dok je u ostatku gospodarstva on 6,1 posto. “Ovaj sektor zapošljava 42.210

osoba, i kad im se dodaju 82.092 zaposlene osobe u kreativnim zanimanjima u ostalim granama industrije, dolazimo do podatka da je u Hrvatskoj u kreativnoj ekonomiji zaposleno 124.304 osobe, odnosno ona čini 8,9 posto zaposlenosti u Hrvatskoj”, rekla je Ivana Rašić Bakarić. U Klasteru kreativnih i kulturnih industrija ističu kako je potrebno odrediti okvire politika koje podržavaju kreativne i kulturne industrije te ciljanim instrumentima sustavno adresirati specifičnosti sektora. Pritom je potrebno horizontalno povezivanje kulturne politike s ostalim javnim politikama kao što su gospodarstvo, poduzetništvo, turizam, graditeljstvo, prostorno planiranje - a sve u stvaranju vizije razvoja kreativnih i kulturnih industrija. ■

VELIKI POTENCIJAL KREATIVNIH I KULTURNIH INDUSTRIJA

Kreativci i kulturnjaci otporniji su na krizu, sve više zapošljavaju

Autor: Dijana Pavlović

Ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda i zapošljavaju 124 tisuće ljudi

Foto: Davor Javorovic/PIXSELL

Kulturne i kreativne industrije među vodećim su europskim poslodavcima te bilježe neprekidan rast, čak i u vrijeme gospodarske krize.

U Hrvatskoj kreativne i kulturne industrije ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda, zapošljavaju 124 tisuće ljudi i drugi su po veličini sektor po udjelu prihoda u BDP-u (3,5 %). Kreativci i kulturnjaci su tako po udjelu prihoda u BDP-u veći od drvne industrije i industrije namještaja, od kemijske industrije i industrije plastike i gume, od tekstilne industrije i industrije odjeće pa čak i od farmaceutske industrije.

Nacionalna "Studija mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski institut u Zagrebu pokazala je kako su se upravo kreativci i kulturnjaci u Hrvatskoj pokazali otpornijima na recesiju u odnosu na ostatak gospodarstva.

Sektor tih industrija u Hrvatskoj sastavljen je od 12 podsektora koji čine 45 djelatnosti. Tu su oglašavanje, arhitektura, elektronički mediji, modni i grafički dizajn, dizajn interijera i produkt dizajn, potom računalne igrice i novi mediji, primijenjene umjetnosti, glazba, film, izdavaštvo, knjižnice, muzeji, baština, fotografija, vizualne i izvedbene umjetnosti te spisateljstvo.

U 2013. godini najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvarili su podsektori: arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija.

Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama činili su 2013. godine čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva. Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikropoduzeća sa do 10 zaposlenih. Prema iznesenome u Studiji, u kreativnim i kulturnim industrijama u Hrvatskoj zaposleno je 7,7 % od ukupnog broja svih zaposlenih.

Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. godini ostvario 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj.

Kako su ustvrdili stručnjaci Ekonomskog instituta, postoji značajan prostor za ekspanziju tog sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti. Također, izražen je poduzetnički i upravljački potencijal kreativnih profesionalaca koji su nositelji aktivnosti u tom sektoru. Unatoč percepciji prema kojoj je ovaj sektor, a osobito kulturnjaci, ovisan o javnom financiranju, podatci o porastu broja poduzeća govore kako su poduzetnici prepoznali ekonomski potencijal kulturnih i kreativnih industrija.

- U godinama recesije kada je bruto dodana vrijednost cjelokupnog poslovnog sektora u Hrvatskoj bilježila pad od 4,7 posto, bruto dodana vrijednost kreativnih i kulturnih industrija porasla je za 3,5 posto. Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva. Razlog je u primjeni nove paradigme koja se rađa u gospodarstvu s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u specijalizirane proizvodnje. Sami rezultati mapiranja ukazuju da postoji još značajniji prostor za ekspanziju sektora i dinamiziranje aktivnosti, a time i za povećanje zaposlenosti u ovoj probitačnoj gospodarskoj industriji - kaže Ivana Nikolić Popović, predsjednica HUP - Koordinacije kulturnih i kreativnih industrija.

Alat za razvoj identiteta

Kako su pokazale neke prijašnje studije, zemlje s velikom koncentracijom kulturnih i kreativnih industrija imaju najveći stupanj gospodarskog rasta, a te su industrije najveći nositelj inovacija. Kada je riječ o turističkom potencijalu, kulturne i kreativne industrije su vrijedan alat za razvoj identiteta i privlačnosti svake države, a iznad svega su akcelerator razvoja gradova. Riječ je o jednom od najbrže rastućih sektora svjetskog gospodarstva. Primjerice, svjetska trgovina dobrima i uslugama kulturnih i kreativnih industrija u 2011. godini iznosila je 624 milijarde američkih dolara, što je dvostruko više nego u 2002. godini.

Više samozaposlenih

Kako stoji u Studiji, među zaposlenima u kreativnim zanimanjima, u usporedbi s ostalim zanimanjima, 2014. godine bila je povoljnija obrazovna struktura, veći je udio samozaposlenih osoba i učestaliji su radni angažmani preko netipičnih oblika zaposlenja (na osnovi ugovora o djelu i autorskog ugovora). Jak poduzetnički potencijal osoba u kreativnim zanimanjima vidljiv je i iz podataka kako su osobe u kreativnim zanimanjima češće zaposlene na upravljačkim pozicijama, a rjeđe se zapošljavaju u javnom sektoru.

Ivana Nikolić Popović

predsjednica HUP - Koordinacije kulturnih i kreativnih industrija

Činjenica je da se taj sektor pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva.

Hrvati najviše vole pričati na privatne mobitele bez pretplatničkog odnosa

Autor: Poslovni.hr

Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od 18 posto

Foto: Thinkstock

Prošle se godine u Hrvatskoj komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego u nepokretnoj mreži, pri čemu se u pokretnoj mreži razgovaralo 8.591 milijuna minuta, a u nepokretnoj tek 2.748 milijuna minuta. Broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013., a poslano je ukupno 3.203 milijuna poruka. Podaci su to Državnog zavoda za statistiku i HAKOM-a koje iznosi Ekonomski institut, Zagreb u novom broju publikacije Sektorske analize „Telekomunikacije“.

Analiza pokazuje kako se nastavlja trend smanjenja telefoniranja u nepokretnoj mreži, dok dalje blago raste korištenje usluga u pokretnoj. Većina komunikacije odnosi se na unutarnji promet, čak 96 posto ukupnog prometa u nepokretnoj i 99 posto u pokretnoj mreži. Trajanje poziva u roamingu je poraslo i kod poziva hrvatskih korisnika u međunarodnim mrežama, ali i kod poziva stranaca u domaćim mrežama.

Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4.395.557 korisnika, u čemu su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika, kojih je u prvom tromjesečju 2015. godine bilo 16 posto manje nego u prvom tromjesečju 2014.

Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od 18 posto.

Po visini ukupnih prihoda, deset vodećih telekomunikacijskih poduzeća u Hrvatskoj su HT, VIPnet, TELE2, OT-OPTIMA TELEKOM, ISKON INTERNET, METRONET TELEKOMUNIKACIJE, H1 TELEKOM, ODAŠILJAČI I VEZE, Nokia Solutions and Networks i VIPnet usluge. Njihovi ukupni prihodi u 2014., prema podacima objavljenim u Poslovnoj Hrvatskoj, iznosili su 12,4 milijarde kuna, što je pad od 1 posto u odnosu na 2013. Međutim, bruto dobit deset vodećih poduzeća na međugodišnjoj je razini porasla za 4,8 posto i iznosila je 1,5 milijardi kuna. Na 100 kuna prihoda vodeća telekomunikacijska poduzeća ostvaruju u prosjeku 12,11 kuna bruto dobiti.

SEKTORSKE ANALIZE "TELEKOMUNIKACIJE"

Sve manje se koriste telefoni, građani okrenuti internetu

Prošle se godine u Hrvatskoj komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego u nepokretnoj mreži, pri čemu se u pokretnoj mreži razgovaralo 8.591 milijuna minuta, a u nepokretnoj tek 2.748 milijuna minuta

Usto, broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013., a poslano je ukupno 3.203 milijuna poruka. Podaci su to Državnog zavoda za statistiku i HAKOM-a koje iznosi Ekonomski institut, Zagreb u novom broju publikacije Sektorske analize „Telekomunikacije“.

Analiza pokazuje kako se nastavlja trend smanjenja telefoniranja u nepokretnoj mreži, dok dalje blago raste korištenje usluga u pokretnoj. Većina komunikacije odnosi se na unutarnji promet, čak 96 posto ukupnog prometa u nepokretnoj i 99 posto u pokretnoj mreži. Trajanje poziva u roamingu je poraslo i kod poziva hrvatskih korisnika u međunarodnim mrežama, ali i kod poziva stranaca u domaćim mrežama.

Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4.395.557 korisnika, u čemu su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika, kojih je u prvom tromjesečju 2015. godine bilo 16 posto manje nego u prvom tromjesečju 2014. Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od 18 posto.

Zabilježen je i pad prihoda od pružanja telefonskih usluga u prvom tromjesečju 2015., pa je prihod od nepokretne mreže pao za 13 posto u odnosu na isto razdoblje lani. U pokretnoj mreži pad je još i veći i iznosi 26 posto u uspoređivanom razdoblju. Smanjenje korištenja usluga u obje mreže moguće je u određenoj mjeri objasniti zamjenskim internetskim uslugama i OTT uslugama, omogućenim razvojem Interneta kao i pametnih telefona, stoji u analizi.

Po visini ukupnih prihoda, deset vodećih telekomunikacijskih poduzeća u Hrvatskoj su HT, VIPnet, Tele2, OT-Optima Telekom, Iskon Internet, Metronet Telekomunikacije, H1 Telekom, Odašiljači i veze, Nokia Solutions and Networks i VIPnet usluge. Njihovi ukupni prihodi u 2014., prema podacima objavljenim u Poslovnoj Hrvatskoj, iznosili su 12,4 milijarde kuna, što je pad od 1 posto u odnosu na 2013.

Međutim, bruto dobit deset vodećih poduzeća na međugodišnjoj je razini porasla za 4,8 posto i iznosila je 1,5 milijardi kuna. Na 100 kuna prihoda vodeća telekomunikacijska poduzeća ostvaruju u prosjeku 12,11 kuna bruto dobiti.

	2013.	2014.	Indeks 2014./2013.
Ukupni prihodi (u kunama)	12.612.790.800	12.475.806.200	98,91
Bruto dobit (u kunama)	1.440.859.300	1.510.567.800	104,84
Broj zaposlenih	7.470	7.098	95,02
Bruto marža (u %)	11,42	12,11	105,99
Proizvodnost rada (u kunama)	1.688.459,28	1.757.650,92	104,10
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,22	1,59	130,20
Koeficijent zaduženosti	0,40	0,36	88,89
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,67	0,65	97,40

- I dok telefonske usluge u pokretnoj i nepokretnoj mreži uglavnom bilježe negativne trendove, usluga širokopojasnog pristupa Internetu bilježi pozitivne trendove. Ukupan broj priključaka širokopojasnog pristupa Internetu u prvom tromjesečju 2015. u odnosu na isto razdoblje u 2014. narastao je za 6 posto, pri čemu veći dio rasta otpada na priključke preko pokretnih mreža nego preko nepokretnih mreža - istaknula je dr. sc. Ljiljana Božić iz Ekonomskog instituta, Zagreb.

Broj privatnih korisnika koji koriste Internet putem pokretnih mreža rastao je nešto više (8 posto) nego broj poslovnih korisnika (7 posto). Stoga su u prvom tromjesečju 2015. rasli i prihodi od Interneta za 29 posto u odnosu na isto razdoblje u 2014., a osobito su snažno narasli prihodi od pristupa Internetu preko mobilnih mreža i to za čak 85 posto te su se skoro izjednačili s prihodima od Interneta preko fiksnih mreža.

- Važno je analizirati koliko trendovi u Hrvatskoj idu u smjeru ostvarivanja ciljeva iz Digitalne agende za Europu, jedne od glavnih inicijativa predviđenih strategijom Europa 2020. Prema izvještaju Europske komisije Broadband Coverage in Europe 2013 u Hrvatskoj je pokrivenost mrežama nove generacije u 2013. dosegla 33 posto, dok je godinu ranije bila 19 posto. Ostvaren je napredak u razvoju mreža nove generacije, ali Hrvatska tek treba dostići prosjek EU-a koji iznosi 62 posto te razviti mrežu nove generacije u ruralnim područjima, gdje je ona sada na gotovo zanemarivoj razini, ističe Ljiljana Božić u analizi.

U Hrvatskoj je u siječnju 2014. manje od 5 posto svih korisnika fiksnog širokopojasnog pristupa Internetu koristilo mreže nove generacije. U srpnju 2014. godine u Hrvatskoj je 22 posto stanovništva koristilo širokopojasni Internet u nepokretnoj mreži. Prosjek EU-a u tom je razdoblju bio 31 posto. Hrvatska je tako jedna od 18 zemalja s ispodprosječnom stopom penetracije širokopojasnog Interneta u nepokretnoj mreži. Ipak, u širokopojasnom pristupu Internetu putem mobilne mreže Hrvatska je sa 68 posto aktivnih korisnika malo iznad prosjeka EU-a (66,7 posto).

Hrvatska je po mnogim pokazateljima ispod prosjeka EU-a. Prema ukupnom indeksu gospodarske i društvene digitalizacije za 2015. (DESI 2015) Hrvatska je na 24. mjestu zemalja EU-a. Širokopojasni pristup Internetu putem nepokretne mreže dostupan je za 97 posto kućanstava. Međutim, širokopojasnom Internetu pristupa njih tek 61 posto. Po brzom pristupu Internetu Hrvatska zauzima zadnje mjesto, a činjenica da je Internet nove generacije dostupan tek trećini kućanstava Hrvatske svrstava nas na 26. mjesto. Cijene koje se plaćaju za pristup Internetu kao i cijene paketa usluga među najvišima su u Uniji, s obzirom na kupovnu moć hrvatskih građana.

STATISTIKA

Hrvati lani na mobitel razgovarali 8.591 milijuna minuta

Autor: Vecernji.hr

Broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013.

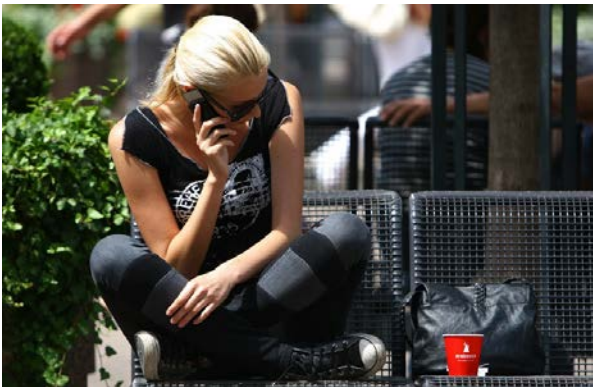

Foto: Tomislav Miletić/Pixsell, ilustracija

Prošle se godine u Hrvatskoj komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego u nepokretnoj mreži, pri čemu se u pokretnoj mreži razgovaralo 8.591 milijuna minuta, a u nepokretnoj tek 2.748 milijuna minuta. Broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013., a poslano je ukupno 3.203 milijuna poruka. Podaci su to Državnog zavoda za statistiku i HAKOM-a koje iznosi Ekonomski institut, Zagreb u novom broju publikacije Sektorske analize „Telekomunikacije“.

Analiza pokazuje kako se nastavlja trend smanjenja telefoniranja u nepokretnoj mreži, dok dalje blago raste korištenje usluga u pokretnoj. Većina komunikacije odnosi se na unutarnji promet, čak 96 posto ukupnog prometa u nepokretnoj i 99 posto u pokretnoj mreži. Trajanje poziva u roamingu je poraslo i kod poziva hrvatskih korisnika u međunarodnim mrežama, ali i kod poziva stranaca u domaćim mrežama. Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4.395.557 korisnika, u čemu su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika, kojih je u prvom tromjesečju 2015. godine bilo 16 posto manje nego u prvom tromjesečju 2014.

Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od Zabilježen je i pad prihoda od pružanja telefonskih usluga u prvom tromjesečju 2015., pa je prihod od nepokretne mreže pao za 13 posto u odnosu na isto razdoblje lani. U pokretnoj mreži pad je još i veći i iznosi 26 posto u uspoređivanom razdoblju.

Smanjenje korištenja usluga u obje mreže moguće je u određenoj mjeri objasniti zamjenskim internetskim uslugama i OTT uslugama, omogućenim razvojem Interneta kao i pametnih Po visini ukupnih prihoda, deset vodećih telekomunikacijskih poduzeća u Hrvatskoj su HT, VIPnet, TELE2, OT-OPTIMA TELEKOM, ISKON INTERNET, METRONET TELEKOMUNIKACIJE, H1 TELEKOM, ODAŠILJAČI I VEZE, Nokia SolutionsandNetworks i VIPnet usluge. Njihovi ukupni prihodi u 2014., prema podacima objavljenim u Poslovnoj Hrvatskoj, iznosili su 12,4 milijarde kuna, što je pad od 1 posto u odnosu na 2013. Međutim, bruto

dobit deset vodećih poduzeća na međugodišnjoj je razini porasla za 4,8 posto i iznosila je 1,5 milijardi kuna. Na 100 kuna prihoda vodeća telekomunikacijska poduzeća ostvaruju u prosjeku 12,11 kuna bruto dobiti.

„I dok telefonske usluge u pokretnoj i nepokretnoj mreži uglavnom bilježe negativne trendove, usluga širokopojasnog pristupa Internetu bilježi pozitivne trendove. Ukupan broj priključaka širokopojasnog pristupa Internetu u prvom tromjesečju 2015. u odnosu na isto razdoblje u 2014. narastao je za 6 posto, pri čemu veći dio rasta otpada na priključke preko pokretnih mreža nego preko nepokretnih mreža“ - istaknula je dr. sc. Ljiljana Božić iz Ekonomskog instituta, Zagreb.

Broj privatnih korisnika koji koriste Internet putem pokretnih mreža rastao je nešto više (8 posto) nego broj poslovnih korisnika (7 posto). Stoga su u prvom tromjesečju 2015. rasli i prihodi od Interneta za 29 posto u odnosu na isto razdoblje u 2014., a osobito su snažno narasli prihodi od pristupa Internetu preko mobilnih mreža i to za čak 85 posto te su se skoro izjednačili s приходima od Interneta preko fiksnih mreža.

Pozitivni trendovi u pristupu širokopojasnom Internetu svakako su dobrodošli uzme li se u obzir dostizanje ciljeva Digitalne agende za Europu. Ljiljana Božić u analizi ističe: „Važno je analizirati koliko trendovi u Hrvatskoj idu u smjeru ostvarivanja ciljeva iz Digitalne agende za Europu, jedne od glavnih inicijativa predviđenih strategijom Europa 2020. Prema izvještaju Europske komisije Broadband Coverage in Europe 2013 u Hrvatskoj je pokrivenost mrežama nove generacije u 2013. dosegla 33 posto, dok je godinu ranije bila 19 posto. Ostvaren je napredak u razvoju mreža nove generacije, ali Hrvatska tek treba dostići prosjek EU-a koji iznosi 62 posto te razviti mrežu nove generacije u ruralnim područjima, gdje je ona sada na gotovo zanemarivoj razini.“

U Hrvatskoj je u siječnju 2014. manje od 5 posto svih korisnika fiksnog širokopojasnog pristupa Internetu koristilo mreže nove generacije. U srpnju 2014. godine u Hrvatskoj je 22 posto stanovništva koristilo širokopojasni Internet u nepokretnoj mreži. Prosjek EU-a u tom je razdoblju bio 31 posto. Hrvatska je tako jedna od 18 zemalja s ispodprosječnom stopom penetracije širokopojasnog Interneta u nepokretnoj mreži. Ipak, u širokopojasnom pristupu Internetu putem mobilne mreže Hrvatska je sa 68 posto aktivnih korisnika malo iznad prosjeka EU-a (66,7 posto).

Hrvatska je po mnogim pokazateljima ispod prosjeka EU-a. Prema ukupnom indeksu gospodarske i društvene digitalizacije za 2015. (DESI 2015) Hrvatska je na 24. mjestu zemalja EU-a. Širokopojasni pristup Internetu putem nepokretne mreže dostupan je za 97 posto kućanstava. Međutim, širokopojasnom Internetu pristupa njih tek 61 posto. Po brzom pristupu Internetu Hrvatska zauzima zadnje mjesto, a činjenica da je Internet nove generacije dostupan tek trećini kućanstava Hrvatske svrstava nas na 26. mjesto. Cijene koje se plaćaju za pristup Internetu kao i cijene paketa usluga među najvišima su u Uniji, s obzirom na kupovnu moć hrvatskih građana.

TELEFONIJA

Broj SMS-ova lani pao 8%

Autor/izvor: SEEbiz

ANALIZA - Prošle se godine u Hrvatskoj komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego u nepokretnoj mreži, pri čemu se u pokretnoj mreži razgovaralo 8.591 milijuna minuta, a u nepokretnoj tek 2.748 milijuna minuta.

Broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013., a poslano je ukupno 3.203 milijuna poruka. Podaci su to Državnog zavoda za statistiku i HAKOM-a koje iznosi Ekonomski institut, Zagreb u novom broju publikacije Sektorske analize „Telekomunikacije“.

Analiza pokazuje kako se nastavlja trend smanjenja telefoniranja u nepokretnoj mreži, dok dalje blago raste korištenje usluga u pokretnoj. Većina komunikacije odnosi se na unutarnji promet, čak 96 posto ukupnog prometa u nepokretnoj i 99 posto u pokretnoj mreži. Trajanje poziva u roamingu je poraslo i kod poziva hrvatskih korisnika u međunarodnim mrežama, ali i kod poziva stranaca u domaćim mrežama.

Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4.395.557 korisnika, u čemu su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika, kojih je u prvom tromjesečju 2015. godine bilo 16 posto manje nego u prvom tromjesečju 2014.

Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od 18 posto.

Zabilježen je i pad prihoda od pružanja telefonskih usluga u prvom tromjesečju 2015., pa je prihod od nepokretne mreže pao za 13 posto u odnosu na isto razdoblje lani. U pokretnoj mreži pad je još i veći i iznosi 26 posto u uspoređivanom razdoblju.

Smanjenje korištenja usluga u obje mreže moguće je u određenoj mjeri objasniti zamjenskim internetskim uslugama i OTT uslugama, omogućenim razvojem Interneta kao i pametnih telefona.

Po visini ukupnih prihoda, deset vodećih telekomunikacijskih poduzeća u Hrvatskoj su HT, VIPnet, TELE2, OT-OPTIMA TELEKOM, ISKON INTERNET, METRONET TELEKOMUNIKACIJE, H1 TELEKOM, ODAŠILJAČI I VEZE, Nokia Solutions and Networks i VIPnet usluge. Njihovi ukupni prihodi u 2014., prema podacima

objavljenim u Poslovnoj Hrvatskoj, iznosili su 12,4 milijarde kuna, što je pad od 1 posto u odnosu na 2013. Međutim, bruto dobit deset vodećih poduzeća na međugodišnjoj je razini porasla za 4,8 posto i iznosila je 1,5 milijardi kuna. Na 100 kuna prihoda vodeća telekomunikacijska poduzeća ostvaruju u prosjeku 12,11 kuna bruto dobiti.

„I dok telefonske usluge u pokretnoj i nepokretnoj mreži uglavnom bilježe negativne trendove, usluga širokopojasnog pristupa Internetu bilježi pozitivne trendove. Ukupan broj priključaka širokopojasnog pristupa Internetu u prvom tromjesečju 2015. u odnosu na isto razdoblje u 2014. narastao je za 6 posto, pri čemu veći dio rasta otpada na priključke preko pokretnih mreža nego preko nepokretnih mreža" - istaknula je dr. sc. Ljiljana Božić iz Ekonomskog instituta, Zagreb.

Broj privatnih korisnika koji koriste Internet putem pokretnih mreža rastao je nešto više (8 posto) nego broj poslovnih korisnika (7 posto). Stoga su u prvom tromjesečju 2015. rasli i prihodi od Interneta za 29 posto u odnosu na isto razdoblje u 2014., a osobito su snažno narasli prihodi od pristupa Internetu preko mobilnih mreža i to za čak 85 posto te su se skoro izjednačili s prihodima od Interneta preko fiksnih mreža.

Pozitivni trendovi u pristupu širokopojasnom Internetu svakako su dobrodošli uzme li se u obzir dostizanje ciljeva Digitalne agende za Europu. Ljiljana Božić u analizi ističe: „Važno je analizirati koliko trendovi u Hrvatskoj idu u smjeru ostvarivanja ciljeva iz Digitalne agende za Europu, jedne od glavnih inicijativa predviđenih strategijom Europa 2020. Prema izvještaju Europske komisije Broadband Coverage in Europe 2013 u Hrvatskoj je pokrivenost mrežama nove generacije u 2013. dosegla 33 posto, dok je godinu ranije bila 19 posto. Ostvaren je napredak u razvoju mreža nove generacije, ali Hrvatska tek treba dostići prosjek EU-a koji iznosi 62 posto te razviti mrežu nove generacije u ruralnim područjima, gdje je ona sada na gotovo zanemarivoj razini.“

U Hrvatskoj je u siječnju 2014. manje od 5 posto svih korisnika fiksnog širokopojasnog pristupa Internetu koristilo mreže nove generacije. U srpnju 2014. godine u Hrvatskoj je 22 posto stanovništva koristilo širokopojasni Internet u nepokretnoj mreži. Prosjek EU-a u tom je razdoblju bio 31 posto. Hrvatska je tako jedna od 18 zemalja s ispodprosječnom stopom penetracije širokopojasnog Interneta u nepokretnoj mreži. Ipak, u širokopojasnom pristupu Internetu putem mobilne mreže Hrvatska je sa 68 posto aktivnih korisnika malo iznad prosjeka EU-a (66,7 posto).

Hrvatska je po mnogim pokazateljima ispod prosjeka EU-a. Prema ukupnom indeksu gospodarske i društvene digitalizacije za 2015. (DESI 2015) Hrvatska je na 24. mjestu zemalja EU-a. Širokopojasni pristup Internetu putem nepokretne mreže dostupan je za 97 posto kućanstava. Međutim, širokopojasnom Internetu pristupa njih tek 61 posto. Po brzom pristupu Internetu Hrvatska zauzima zadnje mjesto, a činjenica da je Internet nove generacije dostupan tek trećini kućanstava Hrvatske svrstava nas na 26. mjesto. Cijene koje se plaćaju za pristup Internetu kao i cijene paketa usluga među najvišima su u Uniji, s obzirom na kupovnu moć hrvatskih građana.

Hrvati lani na mobitel razgovarali 8.591 milijuna minuta

Autor/izvor: Limun.hr

Prošle se godine u Hrvatskoj komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego u nepokretnoj mreži, pri čemu se u pokretnoj mreži razgovaralo 8.591 milijuna minuta, a u nepokretnoj tek 2.748 milijuna minuta. Broj SMS poruka u 2014. godini pao je za 8 posto u odnosu na 2013., a poslano je ukupno 3.203 milijuna poruka. Podaci su to Državnog zavoda za statistiku i HAKOM-a koje iznosi Ekonomski institut, Zagreb u novom broju publikacije Sektorske analize "Telekomunikacije".

Analiza pokazuje kako se nastavlja trend smanjenja telefoniranja u nepokretnoj mreži, dok dalje blago raste korištenje usluga u pokretnoj. Većina komunikacije odnosi se na unutarnji promet, čak 96 posto ukupnog prometa u nepokretnoj i 99 posto u pokretnoj mreži. Trajanje poziva u roamingu je poraslo i kod poziva hrvatskih korisnika u međunarodnim mrežama, ali i kod poziva stranaca u domaćim mrežama, stoji u analizi Ekonomskog instituta Zagreb.

Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4.395.557 korisnika, u čemu su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika, kojih je u prvom tromjesečju 2015. godine bilo 16 posto manje nego u prvom tromjesečju 2014.

Operator s najvećim udjelom i dalje ostaje HT s 47 posto broja korisnika u pokretnoj mreži, a VIPnetov udio u prvom tromjesečju ove godine bio je 35 posto, dok je TELE2 imao udio od 18 posto.

Zabilježen je i pad prihoda od pružanja telefonskih usluga u prvom tromjesečju 2015., pa je prihod od nepokretne mreže pao za 13 posto u odnosu na isto razdoblje lani. U pokretnoj mreži pad je još i veći i iznosi 26 posto u uspoređivanom razdoblju.

Smanjenje korištenja usluga u obje mreže moguće je u određenoj mjeri objasniti zamjenskim internetskim uslugama i OTT uslugama, omogućenim razvojem Interneta kao i pametnih telefona.

Po visini ukupnih prihoda, deset vodećih telekomunikacijskih poduzeća u Hrvatskoj su HT, VIPnet, TELE2, OT-OPTIMA TELEKOM, ISKON INTERNET, METRONET TELEKOMUNIKACIJE, H1 TELEKOM, ODAŠILJAČI I VEZE, Nokia Solutions and Networks i VIPnet usluge. Njihovi ukupni prihodi u 2014., prema podacima objavljenim u Poslovnoj Hrvatskoj, iznosili su 12,4 milijarde kuna, što je pad od 1 posto u odnosu na 2013. Međutim, bruto dobit deset vodećih poduzeća na međugodišnjoj je razini porasla za 4,8 posto i iznosila je 1,5 milijardi kuna. Na 100 kuna prihoda vodeća telekomunikacijska poduzeća ostvaruju u prosjeku 12,11 kuna bruto dobiti.

"I dok telefonske usluge u pokretnoj i nepokretnoj mreži uglavnom bilježe negativne trendove, usluga širokopojasnog pristupa Internetu bilježi pozitivne trendove. Ukupan broj priključaka širokopojasnog pristupa Internetu u prvom tromjesečju 2015. u odnosu na isto razdoblje u 2014. narastao je za 6 posto, pri čemu veći dio rasta otpada na priključke preko pokretnih mreža nego preko nepokretnih mreža" - istaknula je dr. sc. Ljiljana Božić iz Ekonomskog instituta, Zagreb, navodi se u analizi Ekonomskog instituta Zagreb.

Broj privatnih korisnika koji koriste Internet putem pokretnih mreža rastao je nešto više (8 posto) nego broj poslovnih korisnika (7 posto). Stoga su u prvom tromjesečju 2015. rasli i prihodi od Interneta za 29 posto u

odnosu na isto razdoblje u 2014., a osobito su snažno narasli prihodi od pristupa Internetu preko mobilnih mreža i to za čak 85 posto te su se skoro izjednačili s приходima od Interneta preko fiksnih mreža.

Pozitivni trendovi u pristupu širokopojasnom Internetu svakako su dobrodošli uzme li se u obzir dostizanje ciljeva Digitalne agende za Europu. Ljiljana Božić u analizi ističe: "Važno je analizirati koliko trendovi u Hrvatskoj idu u smjeru ostvarivanja ciljeva iz Digitalne agende za Europu, jedne od glavnih inicijativa predviđenih strategijom Europa 2020. Prema izvještaju Europske komisije Broadband Coverage in Europe 2013 u Hrvatskoj je pokrivenost mrežama nove generacije u 2013. dosegla 33 posto, dok je godinu ranije bila 19 posto. Ostvaren je napredak u razvoju mreža nove generacije, ali Hrvatska tek treba dostići prosjek EU-a koji iznosi 62 posto te razviti mrežu nove generacije u ruralnim područjima, gdje je ona sada na gotovo zanemarivoj razini."

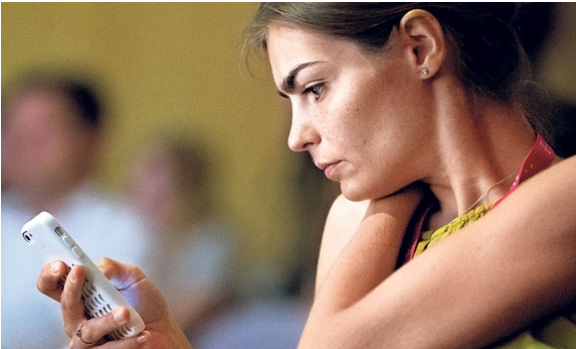
U Hrvatskoj je u siječnju 2014. manje od 5 posto svih korisnika fiksnog širokopojasnog pristupa Internetu koristilo mreže nove generacije. U srpnju 2014. godine u Hrvatskoj je 22 posto stanovništva koristilo širokopojasni Internet u nepokretnoj mreži. Prosjek EU-a u tom je razdoblju bio 31 posto. Hrvatska je tako jedna od 18 zemalja s ispodprosječnom stopom penetracije širokopojasnog Interneta u nepokretnoj mreži. Ipak, u širokopojasnom pristupu Internetu putem mobilne mreže Hrvatska je sa 68 posto aktivnih korisnika malo iznad prosjeka EU-a (66,7 posto).

Hrvatska je po mnogim pokazateljima ispod prosjeka EU-a. Prema ukupnom indeksu gospodarske i društvene digitalizacije za 2015. (DESI 2015) Hrvatska je na 24. mjestu zemalja EU-a. Širokopojasni pristup Internetu putem nepokretne mreže dostupan je za 97 posto kućanstava. Međutim, širokopojasnom Internetu pristupa njih tek 61 posto. Po brzom pristupu Internetu Hrvatska zauzima zadnje mjesto, a činjenica da je Internet nove generacije dostupan tek trećini kućanstava Hrvatske svrstava nas na 26. mjesto. Cijene koje se plaćaju za pristup Internetu kao i cijene paketa usluga među najvišima su u Uniji, s obzirom na kupovnu moć hrvatskih građana, ističe se u analizi Ekonomskog instituta Zagreb.

Broj poslovnih korisnika pao 16%

Autor: Ana Blašković

Pad prihoda od telefonskih usluga od nepokretne mreže iznosi 13 posto, dok je pad u pokretnoj još veći te iznosi čak 26 posto, ističe Ekonomski institut

U padu je i broj poslanih SMS poruka i to za osam posto (Foto: Grgo Jelavić/PIXSELL)

U Hrvatskoj se prošle godine komuniciralo tri puta više u pokretnoj nego nepokretnoj mreži. Putem mobitela razgovaralo se gotovo 8,6 milijuna minuta, dok se putem 'klasičnog' telefona tek 2,7 milijuna minuta. S padom nastavlja i broj poslanih poruka: u 2014. poslano je 3,2 milijuna što je za osam posto manje nego godinu ranije, analizira Ekonomski institut Zagreb u novom broju sektorskih analiza 'Telekomunikacije'.

Najveći među operaterima na tržištu ostaje HT koji broji 47 posto korisnika u pokretnoj mreži, slijedi VIP 35 posto, dok je u Tele2 imao 18 posto korisnika. Telefonske usluge pokretne mreže na početku 2015. koristilo je 4,39 milijuna korisnika među kojima su dominirali privatni korisnici bez pretplatničkog odnosa. Najviše je pao broj poslovnih korisnika kojih je u prvom tromjesečju bilo 16 posto manje nego u istom razdoblju prošle godine. U isto vrijeme bilježi se pad prihoda od telefonskih usluga pri čemu je prihod od nepokretne mreže pao 13 posto, dok je pad u pokretnoj mreži još veći u iznosi čak 26 posto.

U Ekonomskom institutu smanjenje korištenja usluga u obje mreže objašnjavaju zamjenskim internetskim uslugama i OTT uslugama (over the top, op.a.) koje se odnose na servise poput Skypea, Facebooka i sličnih, omogućenih razvojem interneta i pametnih telefona. Deset vodećih telekomunikacijskih tvrtki u Hrvatskoj prošle godine ostvarilo 12,4 milijarde kuna prihoda što je godišnji pad od jedan posto.

Bruto dobit porasla je 4,8 posto i dosegla 1,5 milijardi kuna pa na svakih stotinu kuna prihoda vodeći telekomi ostvaruju 12,11 kuna bruto dobiti. "Dok telefonske usluge u pokretnoj i nepokretnoj mreži uglavnom bilježe negativne trendove, usluga širokopojasnog pristupa internetu bilježi pozitivne trendove. Broj priključaka u prvom tromjesečju 2015. narastao je za šest posto", zaključuje Ljiljana Božić iz EIZG-a.

Zašto se poduzetnicima isplati investirati u kreativne industrije

U kreativnoj ekonomiji radi više od 124 tisuće ljudi. Tih 8,9 posto ukupno zaposlenih podiglo je u recesiji svoju bruto dodanu vrijednost 3,5 posto i približava se dosad vodećoj prehrambenoj industriji. Ta kreativna dolazi mahom iz privatnog sektora i uglavnom je izvozno orijentirana. Potencijale tog sektora polako prepoznaje i država. A prostor za razvoj ogroman je, pogotovu ako domaće kreativce ozbiljno shvati i domaća klasična industrija

pišu **LUKA FIŠIĆ** i **GORDANA GELEŃER**

lider@liderpress.hr

Heteri, put pod noge! Hrvati nisu ni lijeni ni nesposobni ni nezna-lice, a bome ni nekreativni. I za to imaju dokaz. Rezultati nacionalne studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija (studiju nose **Ivana Rašić Bakarić** i **Katarina Bačić** sa zagrebačkoga Ekonomskog instituta, a izrađena je na poticaj HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija i Hrvatskoga klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija) pokazuju da je ta industrija na drugome mjestu prema bruto dodanoj vrijednosti, odmah poslije industrije hrane! U većini realnog sektora bruto dodana vrijednost u krizi/recesiji otklizala je 4,7 posto, a u kreativnim je i kulturnim industrijama porasla 3,5 posto. U kreativnoj ekonomiji radi više od 124 tisuće ljudi (8,9 posto ukupno zaposlenih), a kreativna uglavnom stiže iz privatnoga sektora. Pa ima li te kreativne industrije u industrijskoj strategiji, zaslužila je? Predsjednica 'kreativnoga' klastera **Ivana Nikolić Po-**

pović odgovara – nema je. No poštenja radi dodaje da se u strategiji spominje razvoj kreativnosti i inovativnosti, integracija dizajna, brendinga i tržišnih komunikacija u okviru drugih industrija. A nema je unatoč tome što je nekoliko naših ministarstava od EU dobilo konkretne upute o tome kako razvijati taj važan sektor, ali osim Ministarstva gospodarstva koje je iniciralo osnivanje sektorskoga klastera i uključilo kreativne i kulturne industrije u strategiju pametne specijalizacije drugi veći koraci nisu napravljeni.

Kreativna industrija nije nadgradnja –

Za početak bilo bi važno shvatiti da sektor kreativnih i kulturnih industrija nije nadgradnja nego živi industrijski sektor. Bilo bi važno da se svako pojedino ministarstvo ne lopta sa sektorom već da shvate da je za razvoj ključna međusektorska povezanost. S obzirom na to da je to horizontalni sektor, sve strategije razvoja pojedinih sektora i industrija morale bi imati uključen segment kreativnih i kulturnih industrija – poručuje ►

import sh.media.*

MUZEJI, KNJIŽNICE I BAŠTINA

(VIZUALNA) UMJETNOST

**GLAZBA I IZVEDBENA
UMJETNOST**

DIZAJN

FILM

FOTOGRAFIJA

**ZANATI – TRADICIJSKI I
UMJETNIČKI OBRTI**

ARHITEKTURA

**RAČUNALNI PROGRAMI,
RAČUNALNE IGRE I NOVI MEDIJI**

ELEKTRONIČKI MEDIJI

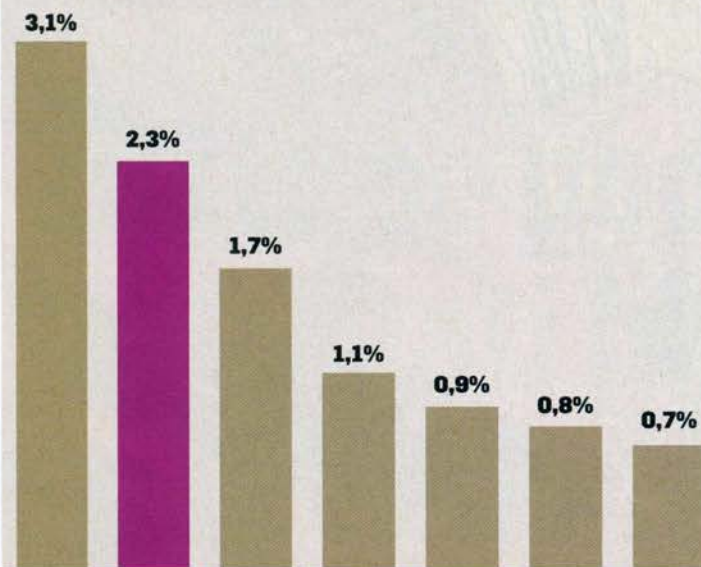
IZDAVAŠTVO

**OGLAŠAVANJE I TRŽIŠNO
KOMUNICIRANJE**

Sektor kreativnih i kulturnih industrija

(prema metodologiji Eurostata)

BRUTO DODANA VRIJEDNOST SEKTORA

Industrija hrane
Kreativne i kulturne industrije (KKI)
Industrija metala, gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme)
Kemijska, industrija plastike i guma
Industrija pića
Drvena i industrija namještaja
Tekstilna i odjevna industrija

KOLIKO JE KREATIVAN PRIVATNI SEKTOR, A KOLIKO DRŽAVA

Prema rezultatima mapiranja kreativnih i kulturnih industrija (podaci su za 2013.) ta je industrija ostvarila 6,3 milijarde kuna bruto dodane vrijednosti. Od toga je privatni sektor ostvario oko 4,6 milijardi kuna, što znači da je doprinos države oko 32 posto, a doprinos privatnoga sektora kreativnim i kulturnim industrijama 68 posto.

Jedna od autorica mapiranja sa zagrebačkoga Ekonomskog instituta Ivana Rašić Bakarić (radila ga je zajedno s kolegicom Katarinom Bačić) posebno izdvaja podatke za kulturu koja je prilično ovisna o proračunskome novcu.

– Javna izdvajanja za kulturu postupno su se smanjivala u recesijskome razdoblju – od ukupnih sredstava iz državnog proračuna namijenjenih financiranju kulturnih djelatnosti, Ministarstvu kulture je 2013. godine dodijeljeno 813,3 milijuna kuna ili 374,9 milijuna kuna manje nego 2008. godine, i trend se nastavlja. Slična je situacija i na lokalnoj razini – u 2013. godini izdvojeno je 231,7 milijuna kuna manje nego 2008. godine. No mogući zaokret u trendu na lokalnoj razini vidljiv je iz međugodišnjega povećanja proračunskog izdvajanja za kulturu u 2013. za 28 milijuna kuna. Inače, za kulturu je preklani ukupno izdvojeno 2,3 milijarde kuna ili 549 kuna po stanovniku, od toga 44 posto iz državnoga proračuna i 56 posto iz lokalnih proračuna – tumači Rašić dodajući da se, s obzirom na fiskalnu snagu, s lokalne razine relativno više izdvaja za kulturu (šest posto ukupnih rashoda lokalnih proračuna), nego s državne razine (0,8 posto ukupnih rashoda državnog proračuna).

RAZLIKE MEĐU ZAPOSLENIMA

	Kreativna i kulturna zanimanja	Ostala zanimanja
Prosječna starost	43,9 godina	43,3 godine
Postotak zaposlenih s najmanje VŠS	45,4%	21,7%
Postotak osoba na upravljačkim pozicijama	25,6%	12,5%
Radi kod poslodavca u privatnom sektoru	52,1%	49,4%
Radi u državnom sektoru	23,5%	33,1%
Poduzetnik u vlastitom poduzeću	22,6%	6,8%

BRUTO DODANA VRIJEDNOST POJEDINIH PODSEKTORA – javni i privatni sektor*

Izdavaštvo	19,9%	(22,7%)	
Elektronički mediji	18,2%	(24,3%)	
Muzeji, galerije, knjižnice	14,0%	(0,1%)	
Programi, računalne igre, novi mediji	13,7%	(18,8%)	
Oglašavanje i tržišno komuniciranje	11,8%	(15,9%)	
Umjetnost, glazba i izvedbena umjetnost	11,7%	(2,3%)	
Film	4,6%	(6,4%)	
Arhitektura	4,0%	(6,7%)	
Dizajn	1,3%	(1,8%)	
Fotografija	0,9%	(0,9%)	

* u zagradi je udjel privatnog sektora

Nikolić Popović napominjući da kreativni sektor pokazuje smjer kojim treba ići – prema izvozu!

Naime, brojni kreativci već sada izvoze svoje usluge, a tvrtke koje se bave razvojem računalnih igara izvoze 100 posto svoje 'proizvodnje' i uopće ne žele promociju na hrvatskom tržištu. Slično je i s produkt-dizajnerima, koji nikako ne uspijevaju pronaći zajednički jezik s hrvatskim tvrtkama i sve se više okreću vanjskim tržištima. Nikolić Popović upozorava kako je žalosno da neke od većih naših tvrtki, unatoč nevjerojatnim potencijalima, nisu ni pokušale pronaći kanale suradnje s našim kreativcima nego rade sa strancima.

Upravo zato dio kreativnih produkt-dizajnera pokušava unutar vlastitoga projekta uvezati dizajn i izvoz. **Tatjana Kos**, voditeljica projekta Era (dizajniranog ekonamještaja), kaže da i domaće i inozemno tržište ne samo da prepoznaje već traži proizvode koji zadovoljavaju sve potrebe modernog čovjeka, pri čemu je dizajn ključna komponenta.

– Danas je za konkurentnost važno razvijati proizvode koji imaju holistički pristup i to dio domaćih proizvođača namještaja shvaća. Dizajn nije puko uljepšavanje proizvoda, već ozbiljan proces koji podiže konkurentnost, koji može olakšati proizvodnju, smanjiti trošak proizvodnje, učiniti proizvod lakšim za korištenje, uzeti u obzir sve aspekte ekologije prilikom proizvodnje, pa u konačnici učiniti proizvod i privlačnim – tumači Kos.

Sve treba uvezati Nikolić Popović upravo zato poručuje da sve treba dobro uvezati: danas sve kupujemo zbog dizajna, bilo bi tužno da zbog ignoriranja te činjenice usmjerimo kupce prema stranim proizvodima. Tržišne su komunikacije neophodne za plasman proizvoda na strana tržišta, jer izvozni potencijal može pokrenuti upravo taj kreativni podsektor.

– Važno je da počnemo gledati naše gospodarstvo interdisciplinarno kako bismo ostvarili sinergijski učinak – zaključuje.

IT sektor to je davno prepoznao. Izvoz je lani porastao 42 posto i pet je puta veći od izvoza telekomunikacijskog sektora ili duhanskih proizvoda, a gotovo tri je puta veći od izvoza pića i tekstila. Industrija računalnih igrica nije toliko snažna da bude predvodnik sektora, ali amplituda je rasta itekako vidljiva. Domaći proizvođači poput Croteama više su od desetljeća na svjetskoj sceni, a tvrtke poput Pandora studija i Nanobita koje se bave razvojem proizvodnje mobilnih igara sve su uspješnije. Ministarstvo poduzetništva i obrta te državna agencija HAMAG-BICRO tek su protekle dvije godine počeli uviđati potencijal te industrije, koja prema ukupnoj vrijednosti i prometu na svjetskom tržištu nadmašuje filmsku ili glazbenu. Za Poduzetnički su se impuls tako mogli natjecati i proizvođači računalnih igara. No, kako pričaju, sustav poticaja daleko je od zadovoljavajućeg.

– Jednostavnije je otići na sajam o svom trošku i ondje predstaviti svoj proizvod nego prolaziti kroz

EKONOMSKI DOPRINOS KREATIVNIH I KULTURNIH INDUSTRIJA (KKI)

4,6

milijardi kuna bruto
dodane vrijednosti

3,5% ukupnog BDV-a
poslovnog sektora
hrvatskoga
gospodarstva

15

milijardi kuna prihoda

2,4% ukupnih prihoda
poslovnog sektora
hrvatskoga
gospodarstva

1,5

milijardi kuna izvoza

1,6% ukupnog izvoza
poslovnog sektora
hrvatskoga
gospodarstva

543

milijuna kuna
kumulativne dobiti

7,3% kumulativne
dobiti poslovnog
sektora hrvatskoga
gospodarstva

(podaci za 2013.)

zamornu birokratsku proceduru. Zapravo uopće nije riječ o poticajima nego o refundacijama. Eventualno se možete izboriti da dobijete povrat novca koji ste već potrošili – priča **Vedran Klanac**, glavni izvršni direktor u tvrtki Ocean Media LLC (ZeroBit Games). – No neki potezi institucija sigurno zaslužuju pohvalu. HGK i HAMAG daju nam podršku u organizaciji nastupa na sajmovima igara. Tako HGK u cijelosti financira izložbeni prostor proizvođača igara na sajmu Gamescom – dodaje Klanac, koji se ipak radije pouzda u 'zdravi kapitalizam' koji se temelji na 100-postotnom izvozu nego da čeka pomoć države.

Ljetni festivalski rast – Od države smo tražili samo povrat porezno priznatog troška, ali to nam je bilo odbijeno iako prema zakonu imamo pravo na to. Poticaje smo potraživali prije nekoliko godina, tada je to bilo gubljenje vremena i rasipanje energije, budući da našu industriju uopće nisu cijenili. Kažu da se stvari polako mijenjaju, vidjet ćemo kako će se situacija razvijati. Možda sljedeće godine ponovno budemo tražili neki oblik poticaja – priča nam **Alan Sumina**, suosnivač Nanobita.

Ruku na srce, taj podsektor i bez državnih poticaja 'rastura' u izvozu. Problem je 'samo' u tome što bi mogao potpuno pobjeći na drugu stranu i zato bi država morala prepoznati potencijal vlastita razvoja. Srećom, glazbenim festivalima to nije izvedivo, a sreća je i u tome što je kulturni ministar **Berislav Šipuš** prepoznao njihovu važnost. Oni pozitivno utječu na broj noćenja, rast turističke potrošnje, reduciraju sezonalnost i uvelike utječu na razvoj lokalne zajednice. Istraživanja su pokazala kako je primjerice za goste iz Velike Britanije upravo Hrvatska prvi izbor kada se odlučuju za posjete festivalima. Računica kaže da festivali na godinu privuku 250 tisuća fanova, s potencijalom godišnjeg rasta od 20 posto. Milijun noćenja i više od milijarde kuna prihoda rezultati su simbioze kulture i turizma.

Izvoze se i kampanje Izvozu se sve više okreću i oglašivači i tržišni komunikatori, koji sve češće izvoze – kampanje! **Suzana Kulaš**, vlasnica i kreativna snaga TF marketinga, kaže da živi od izvoza, rade kampanje za zemlje Azije i Pacifika, a ovih su dana dobili i novi projekt za jednu veliku korporaciju za cijelu Europu i SAD.

– Snimat ćemo video, fotografirati, dizajnirati njihove kampanje i materijale unaprijedene prodaje. Od klijenata koje imamo u Hrvatskoj većinu prihoda opet nam nose strane kompanije u Hrvatskoj. Sjajno je kada shvatite da način na koji razmišljate vrijedi i na drugom kontinentu. Sjajno je kada shvatite da nema prepreka i da top menadžer Japanac i vi imate isti odnos prema stvarima i pričate istim jezikom, kreativnim jezikom – pojašnjava Kulaš način na koji stranci cijene kreativne industrije, dodajući kako bi država trebala osigurati jasna pravila igre koja vrijede za sve, ne samo za neke.

– Kao što je Europska komisija već preporučila, ➔

Ivana Nikolić
Popović:

KREATIVNE INDUSTRIJE GENERIRAJU INOVACIJE

Na konkurentnom tržištu EU nemoguće je postići rezultate bez prepoznatljivosti, na koju izravno utječe sektor kreativnih i kulturnih industrija. Ministarstvo gospodarstva to je prepoznalo i pokrenulo inicijativu osnivanja klastera konkurentnosti u čijem je sklopu i Hrvatski klaster konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija. Prva dama klastera Ivana Nikolić Popović kaže kako se u dvije godine kapacitirao okupivši najvažnije predstavnike kreativnih podsektora, sve ključne strukovne udruge i gospodarstvenike.

– Danas dvojica prijatelja koja imaju ideju i dva računala mogu ostvariti prodaju s nemjerljivo većim rastom i dobiti nego što će to uspjeti bilo kojoj tradicionalnoj industriji jer su kreativne i kulturne industrije danas generator inovacija i dodane vrijednosti. Najvažniji korak prema suvisloj valorizaciji sektora bilo je mapiranje sektora. To je zaista bio pionirski pothvat Ekonomskog instituta. Iza nas je prvi samit kreativnih i kulturnih industrija, a s Ministarstvom poduzetništva i obrta dogovaramo posebne modele financiranja. Naši članovi, sad ih je već 74, stalno rade na razvoju projekata koji će, vjerujem, uspješno prijaviti na programe financiranja fondova EU – govori Nikolić Popović, dodajući kako je to u svijetu jedan od sektora koji najbrže rastu. Velika Britanija je od 2008. do 2012. bilježila rast bruto dodane vrijednosti tih industrija od čak 15,6 posto, a ostale su industrije rasle za 5,4 posto. Rast zaposlenosti u samo godinu dana iznosio je 8,6 posto, a izvoz je od 2008. do 2011. rastao za 16,1 posto.

– Sada sve ovisi o senzibilizaciji javne uprave i razumijevanju potencijala koji nudi izgledniji brzi oporavak gospodarstva od traženja nafte u Jadranu i ulaganja u mrtve industrije financijskim infuzijama – kategorična je Nikolić Popović.

država, ministarstva, agencije i poduzeća u državnom vlasništvu trebaju imati potpuno jasne i transparente javne natječaje, a ne da manji dio ovisi o cijeni, a veći dio o 'dojmu' koji naručitelj netransparentno procjenjuje. Država bi trebala omogućiti da kada snimate na lokacijama brzo i lako dobijete dozvole. Klijenti iz Singapura ne vjeruju da mi plaćamo snimanja na javnim površinama umjesto da se na snimljenim materijalima vrti logo lokacije kao što se primjerice na svakom filmu snimljenom u New Yorku pojavljuju svi prepoznatljivi simboli grada. Kada radite projekt za bilo koju državnu tvrtku, podrazumijeva se da ste se odmah odrekli intelektualnih prava i da ne dobivate nikakve tantijeme za njih – precizira Kulaš mačehinski odnos države prema nekim kreativnim podsektorima.

Ključ je u ljudima Država još manje razumije da je ključ kreativnih industrija u ljudima. Tatjana Kos dodaje kako se istodobno sa zapošljavanjem kreativaca/dizajnera rađa potreba i za tehnolozima, marketinškim stručnjacima, umjetnicima.

– Kreativci su u svemu i mi ih u ERI gledamo s posebnim respektom, od njih uostalom sve i počinje – zaključuje.

Kulaš precizira još jedan problem – nedostatak poticaja i kredita za kreativnu industriju i intelektualne usluge. Upravo smo u njima konkurentniji i imamo više komparativnih prednosti nego u nekim proizvodnim industrijama koje su se dosad podupirale.

– Nama ne treba nova proizvodna linija ili strojevi, nama trebaju sredstva za nabavu opreme ili za 'cash flow' jer često projekti traju dugo, a najviše stoje ljudi. I dalje su nam davanja na plaće ili autorske ugovore ogromna. Sve bi to moglo poboljšati našu konkurentnost. Primjerice Mađarska, Češka ili Rumunjska koje dobivaju na natjecajima prilično produkcija ili produkcija prema cijeni su konkurentnije od nas. O Srbiji da ne govorimo. Upravo Srbija jača produkciju nauštrb Hrvatske. Agrokrop upravo ondje snima spotove, ali u tim istim kampanjama koje radi drugdje poziva nas kao potrošače da kupujemo – hrvatsko – kaže Kulaš.

Europa je dom, a Hrvatska šarm No unatoč cjenovnoj nekonkurentnosti (prije svega rada) vlasnica TF marketinga poručuje da ipak nismo više neka malena nepoznata nigdjezemka – Europa je naš dom, a Hrvatska šarm.

Za takav se šarm ipak moramo malo više potruditi, onako kako je to uspjelo Velikoj Britaniji. Nikolić Popović kaže kako novog pogleda na gospodarstvo sigurno nema bez entuzijasta i 'luđaka' koji mijenjaju svijet. No promjenama se ne opiremo samo mi, i **John Newbiggin**, voditelj projekta Creative England, priznao je da su u Velikoj Britaniji imali velike otpore struktura i društva kada su krenuli u oblikovanje kreativnog sektora. U Hrvatskoj bi trebalo promijeniti samo razumijevanje državnog aparata. Kreativci su se već promijenili sami. ■

KORISNICI TRAŽE POVOLJNIJE NAČINE

Telekomunikacijske tvrtke prihod izgubljen od telefoniranja nadoknađuju naplaćujući u Hrvatskoj najskuplji internet u EU

Autor: Branko Podgornik

Pao je i broj sms-poruka, ali to ne znači da građani komuniciraju manje nego lani. Traže jeftinije načine.

Telekomunikacijskim tvrtkama u Hrvatskoj u prvom tromjesečju ove godine drastično su pali prihodi od telefoniranja. Međutim, one su to nadoknadile rastućim prihodima od interneta. Hrvatski građani, razmjerno njihovoj kupovnoj moći, plaćaju najvišu pretplatu za internet u Europskoj uniji.

Samo jedna članica EU ima skuplju internetsku pretplatu od Hrvatske, objavio je Ekonomski institut Zagreb (EIZ) u sektorskoj analizi »Telekomunikacije«.

Primjerice, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od telefoniranja u nepokretnoj mreži pali su za 13 posto, a u pokretnoj za 26 posto u prvom kvartalu, u odnosu na isto razdoblje prošle godine, izračunao je EIZ, misleći na Hrvatski Telekom, VIPnet, Tele2, Optima Telekom, Iskon Internet, Metronet Telekomunikacije, H1 Telekom i ostale operatore. Pao je i broj sms-poruka, ali to ne znači da građani komuniciraju manje nego lani. Traže jeftinije načine.

– Sve raširenija upotreba pametnih telefona, uz brzi internet, građanima omogućuje korištenje OTT usluga, objašnjava dr. Ljiljana Božić, autorica analize iz EIZ-a. U OTT usluge ubrajaju se besplatno telefoniranje putem aplikacije Skype te komuniciranje putem Facebooka, Twittera i ostalih društvenih mreža na internetu. Istodobno, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od interneta u prvom kvartalu porasli su za 29 posto. U mobilnoj mreži skočili su čak 85 posto, što znači da su telekomi uspjeli internetske prihode na mobitelima gotovo izjednačiti s onima u nepokretnoj mreži.

EIZ podsjeća da je raširenost brzog interneta u nepokretnoj mreži u Hrvatskoj među najslabijima u EU, osobito u ruralnim područjima. No, po broju korisnika mobitela koji koriste brzi internet (68 posto), Hrvatska je neznatno skočila iznad prosjeka EU koji iznosi 67 posto.

Zarade deset najvećih telekomunikacijskih tvrtki u Hrvatskoj stagniraju jer su prošle godine ostvarile 12,5 milijardi kuna prihoda, ili 1,1 posto manje nego 2013. Ipak, u istom razdoblju dobit im je skočila 4,8 posto, na 1,5 milijardi kuna.

Prošle godine zapošljavale su 7.098 ljudi, ili pet posto manje nego 2013. godine. Najviše zaposlenika, njih 452, smanjio je Hrvatski Telekom, dok su ostali uglavnom povećavali njihov broj. Plaće u telekomunikacijskoj djelatnosti u Hrvatskoj dvostruko su više od prosjeka u zemlji. U prvom tromjesečju bruto plaće u telekomima povećane su na 15.422 kune, ili za deset posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, prema EIZ-u. Prosječne hrvatske bruto plaće bile su 8.108 kuna, odnosno oko 5.600 kuna u neto iznosu.

Teleoperateri izgublenu zaradu nadoknađuju skupim internetom

Autor: B. Podgornik

Telekomunikacijskim tvrtkama u Hrvatskoj u prvom tromjesečju ove godine drastično su pali prihodi od telefoniranja. Međutim, one su to nadoknadile rastućim приходima od interneta. Hrvatski građani, razmjerno njihovoj kupovnoj moći, plaćaju najvišu pretplatu za internet u Europskoj uniji, objavio je Ekonomski institut Zagreb (EIZ) u sektorskoj analizi "Telekomunikacije".

Primjerice, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od telefoniranja u nepokretnoj mreži pali su za 13 posto, a u pokretnoj za 26 posto u prvom kvartalu, u odnosu na isto razdoblje prošle godine, izračunao je EIZ. Pao je i broj sms-poruka, ali to ne znači da građani komuniciraju manje nego lani. Traže jeftinije načine.

- Sve raširenija upotreba pametnih telefona, uz brži internet, građanima omogućuje korištenje OTT usluga, objašnjava dr. Ljiljana Božić, autorica analize iz EIZ-a. U OTT usluge ubrajaju se besplatno telefoniranje putem aplikacije Skype te komuniciranje putem Facebooka, Twittera i ostalih društvenih mreža na internetu. Istodobno, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od interneta u prvom kvartalu porasli su za 29 posto. U mobilnoj mreži skočili su čak 85 posto, što znači da su telekomi uspjeli internetske prihode na mobitelima gotovo izjednačiti s onima u nepokretnoj mreži.

Zarade deset najvećih telekomunikacijskih tvrtki u Hrvatskoj stagniraju jer su prošle godine ostvarile 12,5 milijardi kuna prihoda ili 1,1 posto manje nego 2013. Ipak, u istom razdoblju dobit im je skočila 4,8 posto, na 1,5 milijardi kuna. Prošle godine zapošljavale su 7.098 ljudi ili pet posto manje nego 2013. godine. Najviše zaposlenika, njih 452, smanjio je Hrvatski Telekom, dok su ostali uglavnom povećavali njihov broj. Plaće u telekomunikacijskoj djelatnosti u Hrvatskoj dvostruko su više od prosjeka u zemlji.

U prvom tromjesečju bruto plaće u telekomima povećane su na 15.422 kune, ili za deset posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, prema EIZ-u. Prosječne hrvatske bruto plaće bile su 8.108 kuna, odnosno oko 5.600 kuna u neto iznosu.

I KORISNICI SE PRILAGODILI

“SNAŠLI” SE! Teleoperateri našli način kako nadoknaditi izgubljenju zaradu

Autor: Novi list/Danas.hr

Telekomunikacijskim tvrtkama u Hrvatskoj u prvom tromjesečju ove godine drastično su pali prihodi od telefoniranja. Međutim, one su to nadoknatile rastućim prihodima od interneta. Hrvatski građani, razmjerno njihovoj kupovnoj moći, plaćaju najvišu pretplatu za internet u Europskoj uniji.

Foto: Davor Višnjic/Pixsell

Samo jedna članica EU ima skuplju internetsku pretplatu od Hrvatske, objavio je Ekonomski institut Zagreb (EIZ) u sektorskoj analizi Telekomunikacije, prenosi Novi list.

Korisnici traže jeftinije načine

Primjerice, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od telefoniranja u nepokretnoj mreži pali su za 13 posto, a u pokretnoj za 26 posto u prvom kvartalu, u odnosu na isto razdoblje prošle godine, izračunao je EIZ, misleći na Hrvatski Telekom, VIPnet, Tele2, Optima Telekom, Iskon Internet, Metronet Telekomunikacije, H1 Telekom i ostale operatore. Pao je i broj sms-poruka, ali to ne znači da građani komuniciraju manje nego lani. Traže jeftinije načine.

“Sve raširenija upotreba pametnih telefona, uz brži internet, građanima omogućuje korištenje OTT usluga”, objašnjava dr. Ljiljana Božić, autorica analize iz EIZ-a. U OTT usluge ubrajaju se besplatno telefoniranje putem aplikacije Skype te komuniciranje putem Facebooka, Twittera i ostalih društvenih mreža na internetu. Istodobno, prihodi telekomunikacijskih tvrtki od interneta u prvom kvartalu porasli su za 29 posto. U mobilnoj mreži skočili su čak 85 posto, što znači da su telekomi uspjeli internetske prihode na mobitelima gotovo izjednačiti s onima u nepokretnoj mreži.

EIZ podsjeća da je raširenost brzog interneta u nepokretnoj mreži u Hrvatskoj među najslabijima u EU, osobito u ruralnim područjima. No, po broju korisnika mobitela koji koriste brzi internet (68 posto), Hrvatska je neznatno skočila iznad prosjeka EU koji iznosi 67 posto.

Zarade deset najvećih telekomunikacijskih tvrtki u Hrvatskoj stagniraju.

Odabrani financijski pokazatelji deset vodećih trgovačkih društva u sektoru telekomunikacije u 2014. godini

	Ukupni prihodi (u kunama)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža (u postocima)	Proizvodnost rada (u kunama)
HT d.d.	6.228.471.000	0,13	3,24	18,97	1.317.358,50
VIPNET d.o.o.	3.019.137.500	0,85	0,39	2,02	2.837.535,24
TELE2 d.o.o.	1.227.286.600	1,06	1,14	3,21	9.897.472,58
OT-OPTIMA TELEKOM d.d.	502.306.400	1,03	1,85	-1,03	2.391.935,24
ISKON INTERNET d.d.	377.125.300	0,84	1,31	0,00	2.016.712,83
METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	323.918.500	1,02	1,06	39,96	1.695.908,38
H1 TELEKOM d.d.	253.627.100	1,08	1,28	11,50	1.474.576,16
DDAŠILJAČI I VEZE d.o.o.	253.464.700	0,39	1,18	4,99	880.085,76
Nokia Solutions and Networks d.o.o.	145.956.000	0,54	1,77	2,39	3.105.446,81
VIPnet usluge d.o.o.	144.513.100	0,03	10,73	40,78	1.661.070,11

Plaće duplo veće od prosjeka

Prošle godine zapošljavale su 7.098 ljudi, ili pet posto manje nego 2013. godine. Plaće u telekomunikacijskoj djelatnosti u Hrvatskoj dvostruko su više od prosjeka u zemlji. U prvom tromjesečju bruto plaće u telekomima povećane su na 15.422 kune, ili za deset posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, prema EIZ-u. Prosječne hrvatske bruto plaće bile su 8.108 kuna, odnosno oko 5.600 kuna u neto iznosu, piše Novi list.

Raste prodaja pametnih telefona

Rezultati istraživanja GfK-a pokazuju da u Hrvatskoj prodaja pametnih telefona nastavlja rasti. Prošle ih je godine prodano 27 posto više nego 2013. Prodano ih je ukupno 924.000 u vrijednosti 2,38 milijardi kuna.

TAKTIKA ILI SAMO TVRDOGLAVOST

Odustajanjem od regija Hrvatska se dodatno centralizira

Autor: Hrvoje Prnjak

Foto: Goran Sebelić/CROPIX

Upućeni u odnose čelnih ljudi SDP-a znali su to i prije intervjua predsjednika stranke i Vlade Zorana Milanovića Telegramu, ali sada je i definitivno. Prvi čovjek socijaldemokrata niti ne pomišlja na teritorijalni preustroj, dakle, ni na regionalizaciju, eventualno ukidanje županija, dok se više puta izjasnio protiv radikalnih rezova u reformi državne uprave.

Iako je prevelika centraliziranost države gotovo neizbježna primjedba svih relevantnih europskih izvješća o Hrvatskoj, Milanović je reterirao čak i u odnosu na svoj negdašnji stav da je "ukidanje nekih županija moguće u idućem mandatu Kukuriku koalicije".

Štoviše, on je u spomenutom intervjuu listu u čiju lojalnost Vladi nije uputno sumnjati jasno kazao: "Kad je riječ o manjim teritorijalnim jedinicama, na njihovo financiranje odlazi mnogo manje novca nego što se to u javnosti misli. Kad je pak riječ o županijama, mislim da su one, ovakve kakve su danas, optimalni oblik srednje teritorijalne organizacije u Hrvatskoj. Ne vidim ništa dobro u tome da zemlju podijelimo u pet povijesnih regija jer je upravo to bila okosnica hrvatskih podjela i manipuliranja Hrvatskom u ne tako dalekoj prošlosti. Tko god je uspostavio ovakav županijski sustav, posjedovao je vrlo dobar politički osjećaj za hrvatske potrebe".

S jedne strane, riječ je o nastavku predizborne taktike svojevrsnog dokazivanja državotvornosti SDP-a, ne bi li HDZ-u preoteli neke birače centra (otuda i ideja SDP-ovaca da se Zračna luka Zagreb nazove imenom prvoga hrvatskoga predsjednika dr. Franje Tuđmana, nakon čega ne čudi posebno niti slaganje s HDZ-ovim stavom kako nema potrebe dirati postojeći županijski ustroj). No, spomenuti SDP-ovi insajderi upozoravaju da Milanović nikad zapravo i nije ozbiljno razmatrao ideju regionalizacije Hrvatske koju bismo ipak, u kontekstu priča o rezanju troškova "skupe države" i poželjnog decentraliziranja, delegiranja nekih ovlasti na niže razine, ipak prije očekivali od čelnika stranke lijevog svjetonazora negoli, recimo, od prvog čovjeka demokršćana.

Utišao se zato i ministar uprave Arsen Bauk, koji je u Vladi važio za najupornijeg zagovornika teritorijalnog preustroja. Istina, kao vrstan matematičar i politički pragmatičar, nije se ni on previše javno eksponirao na tu temu, pa je tako prošle zime lukavo prepustio medijsko aktualiziranje te teme većini SDP-a Splitsko-dalmatinske županije, koji je u veljači izglasao inicijativu da se broj županija, odnosno jedinica područne-regionalne samouprave smanji na pet do sedam (nitko nije bio protiv), dok broj općina ne bi trebao prelaziti 150 (to je izglasano uz samo dva glasa protiv). Zaključci su upućeni Glavnom odboru stranke, no SDP nikad nije proveo najavljenju "široku javnu raspravu" na osnovu koje je obećao donijeti odluke o eventualnom teritorijalnom preustroju. Novi program tek treba biti predstavljen javnosti...

Osam bračkih općina

Bauk ponavlja kako i dalje stoji pri svom stavu iz 2013. o spajanju četiriju južnih županija, ali i ukidanju "suvišnih" općina – samo na njegovu Braču lokalna je vlast isparcelizirana na osam općina – no isto tako je očito da mu ne pada na pamet konfrontirati se s tvrdoglavim predsjednikom stranke baš zbog toga. Uostalom, zašto bi mijenjao prezime u Picula ako baš ne mora...

Međutim, teritorijalni preustroj nipošto nije samo unutarstranačka tema. Nisu zbunjeni samo glasači SDP-a sa senzibilitetom za važnost decentralizacije i reformu državne uprave. Poprilično su zbunjeni i dosadašnji i potencijalni koalicijski partneri socijaldemokrata.

Tako su se IDS-ovci već kritički izjašnjavali o dosadašnjem SDP-ovu doprinosu decentralizaciji, podsjećajući na neostvarivanje politika decentralizacije iz točke 21. koalicijskog Plana 21, u kojoj je obećano "umjesto da se jačaju velike, centralne državne institucije ispod kojih ostaje praznina, sustav ćemo graditi odozdo prema gore".

- Ne možemo biti zadovoljni stupnjem decentralizacije Hrvatske, jer nažalost nikakve decentralizacije nema. Mi smo se Planom 21 jasno dogovorili da će se zemlja decentralizirati, a dogodilo se upravo suprotno - u posljednje četiri godine sustav je dodatno centraliziran! - komentirali su za "Slobodnu" na ovu temu iz IDS-ova Ureda za odnose s javnošću.

Stav stranke je kako je takva praksa "jako loša jer jedino decentralizirane države mogu ići naprijed". Kao uzoran primjer navode – Njemačku. "Ovako organizirana država ne može se gospodarski adekvatno razvijati, ne može povlačiti ozbiljna sredstva iz Europskih fondova, niti može građanima pružati usluge kakve zaslužuju", tvrde IDS-ovci, koji su se zbog ovakvog stava i inzistiranja na konkretnom popisu projekata koje je SDP spreman "pogurati" u Istri u slučaju formiranja nove koalicije i izborne pobjede, postali najtvrdi orah ovih pregovora.

Pitali smo ih i što misle o ukidanju županija?

- Broj jedinica lokalnih i regionalnih samouprava ne smije biti predmet špekulacija, već rezultat stručnih studija i analiza. Prije teritorijalnog preustroja, međutim, treba najprije definirati koji će se poslovi na određenom teritoriju obavljati i s kojim sredstvima. Pritom treba voditi računa o fiskalnim kapacitetima i financijskom potencijalu svake teritorijalne jedinice. Ono što je nama iznimno važno i za što ćemo se mi zalagati je da pri preustroju treba voditi računa o regionalnim specifičnostima i izgrađenim identitetima, te da buduće teritorijalne jedinice, kakve god one bile, predstavljaju prirodnu, zemljopisnu, povijesnu, kulturnu i gospodarsku cjelinu - stav je IDS-ovaca koji ne propuštaju naglasiti i kako "Istra po svojim karakteristikama mora ostati samostalna teritorijalna jedinica".

Dakle, jasno je kako IDS traži reformu teritorijalnog ustroja i jačanje uloge lokalne samouprave. Između ostaloga i zato što, kako su nam kazali, "građani ne mogu izdržati namete kojima se treba financirati preglomazni administrativni aparat".

Istra ostaje bez 800 milijuna kuna

“Mi smo u Istri pokazali kako županija može ispuniti svoj zadatak: biti na usluzi građanima, ali i pokretač gospodarskog i društvenog razvoja. Podsjećamo, Istra svake godine u središnju blagajnu uplati čak 800 milijuna kuna viška s kojima bi se u županiji mogao financirati cijeli niz stvari koje bi bitno podigle kvalitetu života građana. S druge strane, sadašnji centralizirani ustroj države pokazao je svu svoju neefikasnost. Građani s punim pravom od države očekuju i kvalitetnije usluge, a tromi centralizirani sustav kakav je naš im to ne mogu omogućiti, ne mogu se gospodarski razvijati i u konačnici krahiraju. Posljedice takvih sustava najvidljivije su na primjeru Grčke.

Foto: Srećko Niketić/CROPIX

A Hrvatska je, nakon Grčke, najcentraliziranija članica Europske unije. Smatramo da se o smanjenju troškova lokalne samouprave, ali i o troškovima države, treba hitno razgovarati”, otkrivaju nam svoje prioritete IDS-ovci.

Ista smo pitanja postavili još jednoj regionalnoj stranci, HDSSB-u, kojemu SDP ne nudi predizbornu koaliciju, ali su posljednjih dana procurile vijesti o kontaktima socijaldemokrata sa strankom koja ovoga trenutka u aktualnom saborskom sazivu ima sedam zastupnika, što je nezanemariv koalicijski potencijal, pa makar i postizborni. No, i HDSSB-ovci ističu kako su upravo teritorijalni preustroj i fiskalna decentralizacija ključne točke njihova programa.

- Zalažemo se za regionalizaciju RH, jer postojeći sustav županija se nije pokazao kao dobro rješenje. Broj regija je tema za široku raspravu, no sigurno da treba paziti na povijesne, gospodarske, kulturne i teritorijalne značajke određenog prostora, pa ćemo sukladno tome inzistirati da u takvom teritorijalnom preustroju jedna od regija bude Slavonija i Baranja. No, da bi teritorijalni preustroj postigao uspjeh svakako treba provesti i fiskalnu decentralizaciju, jer je po sadašnjem sustavu Republika Hrvatska jedna od najcentraliziranijih država Europske unije. Upravo zbog takve centraliziranosti imamo nesrazmjer između Grada Zagreba i ostalih dijelova Hrvatske, a posebice Slavonije i Baranje”, kažu iz HDSSB-a. Nemaju ništa protiv toga da se buduće regije zovu - županijama, zbog povijesnog značaja tog naziva, ali je ključno da regionalnim jedinicama napokon na raspolaganju ostane veći dio njihovih prihoda. Kad je riječ o općinama i gradovima, zalažu se za njihovo okrupnjavanje, jer “nemali broj jedinica lokalne samouprave ne može pokriti redovne troškove”, a kamoli da može participirati u pokrivanju troškova za povlačenje EU sredstava.

Glomazna javna uprava

Znamo li koliko je tema decentralizacije važna i za ukupni dojam učinkovitosti javne uprave, zapravo je pravi misterij zašto premijer ne pokazuje više interesa za tu temu. Ako ni zbog čega, onda zbog podatka da izdvajanja za masu plaća u ovakvoj, nereformiranoj, preglomaznoj i preskupoj javnoj upravi “pojeduu” desetinu BDP-a, kako je to u svojoj analizi ustanovila Sanja Madžarević-Šujster, viša ekonomistica Svjetske banke, “pojeduu” oko 12 posto, više od desetine BDP-a!

Uzalud je, čini se, krajem 2010. i Ekonomski institut iz Zagreba pod vodstvom dr. Dubravke Jurline Alibegović napravio studiju koja je trebala biti temelj "učinkovite decentralizacije". Vodeći se isključivo načelima samoodrživosti i učinkovitosti, ta je studija predviđala smanjivanje broja općina i gradova te podjelu Hrvatske u sedam regija.

Kako bilo, premijerova argumentacija u ovom slučaju daleko je od retorike modernog europskog političara socijaldemokratskog tipa, primjerenija nekom konzervativcu koji u regionalizaciji vidi prijetnju autonomaštva, sutra možda i separatizma, onako kako su nekadašnji državotvorci govorili o IDS-u početkom devedesetih.

Elitama centralizam ne smeta

Da je teritorijalni preustroj prevelik zalogaj za aktualnu vlast vidjelo se već po sadržaju prijedloga nove organizacije ureda državne uprave s pet centara u pet nadregija, što ga je Vlada uputila u saborsku proceduru početkom 2014. I tada su smatrali važnim naglasiti da novi ustroj državne uprave neće značiti ukidanje županija. O promjeni regionalnog ustroja stidljivo se govorilo za mandata premijera Ivice Račana (ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Stjepan Ivanišević iznio je u proljeće 2000. prijedlog o pet regija i nekoliko subregija), ali od toga na kraju nije bilo ništa. Prvi, nedovršeni pokušaj decentralizacije i regionalizacije imali smo nakon lokalnih izbora 2001., kad su županije lišene upravnih ovlasti, a definirane su kao jedinice područne-regionalne samouprave jer su pojedine javne usluge spuštene na nižu razinu.

Niz regionalnih stranaka i strančica (IDS, Primorsko-goranski savez, Dalmatinska akcija, SBHS, Međimurski demokratski savez, Zagorska demokratska stranka...), pokušavalo je u više navrata raznim zajedničkim deklaracijama aktualizirati pitanje teritorijalnog preustroja, ali bez većeg odjeka. Točnije, dvije najveće stranke, odnosno, vladajuće političke elite su ostale gluhe na takve inicijative, što je u slučaju HDZ-a i razumljivo ako znamo da "kontroliraju" većinu županija.

HNS-ovci za regije, ali vlast im je draža

SDP-ov vjerni koalicijski partner HNS u završnim prijedlozima svog novog programa spominje regionalizaciju, odnosno, podjelu Hrvatske na pet regija. No, nakon što je premijer Milanović decidirano kazao da od toga nema ništa, ni oni se ne oglašavaju na tu temu, u strahu da ih mediji ne bi konfrontirali sa SDP-om, jer im ne pada na pamet praviti probleme pri stvaranju novog koalicijskog sporazuma baš zbog te programske razlike. Toliko o spominjanoj opciji samostalnog izlaska HNS-a na izbore...

Neki istaknuti HNS-ovci, kao recimo varaždinski župan Predrag Štromar i njegov kolega iz Međimurske županije Matija Posavec, ustrajno zagovaraju decentralizaciju i pomno razrađenu regionalizaciju Hrvatske, no njih dvojica ionako nisu prvi izbor predsjednice stranke dr. Vesne Pusić za njezina nasljednika. Ona za to, javna je tajna u HNS-u, mjesto već "priprema" Ivana Vrdoljaka, dok Posavec važi za nekoga tko je ionako jednom nogom već izvan stranke, ne samo zbog bliskosti s bivšim šefom Radimirom Čačićem, nego i zbog nespремnosti na ovakve kompromise.

BIZNIS

ZAJEDNO SU JAKI: Kraljevi hrvatske kreativne industrije

Autor: Dragana Radusinović

Kad su prošli tjedan Ekonomski institut i Hrvatski klaster kulturnih i kreativnih industrija u javnost izašli s podacima o svom 2,3 postotnom udjelu u BDP-u, sama industrija možda je bila najviše iznenađena. Samo da ih sad ne unište strategijama.

Igre prijestolja (Cropix)

Kad se prije nekoliko godina upuštala u produkciju HBO-ove serije Igra prijestolja Erika Milutin nije imala pojma da će se sve to tako dogoditi.

Sudjelovanje u produkciji serije uspjelo je tu formalno akademsku slikaricu i grafičarku iz Dubrovnika na prijestolje televizijske produkcije u Hrvatskoj.

- Počeli smo raditi Igre prijestolja kad one nisu bile to što su danas, već su samo to želje postati, a za nas nitko nije znao – kaže za Globus producentica koju će u branši opisati kao uglavnom nedostupnu. Prošli je vikend provela na brodu i smatra kako nema ništa značajno za reći. Prvi put u posljednje četiri godine imala je naime slobodan vikend tijekom ljeta pa ga je iskoristila da isproba kako joj ide vožnja budući da je netom položila ispit za skippera.

S lanjskih 65,9 milijuna kuna prihoda uz 57,8 posto rasta u odnosu na predhodnu godinu te 2,1 milijuna kuna neto dobiti njezina kompanija Ambasada film, financijski je najveći domaći igrač u proizvodnji filmova, videofilmova i televizijskog programa. Može li nadmašiti taj rezultat?

- Ne znam što će biti do kraja ove i iduće godine, u produkciji se stvari mijenjaju iz dana u dan – nastavlja dinamičnim tonom potvrđujući kako se ne voli isticati.

U Igrama prijestolja snimljeno je sve što je u knjigama napisano, a moguća budućnost obavijena je tajnom.

- Moj jocker je u tome što se nadam da ćemo sa svime što smo naučili moći raditi velike projekte izvan Hrvatske ako ne budemo mogli u Hrvatskoj – kaže Milutin i dodaje: Svi žele velike poslove, a u zemlji nema dovoljno ni kadra ni opreme.

Iako joj je biznis značajno narastao na jednom velikom projektu Milutin objašnjava da je njoj važnije što posluju već deset godina i što su polako izučili tajne zanata. Nedavno su s ekipom s kojom su radili Igre prijestolja na Velebitu snimali reklamu.

- Drukčije je to što više nismo nepoznati, ali danas postoje i druge tvrtke i dobro je da rade jer se na svakom projektu obrazuju ljudi – kaže Milutin objašnjavajući da produkcijska industrija ne teži nužno za formalno obrazovanim kadrom, već ljudima koji će se obrazovati na terenu, stjecati iskustvo i znanjem privlačiti poslove. – Da, i studio bi dobro došao – kaže. Hrvatska ga nema i to je jedan od velikih nedostataka. Težak deset do dvadeset milijuna dolara investicije.

U produkciju Igara prijestolja Ambasada film se uključio u drugoj sezoni serije, koju su njezini tvorcima došli snimati prvo Dubrovnik unatoč tome što tada još nije bilo državnih poticaja za takav biznis dok ih je Španjolska već tada ciljano imala pa su zato prve epizode snimane tamo i na Malti. Ambasada film prije toga se bavila produkcijom reklama i niza serija za BBC i druge strane produkcije. Na Igrama prijestolja računaju li se i statisti angažirali su i do 700 ljudi, a utjecaj na turizam tek treba procijeniti. Hvatajući svoj cilj Ambasada film lansirala je jadranske prijestolnice na globalnu pozornicu.

- Mi zapošljavamo projektno na honorarne ugovore ali nemamo nikakvu suvislu podlogu za takvo zapošljavanje da nam bude lakše. Poseban problem imamo s radom stranaca duljim od četiri do šest mjeseci ako nisu državljani EU. Primjerice industrija turizma zapošljava sezonske radnike i to je regulirano, a nama je to komplicirano – kaže Milutin koja biznis vodi brodeći kroz problematiku zapošljavanja stranaca, povremenog rada i radnog vremena kako ga definira hrvatski zakon.

Rastući biznis Erike Milutin dio je nečeg puno većeg. Spada u kreativne i kulturne industrije za koje se već neko vrijeme među upućenima zna da ih ima puno i da rastu, no prvi put su brojke koje sve to dokazuju prošli tjedan iznijeli Ekonomski institut i Hrvatski klaster kulturnih i kreativnih industrija pri Hrvatskoj udruzi poslodavaca.

Riječ je o 15 milijardi kuna godišnjeg prihoda, 6,3 milijarde kuna bruto dodane vrijednosti koja čini 2,3 posto BDP-a.

Kulturne i kreativne industrije koje objedinjuju šaroliko društvo dizajnera, producenata, arhitekata, književnika, izdavača, galerista, tvoraca video igara, igrača u elektroničkim i novim medijima, knjižara i knjižničara, slikara, stručnjaka za oglašavanje... zajedno su kao industrija veći od drvne industrije, farmaceutike ili kemijske industrije.

Po udjelu u BDP-u nadmašuje ih samo industrija hrane. Ista vrsta industrija na razini Europske unije za prošlu se godinu sažima u 535,9 milijardi eura prometa, 7,1 milijun radnih mjesta te zapošljavaju pet puta više Europljana od moćne telekom industrije.

U Hrvatskoj na poslovima koje spadaju u kreativnu ekonomiju radi 124.304 ljudi, 8,9 posto svih radnika, detektirali su na Ekonomskom institutu i zaključili da je ta industrija pokazala veću otpornost na recesiju te da u posljednje dvije godine zaposlenost u njoj raste, za 0,2 posto dok u ostatku gospodarstva pada.

Ivana Nikolić Popović, predsjednica Klastera kulturnih i kreativnih industrija nije skidala osmeh s lica dok su se čitale brojke koje definiraju industriju.

- Sada moramo sve te industrije i sve te kreativce svesti pod zajednički nazivnik i mora se napisati strategija njihova razvoja da bi ih se sustavno moglo poticati. Pred nama je veliki zadatak – kaže Nikolić Popović.

Dok ona od birokracije utjeruje strateške dokumente proizvodnja video igara, još uvijek mali dio kreativnih i kulturnih industrija raste po stopama od 50 posto godišnje. Prema posljednjim podacima industrija

videoigara u Hrvatskoj je u 2013. ostvarila 21 milijun kuna prihoda, a samo pet godina prije svega četiri milijuna. Gotovo pola tog prihoda stiže iz tvrtke ABEST d.o.o. čiji su kreativci poznatiji kao Croteam, no direktor i vlasnik Roman Ribarić ne voli razgovarati s medijima.

Lani su imali 10,4 milijuna kuna prihoda, 19 posto manje nego godinu ranije. - Pad prihoda nije problem, objašnjava glavni direktor za kreativnu Davor Hunski. Posljedica je životnog vijeka igre na tržištu. – Krajem prošle godine smo lansirali novu igru koja bi trebala najviše zaraditi ove godine – kaže Hunski. Lani su ostvarili 1,7 milijuna kuna dobiti, a dvije godine prije toga pet milijuna i 4,8 milijuna kuna, otkrivaju podaci na servisu Poslovna.hr.

Mali zeleni ljudi lani su pak zaradili milijun kuna. Riječ je o studiju Little Green Men, kompaniji Intercorona koja je lani ostvarila 2,7 milijuna kuna prihoda i milijun kuna neto dobiti.

Kreatorima videoigara trn je u oku dvostruko oporezivanje koje Hrvatska ima sa SAD-om, pojašnjava Mario Mihoković jedan od pokretača i glavnih kreativaca studija Little Green Men. Pred njima su kako očekuju godine rasta. Prije sedam godina na tržište su plasirali svoju prvu veliku igru znanstveno fantastični Starpoint Gemini čije je okruženje slično onome iz Zvezdanih staza. Korisnici su je prihvatili toliko da danas Mihokovićevi "mali zeleni ljudi", a tim je narastao na deset zaposlenika razvijaju treći nastavak igre koji se preko nizozemskog izdavača plasira putem digitalne platforme Steam u SAD-u. – Radimo preko nizozemskog izdavača pa nas se problem dvostrukog oporezivanja trenutačno ne tiče, ali san je svakoga u industriji prodavati bez izdavača, a kad bismo htjeli raditi direktno s Amerikom morali bismo osnovati tvrtku tamo jer bi nam u protivnom sav prihod oporezovale obje porezne službe – pojašnjava Mihoković. U njegovu biznisu književnik s idejom sa savršen scenarij igre vrijedi jednako kao i programer koji će ideju tehnički realizirati.

– Želja nam je prilagoditi igre za konzole poput Microsoftova xBoxa – kaže Mihoković zaigrano objašnjavajući da su u biznis dobrodošli povjesničari kao i strojari.

Samostalni dizajner Nikola Radeljković nikad pak nije htio da njegov biznis preraste u ono što u razgovoru naziva "ozbiljnim poslom". Zatekli smo ga na Mljetu, na odmoru kod prijatelja. S još dvojicom kolega Svenom Jonkeom i Christophom Katzlerom bavi se scenografijom, industrijskim dizajnom, dizajnom interijera i konceptualnom umjetnošću. Prije nekoliko godina u tržišnu su orbitu lansirali hrvatski namještaj pod brendom Kvadra koji je zbog većeg prodajnog potencijala preimenovan u Prostorija. Namještaj su dizajnirali za brendove Cappellini, ClassiCon, Desalto, Interlubke, Magis, MDF Italia, Moroso i Zanotta, no Radeljković je odlučio ostati samostalni umjetnik.

- Danas sebi mogu priuštiti da šest mjeseci radim na nečem novom što će jednom možda donijeti neki novac, a da istovremeno ništa ne zarađujem – kaže Radeljković koji godišnji prihod trenutačno ima upravo od autorskog prava na dizajn Kvadre.

Nije kaže riječ o bogatstvu, ali se od toga može pristojno živjeti. S vremenom kako proizvod živi na tržištu i naknade su manje pa svakih nekoliko godina treba smisliti nešto novo. Pokretanje agencije, zapošljavanje ljudi i rast biznisa po njegovu sudu znači značajno odricanje od slobode koja u njegovu svijetu jamči kreativnost.

- Porezna uprava dugo nije mogla shvatiti da je međunarodni honorar moj prihod pa smo se dobro namučili dok su se oni domislili kako da sve bude po zakonu - kaže Radeljković. U njegovoj branši veći su i financijski moćniji, svojevrsni kraljevi branše kreativna agencija Bruketa i Žinić. Njima priznaje poslovni uspjeh.

Alge Danijel Malčić, osnivač arhitektonskog studija Upi2m koji je između ostalog dizajnirao i zagrebačku Arenu za Svjetsko rukometno prvenstvo i novu poslovnu zgradu Stipić Grupe, u razgovoru o kreativnosti reći će: - Alge se nalaze u tornju i pro-izvode biodizel, a na dnu tornja je benzinska postaja. Proizvodnja biodizela je isplativija nego da ga radite uzgajajući uljanu repicu na polju. Osmislili su naime projekt tornjeva koji

pomoću algi proizvode gorivo, o projektu se interesiralo 20-ak međunarodnih kompanija. – Možda jednom netko to i plati – kaže Malčić objašnjavajući da rast biznisa očekuje od običnijih poslova poput moguće pobjede na natječaju za talijansku hokejašku arenu u Brunicu na koji su pozvani da se jave. - Rast ćemo ove godine 20-ak posto, a potencijal za budući rast vidim u biznisu obnove i gradnje hotela na Jadranu – kaže Malčić čiji studio sa stranim partnerima radi i na projektu novog sjedišta pivovare Paullaner u Münchenu. Kao proširenje arhitektonskog biznisa Malčić je pokrenuo i nišno izdavaštvo pa ima knjižaru, a njegov kafić Kota u centru Zagreba jedno je vrijeme funkcionirao kao okupljalište arhitekata, dizajnera i proizvođača opreme te njihovih klijenata. - Ljudi su nam plaćali da u kafiću ostave katalog. Sada smo taj biznis prebacili u specijaliziranu knjižaru - kaže Malčić čiji je studio lani imao 4,3 milijuna kuna prihoda i jedan je od 30 najvećih arhitektonskih studija u zemlji. Tri puta veći je arhitektonski biznis Studio 3 LHD koji je u svoje posljednje reference ubraja i novootvoreni Maistrin hotel Adriatic u Rovinju koji se u luksuzni segment ponude pozicionira upravo prožimanjem s kulturnim industrijama. Preciznije – slikarima. Njih 14 što iz Hrvatske što iz drugih zemalja pozvani su da slikaju upravo za Adriatic i definiraju na taj način njegov identitet.

Nakon što je recesija prepolovila industriju oglašavanja, agencija Nukleus Nevena Dubravčića ponovno se uzdiže. U posljednjih pet godina Nukleus je izgubio dvije trećine prihoda, a na scenu se vraćaju između ostalog zahvaljujući projektu brendiranja za Spider grupu, nekada proizvođača organskog bilja za Podravku, Franck ili Atlantic, a sada vlasnike vlastitog brenda organskih čajeva i jestivih ulja Gardenolo. – Organski proizvodi nisu moda nego stvarnost – kaže Dubravčić koji se trenutačno zabavlja izradom strategije za financijsku grupaciju kojoj je cilj "prodavati financijske usluge na ljudima bliskiji način". Potencijal za razvoj brendova u Hrvatskoj vidi prvenstveno u drvnoj industriji. - Zapravo u svemu vidim potencijal. Nemamo u odnosu na ostatak svijeta nikakvu prednost, niti zaostajemo značajno u bilo čemu. Osim možda u spoznaji da su jake industrijske zemlje sa osvježenim vodstvom i investitorima shvatile da kreativna industrija i procesi nisu ništa novo, i to su iskoristili – kaže Dubravčić.

Unatoč tome to je kao dizajnerica radila za moćne i velike u svijetu u kojem modna industrija ima ozbiljan značaj poput Prade, Jil Sander ili Miu Miu, najnagrađivanija domaća dizajnerica Ivana Omazić ne odustaje od ideje modne proizvodnje u Hrvatskoj – vlastitog odjevnog brenda Adrian startup projekt u koji je uključila i obitelj.

- Zasad se i dalje u Adrian više ulaže, nego što iznose prihodi, što je očekivano i na što smo bili spremni. Rastemo i razvijamo se prirodnim tijekom. Vidimo potencijal za daljnji razvoj, što na hrvatskom tržištu što u perspektivi izlaska na strana tržišta – kaže Omazić koja se želi ponovno povezati s obitelji što zbog posla nije stizala. Kratko poručuje da joj je iduća sezona važna.

- Naša umjetnost je jako skupa – kaže Ankica Jurić Tilić iz Kinorame, producentica filma Zvizdan Dalibora Matanića nagrađenog za najbolji film na festivalu u Cannesu. – Zvizdan je bio cijela proizvodna tvornica koja je uključivala oko 400 sudionika od statista koji su radili jedan dan do užeg autorskog tima koji je na projektu radio pet godina. Rad tvornice još nije završen, čeka nas distribucija i promocija – poručuje Jurić Tilić sa još jednog festivala u Karlovim Varima koju po povratku u Hrvatsku čeka projekt Filmskog festivala u Puli, a u referencama Kinorame niza je filmova uključujući i one za djecu. Orijentirani su na financiranje svojih pothvata što je više moguće iz europskih fondova.

Kinorama je, kaže u posljednjih nekoliko godina tri puta osigurala sredstva nadnacionalnog europskog fonda Media, odnedavno preimenovanog u Creative Europe koji potiče razvoj projekata te su tri puta dobili novac od nadnacionalnog fonda Eurimages koji potiče koprodukcije. DU zajedničkom nazivniku kulturnih i kreativnih industrija, Riječ je o ljudima koji kao pokretači kompanija neće dati tradicionalno stalno zaposlenje velikom broju ljudi, ali će mnogima omogućiti da povremeno dobro zarade radeći na njihovim projektima. Sposobni su okrenuti veliki novac, ali ne mogu obećati stabilan rast. To su industrije kojima treba fleksibilnije zakonodavstvo o radu kao bi više zapošljavale, a ne otpuštale. Nova, a dobra ideja njihova je najveća imovina.

Kreativne i kulturne industrije (KKI) u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda i u BDP-u sudjeluju s 3,5 posto

Autor: HUP

Ova grana zapošljava 124.000 ljudi, a u recesiji se pokazala otpornijom od većine drugih

Ivana Nikolić Popović (Foto: Goran Jakus/PIXSELL)

U organizaciji HUP-Koordinacije kreativnih i kulturnih industrija (HUP-KKKI) i Hrvatskog klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija prezentirani su rezultati nacionalne "Studije mapiranja sektora kreativnih i kulturnih industrija" koju je izradio Ekonomski Institut u Zagrebu.

Rezultate studije predstavila je Ivana Rašić iz Ekonomskog instituta u Zagrebu te naglasila da se udio bruto dodane vrijednosti koju ostvaruju tvrtke kreativnih i kulturnih industrija u hrvatskome gospodarstvu povećao s 3,2% u 2009. godini na 3,5% u 2013. Pritom najveći rast bruto dodane vrijednosti ostvaruju podsektori: arhitektura, računalni programi, igre i novi mediji, oglašavanje, muzeji, knjižnice i baština, film i fotografija. Poslovni subjekti u kreativnim i kulturnim industrijama čine čak 5,7 posto ukupnog broja poslovnih subjekata hrvatskog gospodarstva u 2013. godini. Među poduzećima u kulturnim i kreativnim industrijama prevladavaju mikro poduzeća s do 10 zaposlenih. Poslovni sektor kreativnih i kulturnih industrija je u 2013. godini ostvario približno 15 milijardi kuna prihoda ili 2,4 posto ukupnoga prihoda svih poduzeća u Hrvatskoj i 4,6 milijardi kuna bruto dodane vrijednosti ili 3,5 posto bruto dodane vrijednosti svih poduzeća u Hrvatskoj. "Sektor se pokazao otpornijim na recesiju od ostatka gospodarstva, a razlog leži u primjeni nove paradigme gospodarstva s fokusom na male i kvalitetne timove ljudi, ulaganje u njihovo obrazovanje i u specijalizirane proizvodnje", izjavila je Ivana Nikolić Popović, predsjednica HUP-KKKI.

POJAVLJIVANJE ZNANSTVENIKA INSTITUTA U MEDIJIMA

STIŽU OLAKŠICE

OTKRIVAMO MRSIĆ DO 2020. KANI ZAPOSLITI 75.000 STARIJIH OD 50

Autor: Goran Penić

Iz Europskog socijalnog fonda koji će se koristiti, Hrvatska do 2020. može računati na 500 milijuna eura. Mjera koju je iskoristilo 30.000 mladih uskoro će se nuditi i generaciji 50+

Foto: Ranko Šuvar/CROPIX

Vlada od iduće godine kreće s novom aktivnom mjerom zapošljavanja starijih od 50 godina, doznajemo u Ministarstvu rada i socijalnog sustava. Mjera bi trebala biti slična onoj o zapošljavanju mladih na neodređeno s fiskalnom olakšicom za poslodavce na način da bi im država najmanje pet, a možda čak i 10 godina, uplaćivala doprinose na plaću, odnosno "bruto dva" iznos. Olakšica bi se odnosila na doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, zaštitu zdravlja na radu i zapošljavanje. Jedini uvjet za poslodavce bit će da na najmanje pet godina zaposle osobu stariju od 50 godina na neodređeno vrijeme.

Uspješno s mladima

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, nakon što je uspješno lansiralo sve mjere za mlade, preko kojih se godišnje zaposli oko 30.000 mladih od 30 godina, sada priprema i mjeru za starije jer su svjesni toga da su oni najugroženiji na tržištu rada i najdugotrajnije nezaposleni. Osim toga, od 260.500 nezaposlenih gotovo trećina ih je starijih od 50 godina, odnosno njih oko 80 do 90 tisuća i na burzi rada najteže pronalaze posao.

- Do sada je fokus bio na mladima, međutim ne možemo zaboraviti ni naše starije sugrađane. S mjerama koje smo do sada imali zapošljavanje bilo je djelomično uspješno, pa stoga od iduće godine krećemo s mjerama sličnim onima za mlade - kaže nam sugovornik iz Ministarstva rada.

U Ministarstvu ne mogu prognozirati koliki će broj starijih biti obuhvaćen ovim mjerama, ali računaju da će ih biti barem polovica od onih koji su bili korisnici aktivnih mjera zapošljavanja mladih, odnosno godišnje oko 15.000. Novac će biti osiguran u proračunu za 2016., ali će se sredstva povlačiti iz Europskog socijalnog fonda, u kojem je Hrvatskoj na raspolaganju oko 500 milijuna eura do 2020. godine. Dakle, kroz pet godina moglo bi se na ovaj način zaposliti oko 75.000 ljudi.

Ugrožena skupina

- Stopa zaposlenosti starijih od 50 je vrlo niska i kreće se između 10 do 20 posto i ovime želimo potaknuti poslodavce da zapošljavaju tu skupinu ljudi. Ne znamo koliko će novca biti potrebno, ali ćemo ga osigurati

kroz Europski socijalni fond gdje su sredstva namijenjena za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba, što stariji od 50 svakako jesu - kaže naš sugovornik iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava uz napomenu kako država ne bi trebala imati prevelik trošak, jer se na kraju svi ti poticaji vrate kroz poreze. Kroz ovu mjeru zapošljavanja planira se i proširiti mjera za obrazovanje starijih, a ona bi također mogla biti slična onoj za usavršavanje mladih. Ako poslodavac želi zaposliti osobu stariju od 50 godina i ako joj je potreban neki oblik usavršavanja, onda od države dobiva potporu u iznosu od 25 do čak 70 posto troškova tog usavršavanja.

Mirando Mrsić, ministar rada i socijalnog sustava

- Dio tih ljudi izgubio je posao i možda nema više potrebe za njihovim radnim mjestima, pa ćemo im omogućiti da se na trošak države ili dodatno usavršavaju ili prekvalificiraju - kažu nam u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava.

Branko Roglić, vlasnik Orbica i jedan od uspješnih domaćih poduzetnika, pozdravlja ovu mjeru Vlade jer smatra da su ti ljudi ugroženi i da im treba pomoći, ali ipak je skeptičan o uspješnosti same mjere.

Problemi u realizaciji

- Nisam baš uvjeren da će to dati neke rezultate. Riječ je o ljudima koji su radili u socijalizmu i nije toliki problem njihova izobrazba, koliko odnos prema radu. Oni su navikli samo doći na posao i da im se za to isplaćuje plaća, ali pored samog dolaska treba imati i neke rezultate. Privatne tvrtke su pomlađene, kod mene je prosjek godina oko 40. Skloniji sam mjerama za mlade i mislim da ovi stariji od 50 već traže neku mirovinu i izlaz s tržišta rada - smatra Roglić.

I Iva Tomić, stručnjakinja za tržište rada s Ekonomskog instituta Zagreb, pozdravlja mjeru, ali ističe: "Dobro je da je ministar uočio da su najugroženije skupine nezaposlenih mladi i stariji od 50, ali nisam baš uvjeren da se na te dvije skupine mogu primjenjivati iste mjere. Naime, mladi dolaze bez iskustva, a stariji od 50 već sigurno imaju neki radni staž i u startu bi morali imati i veću plaću s dodacima. Druga stvar je da bi se onda kroz tu mjeru trebali i usavršavati ti radnici, što je dobro da se i o tome razmišlja".

BROJKE ZAPOŠLJAVANJA

260.500 - trenutni je broj nezaposlenih

2/3 - nezaposlenih stariji su od 50 godina

15.000 - ljudi godišnje planira se zaposliti kroz ove mjere

75.000 - ljudi moglo bi se zaposliti na ovaj način tijekom pet godina

RJEŠENJE ZA ONE NA BURZI

Vlada namjerava pokrenuti program za zapošljavanje osoba starijih od 50 godina

Autor: Ivan Skorin

Vlada namjerava pokrenuti program za zapošljavanje osoba starijih od 50 godina koji na burzi bezuspješno traže posao. Njih je gotovo trećina od ukupnog broja nezaposlenih. Mjere bi bile bi vrlo slične onima koje se trenutno provode u poticanju zapošljavanja mladih osoba. Istražili smo koji su problemi s kojima bi se nova mjera mogla susresti u startu.

Screenshot: Vijesti.rtl.hr

Vlada namjerava pokrenuti program za zapošljavanje osoba starijih od 50 godina koji na burzi bezuspješno traže posao.

Mjere bi bile bi vrlo slične onima koje se trenutno provode u poticanju zapošljavanja mladih osoba. Istražili smo koji su problemi s kojima bi se nova mjera mogla susresti u startu.

Svrha novih Vladinih mjera bila bi poticanje zapošljavanje upravo slučajeva poput njegovog. Poslodavac koji bi zaposlio osobu stariju od 50 godina, ne bi morao plaćati doprinose, poput zdravstvenog i mirovinskog. O detaljima ministar danas nije htio.

Danas je na burzi ukupno 260 tisuća nezaposlenih, gotovo trećina njih, odnosno 80.000, starijih je od 50 godina, a očekuje se da bi njih 15.000 na godinu moglo biti zaposleno kroz nove mjere. Od početka ove godine od kad se iste mjere provode za mlađe od 30 godina, dosad se pomoću njih zaposlilo 18 tisuća osoba. No, stručnjaci upozoravaju da postoji razlika između mladih koji tek kroče na tržište i starijih.

"Oni su u pravilu na burzi, često su dugotrajno nezaposleni i pitanje kakve oni vještine imaju i koliko su potrebni u poduzećima koliko će poslodavcima to biti zanimljivo oni imaju dugotrajan staž pa se onda moraju plaćati i dodatni koeficijenti na taj staž", rekla je Iva Tomić s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu.

Sve to ne bi zasigurno ne bi smetalo mnogim hoteljerima i ugostiteljima koji traže iskustvo.

Sredstva za ovu mjeru ne bi išla iz proračuna već iz Europskog socijalnog fonda iz kojeg Hrvatska može povući na raspolaganju 500 milijuna eura do 2020. A cijeli plan bi mogao početi - početkom sljedeće godine.

Potpredsjednik Grčić na #VladaUp-u: Hrvatska je iz EU povukla 105 milijuna eura više nego što je uplatila

“Hrvatska je od početka procesa europskih integracija povukla oko 1,6 milijardi eura, a uplatili smo oko 750 milijuna eura. Od 1. srpnja 2013. povukli smo gotovo 105 milijuna eura više nego što smo uplatili, što ukazuje da smo u velikom plusu”, istaknuo je potpredsjednik Grčić.

Potpredsjednik Vlade i ministar regionalnog razvoja i fondova EU danas je u Banskim dvorima odgovarao na pitanja Twitter korisnika o koristima od članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, odlasku mladih iz Hrvatske, grčkoj krizi i ulasku Hrvatske u eurozonu.

“Koristi Hrvatske od članstva najbolje se očituju u 3 efekta: pozitivnim gospodarskim kretanjima koje smo ostvarili putem izvoza, povećanjem stranih ulaganja u Hrvatskoj, te potporama iz europskih fondova”, istaknuo je potpredsjednik Grčić.

Govoreći o odlasku mladih ljudi iz Hrvatske, potpredsjednik Grčić naglasio je kako bi volio da mladi ljudi ostanu i zapošljavaju se u Hrvatskoj:

“Odlazak mladih ljudi prirodni je proces svake nove članice. Otvara se novo jedinstveno tržište na kojem ljudi traže priliku gdje će im biti bolje. Naš je zadatak, i to činimo, da usporimo taj proces, da ljudi ostanu u Hrvatskoj i da se tu zapošljavaju.”

Ministar Branko Grčić istaknuo je kako su europski fondovi dobra prilika za sve hrvatske poduzetnike jer im se ‘poklanja’ 35 do 45% investicije, ali bitna je i potpora banaka: “Bankari bi trebali biti fleksibilniji kada je riječ o EU projektima. Trebaju manje gledati njihovu komercijalnost, a voditi računa da već sada imaju 35 do 45% potpora što znači da toliko manje novca moraju vratiti. Ako se time vode, mnogo će projekata bolje proći”, istaknuo je Grčić.

Odgovarajući na pitanja Twitter korisnika, ministar Grčić dotaknuo se i situacije u Grčkoj za koju je istaknuo kako je ona odraz nekontroliranog zaduživanja i podizanja standarda iznad vlastitih mogućnosti, a jedini izlaz iz te situacije su reforme jer u politici nema prečaca, što ova Vlada dobro zna.

Tijekom #VladaUp-a bilo je govora i o ulasku Hrvatske u eurozonu: "Prema mojoj procjeni, Hrvatska će u eurozonu ući za 5 do 7 godina. Prije ulaska moramo srediti neke stvari, primjerice smanjiti javni dug i deficit. To je jedan dugotrajan proces", istaknuo je ministar Grčić.

Vijesti: Postizanje funkcionirajućeg tržišnog gospodarstva je ono čemu težimo

Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović sazvala je prvu, konstituirajuću sjednicu Vijeća za gospodarska pitanja čiji članovi su predstavnici raznih gospodarskih institucija, udruga, fakulteta i medija.

Predsjednica Grabar-Kitarović izrazila je zadovoljstvo održavanjem konstituirajuće sjednice na dan kada obilježavamo dvogodišnjicu članstva Hrvatske u Europskoj uniji te prilike za osvrt na današnji položaj Hrvatske.

zaposlenosti, stvaranje novih proizvoda, izvoz, fiskalnu disciplinu i svakako učinkovitu državnu upravu", kazala je.

Osvrnuvši se na nedavni službeni posjet Slovačkoj Republici koja bilježi gospodarski rast od 3 do 4 posto, smanjuje broj nezaposlenih i stvara nova radna mjesta, hrvatska predsjednica istaknula je kako je rast zaposlenosti ključ rješenja, ključ izlaska iz gospodarske krize „ To je ono što želim vidjeti u Hrvatskoj, gospodarski rast, otvaranje novih radnih, mjesta, rast

„Kada čujem prigovore kako gospodarstvo nije u domeni Predsjednice Republike, ne mogu se s time složiti. Svjesna sam da nemam alate izvršne vlasti niti, u tom smislu, želim stvarati alternativu demokratski izabrane vlasti“, kazala je Predsjednica i istaknula svoju odgovornost prema hrvatskim građanima.

Podsjetivši kako su i dosadašnji predsjednici imali svoja Gospodarska vijeća koja su ih savjetovala, predsjednica Grabar-Kitarović kazala je kako nastavlja dobru tradiciju ali u posve drugačijem formatu. „Ne želim da Gospodarsko vijeće bude debatan klub, već želim aktivnu, operativnu i konkretnu ulogu sa snažnom dinamikom rada i iznošenja preporuka i smjernica“, kazala je.

Predsjednica Republike kazala je kako se na današnjoj sjednici raspravljalo o nizu pitanja vezanih izravno ili neizravno za gospodarstvo. Od pitanja obrazovanja, posebice potrebe uvođenja dualnog obrazovanja, praćenja modernih trendova i potreba tržišta rada do činjenice da Hrvatska ulaže samo 0,6 do 0,7 posto BDP-a u istraživanje i razvoj. Učinkovitost administracije, nekorumpiranost, odnosno borba protiv korupcije moraju biti jedne od tema o kojima ćemo razgovarati u buduće vrijeme, najavila je hrvatska predsjednica. Isto tako, nepredvidljivost sustava, fiskalni i parafiskalni nameti, demografski trendovi, uključujući i potencijalni odlazak dvjesto tisuća mladih obrazovanih ljudi iz Republike Hrvatske do 2019. godine, društvena odgovornost, ali i klima i mentalitet koji vladaju u hrvatskom društvu jedno su od pitanja za buduće rasprave. „Ne možemo više trošiti nego što zarađujemo i ne možemo si više dopustiti živjeti na novcu posuđenom od naše djece“, kazala je Predsjednica.

Između ostalog, rad Gospodarskog vijeća ima cilj potaknuti razvoj cjelokupnog institucionalnog okvira koji mora biti temelj kontinuiranog gospodarskog razvoja.

„Činjenica je da se moramo mijenjati ako želimo izaći iz pozicije u kojoj se nalazimo. Promjena se ne smijemo plašiti.“, kazala je hrvatska predsjednica i dodala kao promjene neće biti bolni rezovi već rezovi koji uklanjaju bol u gospodarstvu i društvu. Od Gospodarskog vijeća očekuje da predloži mjere, aktivnosti i inicijative koje će dovesti do tih promjena.

Efikasnu javnu upravu sa sustavom vrednovanja i priznavanja uspješnosti i izvrsnosti, porezni sustav kojem je cilj poticanje poduzetništva i zapošljavanja, a ne samo proračuna, obrazovanje prilagođeno potrebama tržišta rada, teritorijalni ustroj temeljen na učinkovitosti i uslužnosti građanima, odgovornost i disciplina države, tvrtki i građana, navela je Predsjednica kao primjere rezultata koje, ako ih ostvarimo, mogu samo pozitivno utjecati na naše živote. Da bi sve ovo postigli potrebna je promjena mentaliteta, posebno po pitanju odgovornosti, kako osobne tako i institucionalne, smatra hrvatska predsjednica.

Osvrnuvši se na problem javnog duga, predsjednica Grabar-Kitarović ističe kako daljnje ignoriranje i nedovoljna pažnja prema tom problemu vodi u smjeru drastičnih i razarajućih posljedica, kakvima danas svjedočimo u Eurozoni. Pri tome je naglasila kako je upravo postizanje funkcionirajućeg tržišnog gospodarstva ono čemu težimo, a što do sada još nismo uspjeli postići, barem ne u zadovoljavajućoj mjeri. Još nas opterećuju stare navike i modeli gospodarskog ponašanja koji se nisu pokazali učinkovitim i koji su uvijek do sada dovodili do kriznih situacija.

„Izazova je mnogo, a tema još više kojima se ovo Vijeće mora pozabaviti. Želim zahvaliti svim članovima Vijeća što su se odazvali i prihvatili poziv da sudjeluju u njegovu radu. Ja im ovom prilikom želim uspješan rad u nadi da će njihovi prijedlozi padati na plodno tlo. U svemu tomu potreban nam je optimizam i vjera u budućnost koju, vjerujem, da smo svi danas ovdje pokazali“, kazala je predsjednica Grabar-Kitarović.

OSNIVAJUĆA SJEDNICA

Prvi put se sastaje predsjedničko vijeće ekonomskih mudraca

Autor: L. F.

Predsjednica Kolinda Grabar Kitarović sudjelovat će danas na prvoj konstituirajućoj sjednici svog Vijeća za gospodarska pitanja

Izvor: Licencirane fotografije Ured predsjednice RH, autor: predsjednica.hr

Sjednica će se održati na Pantovčaku, a vijeće čini 16 članova na čijem je čelu predstojnik Ureda predsjednice Domagoj Juričić.

Članovi tog savjetničkog tijela su: Mato Brlošić, predsjednik Hrvatske poljoprivredne komore; Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore; Dragutin Ranogajec, predsjednik Hrvatske obrtničke komore; Darinko Bago, predsjednik Hrvatskih izvoznika; Gordana Deranja, predsjednica Hrvatske udruge poslodavaca; Mladen Fogec, predsjednik Udruženja stranih ulagača u Hrvatskoj; Davor Huić, izvršni direktor Udruge poreznih obveznika Lipa; Davorin Štetner, predsjednik Hrvatske mreže poslovnih anđela; prof.dr.sc. Heri Bezić, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci; prof.dr.sc. Vladimir Cini, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku; prof.dr.sc. Željko Garača, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Splitu; prof.dr.sc. Lajoš Žager, dekan Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; dr.sc. Dubravka Jurlina Alibegović, ravnateljica Ekonomskog instituta; dr.sc. Sanda Čorak, ravnateljica Instituta za turizam; Miodrag Šajatović, glavni urednik poslovnog tjednika Lider; Mislav Šimatović, glavni urednik Poslovnog dnevnika.

Podsjetimo kako je bivši predsjednik Ivo Josipović imao Savjet za gospodarstvo s 18 članova koji se vrlo rijetko okupljao. Tijekom izborne kampanje njegovi konkurenti često su mu to znali nabijati na nos.

PODACI POREZNE UPRAVE

VELIKA ANALIZA MJESEČNIH PRIMANJA U RH Tri umirovljenika mjesečno dobiju više od 100 tisuća kuna

Autor: Kristina Turčin

Foto: Elvir Tabaković/CROPIX

Gotovo tri četvrtine zaposlenih u Hrvatskoj, odnosno onih koji ostvaruju prihod od rada, mjesečno zarađuje manje od hrvatske prosječne plaće, odnosno manje od 5500 kuna.

Prema podacima Porezne uprave za 2013. godinu, među hrvatskim zaposlenicima, koji su podijeljeni u 32 platna razreda, najbrojnija su skupina oni koji mjesečno zarađuju od 2000 do 2500 kuna. Takvih je bilo 182,5 tisuća od ukupno oko 1,5 milijuna onih koji su te godine radili - nešto više od 12 posto. Ukupno, manje od minimalne plaće mjesečno je zaradio svaki peti hrvatski radnik - njih 20,6 posto.

Prosječna plaća

Porazna je to slika hrvatskih zaposlenika. Većina građana, ističe dr. Iva Tomić s Ekonomskog instituta Zagreb, često se vodi podatkom o prosječnoj plaći i percipira da tako živi većina zaposlenika. Međutim, stvarnost je bitno drugačija: mjesečni prihod onih koji žive od rada bitno je niži, a nejednakosti među zaposlenicima nešto veće od onih koje se bilježe na ukupnoj populaciji. Prema prvom, grubom izračunu dr. Tomić, Ginijev koeficijent među zaposlenicima iznosi 0,4: kad bi u društvu jednakost bila potpuna, Ginijev bi koeficijent iznosio 0, a kad bi nejednakost bila ekstremna, iznosio bi 1. Prema Eurostatovim podacima, Ginijev koeficijent u Hrvatskoj nešto je niži (0,3).

Podaci Porezne uprave odnose se na sve one koji su 2013. godine radili, bez obzira na to koliko dugo, te je i zarada onih koji su radili tek nekoliko mjeseci podijeljena na cijelu godinu kako bi se vidjelo s koliko su dohotka svaki mjesec raspolagali. To dijelom objašnjava tako veliki broj niskih plaća, ali istovremeno pokazuje mnogo realniju sliku: bez obzira na to što su u mjesecima kad su radili pojedini zaposlenici imali veću plaću, s tim su novcem morali preživjeti cijelu godinu.

Na drugom kraju ljestvice, gdje se nalaze zaposleni s višim plaćama, brojke su višestruko manje. Zaposlenika s plaćom većom od 10.000 kuna bilo je tek 4,8 posto, odnosno nešto manje od 73.000. U posljednjem, najvišem platnom razredu onih s mjesečnom plaćom većom od 100.000 kuna 2013. godine bile su 243 osobe.

Isplata na ruke

- Udio onih s većim plaćama doista je nizak, no i ovdje se struka, na temelju nekih iskustava iz prakse, pita ne krije li se dio objašnjenja i u isplaćivanju dijela plaće dobro plaćenim zaposlenicima 'na ruke' kako bi se izbjegla najviša stopa poreza - kaže dr. Tomić.

Ukupna neto zarada svih zaposlenika u 2013. godini iznosila je 76,2 milijarde kuna ili oko 4225 kuna po zaposleniku mjesečno. Bruto iznos iznosio je 108,7 milijardi kuna: od toga su na doprinose otišle 21,4 milijarde kuna, a na porez i prirez 11 milijardi kuna. Porezna osnovica svih zaposlenika iznosila je 46 milijardi kuna - tek desetak posto više od neoporezivog dijela na temelju osobnih odbitaka, koji je iznosio 41,3 milijarde kuna. Toliko su građani mogli zaraditi, a da na to ne plaćaju porez, na temelju svog osobnog odbitka te odbitaka na djecu i druge uzdržavane članove kućanstva. Umirovljenici, kojih je bilo 1,218.430, ukupno su primili 33,6 milijardi kuna mirovina ili, prosječno po umirovljeniku, 2300 kuna mjesečno. Zanimljivo je da i među umirovljenicima u bazi Porezne uprave postoje tri penzionera čiji je neto dohodak mjesečno bio veći od 100.000 kuna - ne radi se o samoj mirovini, već o ukupnom dohotku, koji, uz mirovinu, može uključivati dionice, prihod od najma ili sličnog.

Analiza Porezne

Nejednakost među umirovljenicima nešto je niža nego među radnicima te Ginijev koeficijent iznosi 0,3. Međutim, baš kao i među zaposlenicima, najbrojnija skupina umirovljenika su oni s mirovinom od 2000 do 2500 kuna.

U odnosu na 2011. godinu, kad je Porezna uprava prvi put Jutarnjem listu dostavila analizu zaposlenika i umirovljenika, broj umirovljenika narastao je za nešto više od 123 tisuće. Ukupan broj onih koji su te godine imali status zaposlenika istovremeno je narastao za oko 52.000 - upola manje od broja umirovljenika. U istom se periodu broj obrtnika smanjio za oko 15.000 te ih je u 2013. bilo oko 96 tisuća.

ŽIVOT NOVE EMIGRACIJE

ZBOGOM, DOMOVINO - DEUTSCHLAND, GUTEN TAG

Iz Karlovca odselio u Njemačku: 'Otišao sam u nepoznato, nije lako, ali RH mi ne fali'

Autor: Boris Orešić

Dario Rogoz (29), radiolog: "Preko oglasa na internetu našao sam posao u klinici u Stuttgartu. Radim u struci. Plaća mi je 1550 eura. Skromno živim, a ušteđevinu potrošim na posjete obitelji u Hrvatskoj. Ali zadovoljan sam, učim njemački i ne namjeravam se vratiti".

Foto: Igor Ilić i privatni arhivi

U Njemačkoj sam od veljače. Otišao sam u nepoznato. Nikad prije nisam bio u Njemačkoj niti sam ovdje imao rodbine i poznanika – otkriva Dario Rogoz (29), Karlovčanin, prvostupnik radiološke tehnologije koji u svojoj struci radi u klinici u Göppingenu pokraj Stuttgarta. U Hrvatskoj je vjerojatno malotko čuo za to mjesto pa Dario ističe kako je baš tamo Ivano Balić nedavno odigrao zadnju utakmicu u profesionalnoj karijeri.

Nakon završenog studija, Rogoz je, u karlovačkoj bolnici 2012. godine odradio godinu dana pripravničkog staža i nakon toga položio stručni ispit. Cijelo vrijeme tražio je posao, javljao se na natječaje, išao na razgovore, no sve je bilo uzalud.

"Počeo sam razmišljati o Njemačkoj i u siječnju 2014. definitivno sam odlučio otići pa sam krenuo intenzivno učiti njemački jezik. Slao sam i prve zamolbe za posao, a javio sam se i jednoj agenciji za zapošljavanje u Njemačkoj, preko koje je već otišlo nekoliko mojih kolega. Na kraju sam preko oglasa na internetu sam našao posao u klinici", govori Dario Rogoz koji i dalje uči njemački kako bi položio B2 stupanj znanja tog jezika što će mu omogućiti da u Njemačkoj nostrificira svoju hrvatsku diplomu jer mu povratak u Hrvatsku nije ni na kraj pameti.

On je jedan od više desetaka tisuća hrvatskih državljana koji su se u posljednjih nekoliko godina trbuhom za kruhom zaputili u neku od zemlja Europske Unije. Od početka srpnja, datuma koji se slučajno poklapa i s drugom godišnjicom ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, Hrvati će se mnogo lakše zapošljavati u Njemačkoj jer ta zemlja ukida radne dozvole. To znači da će njemačko tržište rada biti otvoreno za sve hrvatske radnike bez obzira na struku. Veseli se tome i Dario koji planira mijenjati poslodavca jer će mu uskoro isteći ugovor s klinikom u Göppingenu i ne može dobiti produženje prije nego što nostrificira diplomu. Međutim, uvjeren je

da će bez problema naći posao u nekoj drugoj klinici gdje nostrifikacija neće biti uvjet, pa već idući tjedan ide na razgovor u kliniku u Bavarskoj.

“Jako sam zadovoljan. Imao sam sreću da je nedaleko od klinike zgrada sa stanovima u vlasništvu grada koji se najčešće iznajmljuju zaposlenicima klinike pa nisam imao problema s pronalaženjem stana niti sam morao unaprijed plaćati stanarinu. Hranim se u menzi u klinici što me mjesečno košta oko 100 eura. Stan od 37 kvadrata s režijama plaćam 370 eura i to mi se oduzima od plaće, pa mi ostaje oko 1050 eura. Uz skroman život mogu nešto novca i staviti sa stane. Zbog obiteljskih obveza sam nekoliko puta putovao u Hrvatsku na što sam potrošio svu ušteđevinu. Cijene hrane i odjeće su podjednake kao u Hrvatskoj, čak je nešto i jeftinije. Lijepo mi je ovdje. Najviše se družim s dvojicom Hrvata od kojih je jedan iz Slavonije, a drugi iz Međimurja. Imam i nekoliko poznanika iz Srbije. Na poslu sam uglavnom okružen Nijemcima što mi je dobro zbog jezika. Na mom odjelu nema Hrvata, ali u cijeloj klinici radi nekoliko ljudi iz bivše Jugoslavije. Ali u gradu često čujem poznati jezik pa zaključujem da ima dosta ljudi s Balkana”, govori Dario Rogoz koji se nada da će, kad nostrificira diplomu, bolje zarađivati.

Sviđa mu se što se na sve natječaje za posao u Njemačkoj javlja e-mailom i uvijek dobije odgovor u roku od najviše sedam dana. U Hrvatskoj je morao papire slati poštom, a često mu se nitko nije udostojio ni javiti.

Dariju Hrvatska ne nedostaje. Sasvim mu je dovoljno doći na odmor. No nedavno se oženio, a supruga Ana radi u Zagrebu kao viša medicinska sestra na odjelu neurologije u bolnici Sestara milosrdnica.

“Ona u Hrvatskoj ima dobar posao, ali je plan da dođe u Njemačku jer će ovdje imati bolje radne uvjete i bolju plaću. I, naravno, da budemo zajedno”, kaže Dario dodajući da bi i ubuduće volio raditi u manjim gradovima jer su cijene stanova osjetno niže, čak dvostruko nego u Münchenu ili Stuttgartu.

“Baš sam u Heidelbergu. Radim bauštelu. Popravljamo deku na kući”, ističe Ivica Džinić (41) iz Slavenskog Šamca koji je prije godinu dana došao u Njemačku da malo izvidi situaciju, a uskoro su mu se pridružili supruga Jelena i sinovi Slaven (13) i Gabrijel (10). Kao građevinski radnik je u Hrvatskoj radio za više tvrtki, a u zadnje je vrijeme jedva spajao kraj s krajem.

“U početku sam u Njemačkoj radio za jednog Hrvata koji me je prevario za novac, pa za jednog Albanca koji mi je također ostao dosta dužan. Zadnjih mjeseci radim za Nijemca i napokon sam zadovoljan. Nitko ti neće dati plaću da sjediš. Svaka sekunda prekovremenog rada je plaćena. Čist račun, duga ljubav. Sinovi idu u školu, a supruga će u kolovozu početi raditi kao prodavačica u kiosku. Posla ima dovoljno i može se zaraditi za pristojan život”, otkriva Džinić koji s obitelji živi u Manheimu, ali radi po gradilištima diljem Njemačke. Stanarinu plaća 620 eura, što se s režijama penje i na 1000 eura. Za hranu obitelj mjesečno trošio oko 600 eura, a uspijevaju i nešto novca poslati Ivičinoj majci.

“Jezik je velik problem. Kad sam došao znao sam samo osnove, ali sam dosta naučio. Ovdje na gradilištu vodim posao, rukovodim s 5-6 ljudi. Snalazim se s njemačkim. Važno je sporazumjeti se. Moja supruga zna njemački. Stariji sin je godinu dana učio jezik u posebnoj školi za strance, a i u Hrvatskoj ga je imao u školi. I mlađi uči njemački i obojica će u jesen krenuti u redovitu njemačku školu. Dobro su se snašli. Htio bih da mi se ovdje djeca odškoluju i da se osamostale, a onda ćemo vidjeti gdje ćemo živjeti. Već osjećam nostalgiju. Nigdje nije kao kod kuće. Ali stara izreka kaže da ne može jedna guzica sjediti na dvije stolice”, komentira Ivica koji je uvjeren da će nakon ukidanja radnih dozvola Hrvati pohrliti u Njemačku. On im savjetuje da paze kod koga se zapošljavaju jer nije lako naći poštenoga poslodavca. Jako je zahvalan jednom Hrvatu koji u Njemačkoj ima osiguravajuću kuću i koji mu je mnogo pomogao oko rješavanja papirologije. I Ivica je sa svojim iskustvom spreman pomoći ljudima koji sada dolaze i ne znaju što ih čeka. Dobro zna kako je biti u takvoj situaciji, sam i daleko od kuće.

“Svakodnevno dolaze ljudi iz Hrvatske i ja ih uputim kome da se jave. U Manheimu nismo nikoga znali pa smo otišli u hrvatsku crkvu i tamo upoznali ljudi iz cijele bivše Jugoslavije. Družim se s ljudima iz Hrvatske,

Srbije, Bosne... Nema nikakvih problema po nacionalnoj osnovi, ne gleda se otkud je netko... Pomažemo si. Njemačka je bila pun pogodak. Put je trnovit, ali se isplati", zaključuje Ivica Džinić.

Hrvatska diplomacija zadovoljno trlja ruke vjerojatno u očekivanju da će u Njemačkoj završiti i dio onih koji se u Hrvatskoj vode kao nezaposleni. Grubi podaci pokazuju da Njemačkoj trenutno treba oko 300.000 inozemnih radnika. Usprkos dosadašnjim administrativnim preprekama koje su uglavnom otežavale zapošljavanje u Njemačkoj radnicima nižeg stupnja obrazovanja, lani je u tu zemlju iz Hrvatske doselilo oko 25.000 ljudi. Stoga se sada, kad Hrvatima više ne treba radna dozvola, već može čuti kako će se ponoviti scenarij iz 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća kad je u Njemačkoj egzistenciju našlo više od 200.000 hrvatskih građana koje su tadašnje vlasti nazivale radnicima na privremenom radu u inozemstvu, a u narodu je do danas ostao popularniji njemački izraz gastarbajter.

No moguće je i da Njemačka ipak neće biti obećana zemlja svima koji bi to htjeli.

Agencija Manpower Hrvatska bavi se posredovanjem u zapošljavanju i dio je međunarodne Manpower grupacije koja djeluje u 80-ak država. Operativni menadžer za Hrvatsku Željko Šestan ističe kako je svakodnevno mnogo poziva pogotovo mladih ljudi koje zanima na koji način mogu naći posao u inozemstvu.

"Radnike povezujemo s poslodavcima u cijeloj Europi koji su naši klijenti. Ljudi nam šalju svoje životopise, no najviše je onih koji imaju želju otići van, ali ne i ideju što bi radili. Tek kada definiraju što znaju i žele raditi, mi pretražujemo naše baze u europskim zemljama kako bismo vidjeli traži li se negdje takav radnik s tim specifičnim znanjem i vještinama. Posloprimci nam za našu uslugu ne plaćaju ništa, nego naplaćujemo poslodavcima. Zadnjih mjeseci nam se broj upita udvostručio jer od 1. srpnja neke europske države ukidaju radne dozvole. Do sada je bio velik interes za Irsku i Švedsku koje nisu tražile radne dozvole, a sada se sve više traže Njemačka i Austrija. No najveći je problem jezična barijera. Tko ne zna njemački, ima znatno manje šanse dobiti posao", objašnjava Šestan.

Prema njegovim riječima u zemljama zapadne Europe ponajviše se traže IT developeri, građevinski i strojarski inženjeri, kao i sve medicinske struke, od liječnika specijalista do medicinskih sestara, bolničara i njegovatelja za starije i nemoćne osobe. Jedan od uvjeta za dobivanje tih poslova je barem elementarno poznavanje engleskoga jezika, a za Njemačku i Austriju njemačkoga. Stoga zainteresiranima za rad u zemljama njemačkog govornog područja Šestan savjetuje da prije traženja posla nauče barem osnove jezika.

"Od svih koji nam se jave barem tri četvrtine ih nema nikakve šanse dobiti posao jer nemaju traženu struku ili ne znaju jezik. Podjednako se javljaju žene i muškarci. Ima ih svih dobi, ali je najviše mladih do 28 godina bez velikog radnog iskustva. Potencijalnom poslodavcu u dogovoru s radnikom iz Hrvatske šaljemo njegov životopis, preporuke i certifikate o dokazu stručnosti. Nakon toga poslodavac provodi evaluaciju i ako nam javi da je zainteresiran, mi u Hrvatskoj provodimo stručno testiranje. Kandidat prolazi test osobnosti, kao i stručni test koji se provodi online na hrvatskom ili engleskom jeziku. Ako kandidat zadovolji na testu, spajamo ga s poslodavcem i oni se dalje dogovaraju. U konačnici posao u inozemstvu dobije između jedan i dva posto od svih koji nam se obraćaju za posredovanje", ističe Šestan.

"Sve češće nam se događa da nas kontaktiraju tvrtke, naši klijenti iz inozemstva, kako bismo im našli radnike u Hrvatskoj. Riječ je o tipičnom headhuntingu. Traže IT developere, inženjere i medicinare... U takvim slučajevima prvo pretražujemo svoju bazu podataka u kojoj imamo oko 80.000 kandidata iz Hrvatske za posao u inozemstvu. Među njima su na tisuće diplomiranih pravnika, ekonomista, menadžera, novinara, kao i zanimanja nižih stručnih sprema, no njih nitko ne traži. IT developeri i ostale u Europi tražene struke najčešće u Hrvatskoj već imaju posao i velika većina se, usprkos osjetno većoj plaći, ne odlučuje za odlazak u inozemstvo, i to ponajprije zbog obiteljskih razloga. Od 50 onih koje zovemo na rad u inozemstvo ode samo jedan. I oni koji odu, motivirani osjetno većim prihodima, kažu da teška srca odlaze iz Hrvatske, ali obično imaju kredite pa im je financijski element presudan. IT developere je najteže animirati da odu u

inozemstvo jer u Hrvatskoj imaju iznadprosječne prihode. S medicinarima je lakše", otkriva Šestan koji ne očekuje da će se zbog otvaranja njemačkog i austrijskog tržišta rada znatno povećati broj ljudi koji će napustiti Hrvatsku.

"Na stranim tržištima vlada potražnja za visoko kvalificiranim i specifičnim zanimanjima, a takvih je u Hrvatskoj jako malo. Gotovo nitko ne traži tesare, zidare, kozmetičare, frizere, ekonomiste, novinare i razna druga zanimanja u kojima u Hrvatskoj ima najviše nezaposlenih", tvrdi Šestan. Radnicima koji pregovaraju s inozemnim poslodavcima savjetuje da dobro paze što piše u ugovoru koji će potpisati. Naše radnike, dodaje, često zbunjuje razlika između neto i bruto plaće jer se kod nas plaća dogovara u neto iznosu dok se u zapadnoeuropskim zemljama navodi bruto iznos.

"Mnogo je onih koji se prijave u našu bazu podataka, ali odustaju kad im se ponudi realna mogućnost dobivanja posla u inozemstvu, što znači da njihova odluka o odlasku baš i nije bila čvrsta i konačna. Naši su ljudi, za razliku od nekih drugih europskih nacija, prilično statični i neskloni mijenjaju životne sredine, osobito stariji od 30 godina", tvrdi Šestan.

Agencija Krode iz Stuttgarta već dvije godine pomaže hrvatskim radnicima da se zaposle u Njemačkoj, u južnim pokrajinama -Bavarskoj i Baden Wuerttembergu koje su najbliže Hrvatskoj, a i ekonomski najrazvijenije. Vlasnik agencije Dario Kreštalica otkriva kako su u zadnje dvije godine zaposlili 40-ak hrvatskih radnika, uglavnom na poslovima srednje stručne spreme, najčešće u građevinarstvu, ugostiteljstvu i na poslovima čišćenja.

"Dnevno nam se javlja desetak Hrvata, no većini ne uspijevamo naći posao jer nemaju znanja, nisu struke koja se traži i ne znaju njemački. U zadnje vrijeme je veći interes i radnika i poslodavaca i vjerujem da će se broj onih koji će dobiti posao udvostručiti", govori Kreštalica. Kaže kako većina Hrvata koji se zaposle u Njemačkoj mjesečno zarađuje između 1000 i 1500 eura, pa im, kada plate stan, jedva ostaje za život. "Javljaju nam se i inženjeri, ali većina njih nema radnog iskustva na poslovima koji se u Njemačkoj traže. Naši informatičari također uglavnom nemaju iskustvo rada u velikim firmama i manje su konkurentni od svojih kolega iz Kine i Indije. Lakše se zapošljavaju inženjeri brodogradnje, kao i varioci i električari koji su radili u hrvatskim brodogradilištima. Bez znanja njemačkog jezika naši ljudi mogu raditi u poljoprivredi, na čišćenju ili kao pomoćni radnici u kuhinji jer je na tim poslovima velika fluktuacija radne snage i stalno se traže novi radnici, osobito u doba berbi, no to su obično sezonski i ne baš dobro plaćeni poslovi, oko 7 eura po satu. Od zanimanja sa srednjoškolskom spremom najviše se trenutno traže medicinari, njegovatelji starijih osoba, električari, kuhari... Od visokoobrazovanih posao mogu dobiti inženjeri građevinarstva, strojarstva, informatike i nešto manje liječnici", kaže Kreštalica.

"Na Balkanu vlada fama da Nijemci jako cijene hrvatske radnike. Međutim, ovdje se prilikom zapošljavanja ne gleda tko je koje nacionalnosti, nego za koliko je novca spreman raditi. Nijemac će radije zaposliti Bugarina jer mu može dati nižu plaću. Isključivo vrijedi zakon ponude i potražnje. Dobri radnici su i Indijci i Kinezi", ističe Dario Kreštalica kojem radnici kojima nađe posao prvih 12 mjeseci svaki mjesec plaćaju postotak od plaće koji u prosjeku iznosi oko 150 eura mjesečno.

"Uglavnom dolaze obiteljski ljudi. U početku većinom dođu muškarci sami, s namjerom da nakon nekoliko mjeseci za njima dođe cijela obitelj. Najbrojniji su ljudi u dobi između 25 i 40 godina. Najviše ih je iz Slavonije, a iz ostalih hrvatskih regija daleko manje. Radnik mora računati da će mu trećina plaće - minimalno oko 500, a češće 600 eura mjesečno - odlaziti na troškove stanovanja. To je cijena najma i režija za stan od 30-ak kvadrata. Hrana iste kvalitete kao u Hrvatskoj dvostruko je skuplja. S plaćom od 1500 eura teško se može išta uštedjeti. Ako dobro pazi na svaki euro, našem će radniku ostati jedva dovoljno da ode u Hrvatsku na godišnji odmor", tvrdi Dario Kreštalica.

Tražnjem posla hrvatskim radnicima bavi se i agencija Dekra, koja u Hrvatskoj radi u okviru njemačke korporacije Dekra Arbeit sa sjedištem u Stuttgartu. Njihova glasnogovornica Ana Vuger ističe da su dosad u

Njemačkoj zaposlili ponajviše hrvatskih IT stručnjaka, a očekuje se da će od srpnja zavladata veća potražnja i za medicinskim sestrama.

“Za ostala zanimanja ne očekujemo veću potražnju. U zadnje tri do četiri godine u Njemačku je preko nas otišlo 50-ak ljudi, ponajviše u dobi između 35 i 45 godina, koji su u Hrvatskoj bili zaposleni, ali ih je privukla bolja financijska ponuda. IT developer ili inženjer strojarstva bez problema može dobiti plaću od 5000 eura, što je često i pet puta više nego što zarađuje u Hrvatskoj. Nemamo naznaka da bi moglo biti masovnih odlazaka hrvatskih državljana na rad u Njemačku. I dalje će do posla dolaziti ljudi višeg stupnja obrazovanja, a takvih je među tražiteljima posla u Hrvatskoj jako malo. No tržište rada je nepredvidivo pa tko želi ići raditi u Njemačku, ne bi trebao odustati od svojeg nauma. Ništa ga ne košta poslati životopis bez obzira koje je struke. Znanje njemačkog je poželjno, no imali smo slučajeve inženjera koji su dobili posao, iako su govorili samo engleski, budući da su im poslodavci multinacionalne kompanije u kojima gotovo svi znaju engleski. I ja osobno radim u njemačkoj firmi, a ne govorim tečno njemački nego s njemačkim kolegama komuniciram na engleskom. No ima primjera da nam se javi netko tko bi radio u inozemstvu, ali ne zna ni njemački ni engleski. Njihove šanse da dobiju posao vrlo su male”, objašnjava Ana Vuger.

Zastupnik socijaldemokrata u njemačkom parlamentu Josip Juratović ističe kako je u toj zemlji zaposleno 93.000 hrvatskih državljana.

“Hrvatski radnici u Njemačkoj dobro su obrazovani i pokazali su da se mogu vrlo brzo integrirati. Očekujemo da će ubuduće na rad u Njemačku godišnje pristizati oko 10.000 ljudi iz Hrvatske, ali će i hrvatske tvrtke u Njemačkoj moći normalno poslovati. Najviše hrvatske radne snage trebat će u građevinarstvu, zdravstvu, njezi starijih i u ugostiteljstvu”, ističe Juratović. Objašnjava kako je to dobro za Hrvatsku jer će se smanjiti broj nezaposlenih, a naši će radnici iz Njemačke u domovinu slati milijune eura.

No bitno je, dodaje Juratović, i to da se hrvatsko gospodarstvo što prije razvije i da hrvatski radnici imaju perspektivu u svojoj zemlji jer nije cilj kvalificiranu radnu snagu odvesti u Njemačku jer baš ti ljudi mogu najviše pridonijeti jačanju hrvatskoga gospodarstva. Stoga se Juratović nada da će se nakon nekoliko godina mnogi Hrvati sa stečenim radnim iskustvom iz Njemačke vraćati kući.

Dr. Danijel Nestić, znanstveni savjetnik na zagrebačkom Ekonomskom institutu, smatra kako za naše gospodarstvo odlazak ljudi u inozemstvo trenutno nije poguban, no problem je što gubimo kvalitetnije kadrove i tako će biti dokle god nam je gospodarstvo loše.

“Ne vjerujem da će se dramatično povećati broj naših ljudi koji će odlaziti. Htjeli smo biti članica EU, a to znači da smo dio jedinstvenog tržišta. Taj rizik smo prihvatili. Nemojmo sada kukati. Naši ljudi mogu ići drugdje, drugi mogu doći k nama. Njemačka je specifična jer mnogi imaju rođake i prijatelje koji tamo žive i rade. No Njemačka danas nije Njemačka iz 70-ih godina. Razlika u plaćama između Hrvatske i Njemačke više nije tako velika, ali zasigurno će dio ljudi pokušati otići jer je njemačko gospodarstvo u ekspanziji”, kaže Nestić i zaključuje kako će ljudi odlaziti sve dok u Hrvatskoj neće imati perspektivu za dobivanje posla. Međutim, ako se ekonomska situacija poboljša, onda će se mnogi koji su otišli početi vraćati, a dolaziti će nam i radnici iz drugih zemalja, recimo Bugarske koja nam je bliska jezično ili Mađarske koja nam je bliska geografski.

Egzodusom Hrvata zgrožen je demograf prof. dr. sc. Anđelko Akrap, profesor na zagrebačkom Ekonomskom fakultetu.

“Iseljavanje ljudi iz Hrvatske je krajnje zabrinjavajuće. To je slom. Mnogi dijelovi Hrvatske su ostali bez stanovništva jer se Hrvatska nije decentralizirala u razvoju, nego se sve svodi na Zagreb i Split i nešto malo Rijeku, dok ostali krajevi ekonomski i demografski propadaju. Iselili su deseci tisuća ljudi. Mnogi žive u inozemstvu, a nisu se odjavili u Hrvatskoj pa se ne vode kao iseljeni. Tako da su stvarne brojke veće od službene statistike. Visokorazvijene zemlje isisavaju ono što im je potrebno, a Hrvatska ima sve manji priljev

na tržište radne snage i u pitanju je održivost mirovinskog sustava. Ne očekujem da će se odlazak Hrvata u inozemstvo povećati nego mislim da će se samo nastaviti. Slaveni se u Njemačkoj vrlo brzo integriraju i asimiliraju", govori Akrap i upozorava kako bi se hrvatski političari napokon trebali trgnuti jer daljnje iseljavanje ljudi znači da se gospodarska situacija ne poboljšava.

Akrap ističe kako će, ako se nastave ovakvi demografski trendovi, Hrvatska 2050. godine imati 3,5 milijuna stanovnika. Udio umirovljenika će sa sadašnjih 17 porasti na 27 posto ukupnog stanovništva. Aktualni egzodus Hrvata Akrap smatra mnogo pogubnijim od onoga iz 60-ih godina.

Oni koji su tada odlazili, uglavnom su se, objašnjava, nakon nekog vremena vraćali u Hrvatsku, dok danas države vode useljeničku politiku koja strance motivira da ostaju za stalno.

I to smo dočekali: Vlada pokreće program zapošljavanja starijih od 50 godina

Autor: R.I.C.

Foto: FAH

Vlada namjerava pokrenuti program za zapošljavanje osoba starijih od 50 godina koji na burzi bezuspješno traže posao. Takvih je, naspram ukupnog broja nezaposlenih, gotovo trećina. Najavljene mjere bile bi veoma slične onima koje se trenutno provode u poticanju zapošljavanja mladih osoba, javlja RTL.

Poslodavac koji bi zaposlio osobu stariju od 50 godina ne bi morao plaćati doprinose, poput zdravstvenog i mirovinskog.

Preko 80.000 nezaposlenih starije od 50 godina

Danas se na burzi nalazi ukupno 260 tisuća nezaposlenih, gotovo trećina njih, odnosno 80.000, starije je od 50 godina, a očekuje se da bi njih 15.000 na godinu moglo biti zaposleno kroz nove mjere.

Od početka 2015. godine od kad se iste mjere provode za mlađe od 30 godina, dosad se pomoću njih zaposlilo 18 tisuća osoba. No, stručnjaci upozoravaju da postoji razlika između mladih koji tek kroče na tržište i starijih.

Tomić: Staž kao problem za poslodavce

"Oni su u pravilu na burzi, često su dugotrajno nezaposleni i pitanje kakve oni vještine imaju i koliko su potrebni u poduzećima, koliko će poslodavcima to biti zanimljivo.

Oni imaju dugotrajan staž pa se onda moraju plaćati i dodatni koeficijenti na taj staž", ističe Iva Tomić s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu.

Sve to ne bi zasigurno ne bi smetalo mnogim hotelijerima i ugostiteljima koji traže iskustvo. Sredstva za financiranje ove mjere došla bi iz Europskog socijalnog fonda iz kojeg Hrvatska može povući do 500 milijuna eura do 2020. godine. Očekuje se kako bi realizacija plana mogla početi početkom 2016. godine.

Mrsić: Uspijevamo zaposliti tek desetinu onih starijih od 50 godina

Govoreći o Vladinom planu za zapošljavanje starijih od 50 godina, ministar rada Mirando Mrsić danas je u emisiji "U mreži Prvog" kazao da su stabilizirali mirovinski sustav.

"Mirovine primaju oni koji ih je trebaju primati, doveli smo u red i da ih ne primaju umrli. Stariji od 50 godina se teško zapošljavaju. Čine jednu trećinu svih nezaposlenih (45+), svega 10 posto uspijemo zaposliti, dodatno ih obrazujemo i dajemo dodatne vještine", kazao je Mrsić.

Najidealniji je spoj mladosti i iskustva, poručuje. Razmišlja se, kazao je, o načinima kako pritiskom od strane Vlade na poslodavce zaposliti i starije, možda to slično kao i s mjerama za zapošljavanje mladih, napominje.

U zadnje dvije godine pada broj nezaposlenih, napravljeni su dobri temelji i svi parametri su uzlazni, izjavio je Mrsić.

NOVI SPOR

Vujčić odgovorio MMF-u: Nismo mi kao Kazahstan, pristrani ste i neuvjerljivi

Autor: Ljubica Gatarić

Stabilan tečaj kune nema alternative, rješenje je u reformama

Foto: Boris Scitar/VLM/PIXSELL

Međunarodni monetarni fond u svom izvještaju za Hrvatsku drugu godinu zaredom navodi da je 'hrvatski realni efektivni tečaj' umjereno precijenjen, ovaj put tri do deset posto.

To je pokazatelj kojim se naš nominalni tečaj prilagođava plaćama, produktivnosti i gospodarskim ostvarenjima drugih država. MMF nas je usporedio s 15 zemalja na istoku i jugoistoku Europe, ali Hrvatska narodna banka odbacuje cijelu računicu.

Nejasan sustav upravljanja

Procjena im je, kažu, sporna i neuvjerljiva, a MMF nepristran i nekonzistentan! Jedan od razloga zbog kojega guverner Vujčić prigovara MMF-u je i taj što su Hrvatsku uspoređivali s 'krivim' zemljama među kojima se, osim bivših jugoslavenskih republika, nalaze Ukrajina, Rusija, Kazahstan...

– Svoju kvantifikaciju i interpretaciju MMF temelji ponajprije na rezultatima dobivenim korištenjem arbitrarno odabrane metode usporedbe jediničnih troškova rada po zemljama, koja je nepouzdana i koju MMF u pravilu ne koristi pri ocjenjivanju realnih efektivnih tečajeva za druge zemlje, navode u središnjoj banci i dodaju da bi rezultat bio drukčiji kad bi se samo Rusija i Kazahstan, zemlje koje nemaju mnogo sličnosti s Hrvatskom, isključile iz analize.

MMF je, međutim, ostao pri svome, ali tvrdnju o "umjereno" precijenjenom realnom efektivnom tečaju popratio je glavnim zaključkom da zbog zaduženosti u eurima "stabilnost tečaja kune prema euru nema održive alternative". Precijenjenost valute ni oni ne bi rješavali slabljenjem kune u odnosu na euro, nego strukturnim reformama i politikom plaća, a kao najveće kočničare rasta naveli su neefikasna državna poduzeća i nejasan sustav upravljanja kod kojega dolazi do preklapanja između različitih razina sektora države.

Veće devizne pričuve

MMF konstatira da je oporavak počeo ali su nam plaće "i nadalje relativno visoke" u odnosu na primanja u usporedivim zemljama. Analitičar Ekonomskog instituta Željko Lovrinčević ističe da svjedočimo razgovoru gluhih i slijepih, svi sve znaju, ali niti će Vlada provesti reforme niti će HNB mijenjati monetarnu politiku i rezultat svega je rast javnog duga i gubitak konkurentnosti.

Foto: Goran Stanzl/PIXSELL

MMF potiče središnju banku da skuplja veće devizne pričuve, a Vladu da se u pregovorima o kreditima u švicarskim francima usredotoči na dužnike lošijeg imovnog stanja. Trebalo bi, kažu, izbjeći sveobuhvatno financijsko spašavanje dužnika u CHF jer bi ono stvorilo pritisak na ionako umjerene devizne pričuve, ali i opasan dojam da se politiziranjem utječe na izbjegavanje ugovornih obveza.

ANALIZA

KOLIKO ZAPRAVO RADE HRVATI Uglavnom se drži da smo lijeni, osobito oni koji rade u javnom sektoru. Je li to baš tako?

Autor: Petra Bulić

Jednom od Eurostatovih pokazatelja koji nas smješta na solidnu poziciju je produktivnost po zaposlenom i radnom satu kao postotak prosjeka EU. Iza nas po ovom mjerilu je devet zemalja EU.

Foto: Vlado Kos/CROPIX

Troškovi rada po radnom satu u Hrvatskoj u posljednjih su godinu dana povećani za 2,3 posto, sporije nego na razini cijele EU (2,5 posto) i sporije nego u svim ostalim novim članicama u srednjoj i istočnoj Europi, pokazuje nedavno objavljen Eurostatov indeks troškova rada za prvo tromjesečje. Razmjerno spori rast troškova rada po satu u Hrvatskoj zapravo ne čudi s obzirom na recesiju i nisku stopu inflacije.

Istovremeno, to znači da Hrvatska, u odnosu na usporedive zemlje regije postaje nešto konkurentnija. Troškovi rada u realnom gospodarstvu u Hrvatskoj su lani iznosili 9,40 eura po satu i trenutačno je samo šest zemalja članica jeftinije od nas - Poljska, Mađarska, Latvija, Litva, Rumunjska i Bugarska, koja je najjeftinija sa 3,80 eura po satu. Usporedbe radi, 2004. bili smo najskuplji među novim članicama uz izuzetak Slovenije.

Realna usporedba

Naravno, investitori odluku o destinaciji za ulaganje neće donijeti samo na temelju troškova rada, uzet će u obzir i obrazovanost radne snage, prometnu povezanost, infrastrukturu, usklađenost propisa i birokraciju. No, tu je i pitanje produktivnosti i drugih pokazatelja, primjerice, o radnom vremenu, koji mogu ukazati na to koliko se u Hrvatskoj radi, kakve su nam radne navike, koliko vremena provodimo na poslu...

Realna usporedba s drugim zemljama moguća je samo kroz pouzdanu statistiku, koja, međutim, za Hrvatsku ne postoji za sve pokazatelje koje mjeri Eurostat. U nedostatku egzaktnih brojki, u javnim raspravama o radišnosti u Hrvatskoj uglavnom se pojave i mišljenja da smo možda ipak malo lijeni, pogotovo oni koji rade u javnom sektoru.

Međutim, oni pokazatelji koji postoje zapravo nas smještaju na solidnu poziciju - u sredini, bez ekstrema. To vrijedi za produktivnost - koja pokazuje koliko gospodarstvenici uspijevaju proizvesti, kao i za broj radnih sati, koji, među ostalim, na najjednostavnijoj razini pokazuje koliko se u Hrvatskoj radi. Međutim, ono po čemu smo na začelju je niska zaposlenost, koja predstavlja kronični negativan faktor u zatvorenom krugu tromog hrvatskog gospodarstva.

Jedan od Eurostatovih pokazatelja koji nas smješta na solidnu poziciju je produktivnost po zaposlenom i radnom satu kao postotak prosjeka EU. Iza nas po ovom mjerilu je devet zemalja EU: Rumunjska, Bugarska, tri baltičke zemlje, Poljska, Češka, Mađarska - i Portugal. Riječ je o statistici koja polazi od BDP-a po zaposlenom prema paritetu kupovne moći kojega potom dijeli s brojem radnih sati dobivenih anketom.

Po ovom pokazatelju ispada da je naša produktivnost 80,2 posto prosjeka EU, najslabija je Bugarska s 43,4 posto, a najbolji su Luksemburg i Irska sa 164,1 odnosno 135,6 posto. U Njemačkoj, primjerice, ovaj pokazatelj stoji na 107,1, a Grčkoj na 92,8 posto prosjeka EU.

Iva Tomić, znanstvenica s Ekonomskog instituta u Zagrebu, smatra kako možemo biti zadovoljni ovakvim rezultatima, no upozorava kako ih treba "uzeti s dozom opreza s obzirom na to da za Hrvatsku nisu dostupni podaci o produktivnosti po satu rada", odnosno podatak o BDP-u podijeljenom brojem radnih sati.

- Naime, relativno visoka produktivnost po zaposlenom može biti posljedica i izuzetno niske zaposlenosti u Hrvatskoj u odnosu na zemlje koje su iza nas - upozorava Tomić, dodajući kako se kratkoročno produktivnost može povećati upravo smanjenjem zaposlenosti, iako to dugoročno nije najbolje rješenje.

Bolja pozicija

Naša je pozicija još bolja kad statistika kreće od poslovnih rezultata poduzeća, a ne BDP-a. Pokazatelj 'Produktivnost rada usklađena s plaćama', učinkovitost mjeri prema poslovnim pokazateljima poduzeća i smješta nas na još bolju poziciju među članicama EU. Prema podacima za ukupno realno gospodarstvo, bez financijskog sektora i osiguranja, omjer dodane vrijednosti (operativni prihodi minus operativni rashodi) i troškova rada za Hrvatsku je 157,2 posto, po čemu smo 13. među zemljama EU. Štoviše, ispred smo Njemačke i skandinavskih zemalja. Na vrhu su Irska i Rumunjska sa 208 odnosno 205 posto, a na dnu su Francuska i Grčka, sa 122,2 odnosno 110,6 posto.

Stvarni podaci

Slično je i s pokazateljima koji mjere koliko sati tjedno radi prosječan zaposleni u Hrvatskoj, iako se ljestvica mijenja ovisno o tome koja se grupa zaposlenih uzima u obzir. Oni koji rade za plaću, na puno radno vrijeme, tjedno imaju 40,9 radnih sati u prosjeku, što po metodologiji uključuje i neplaćene prekovremene sate. Po tome smo deveti u EU, na razini cijele Unije prosjek je 40,4 sata, naviše se radi u Velikoj Britaniji (42,4 sata), a najmanje u Danskoj (37,8 sati).

Riječ je o podacima iz Ankete o tržištu rada prema međunarodnom upitniku koji bi trebao osigurati usporedive podatke. Međutim, kod Hrvatske su podaci u određenoj mjeri iskrivljeni - i stvarni podaci će pokazati nešto manji broj sati. Naime, Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja u kojoj dnevna polusatna stanka ulazi u plaćeno radno vrijeme, a originalni međunarodni upitnik samo traži broj radnih sati. Dio anketara je kod ovog pitanja pojašnjavao ispitanicima da moraju odbiti pauzu, ali dio nije, što znači da prosjek za Hrvatsku uključuje i stanku koja u drugim zemljama EU nije uračunata. Državni zavod za statistiku od ove godine mijenja proceduru anketiranja tako da će novi podaci pokazivati stvarnu sliku, ali za sada nije moguće procijeniti koliko podatak o 40,9 radnih sati sadržava sati pauze. Odbije li se svih 2,5 sata pauze tjedno od ukupnog broja radnih sati ispada da bi Hrvatska bila jedna od članica EU u kojima se manje radi.

No, jednom kad budu objavljeni novi podaci, prema korigiranoj metodologiji, mijenjat će se i niz drugih statističkih pokazatelja kod kojih je jedna od varijabli i broj sati rada - od troškova rada s početka ovog članka, do produktivnosti.

- Mi 'istraživači' koji se bavimo tržištem rada gotovo sve pokazatelje volimo prikazivati u obliku 'po satu rada' kako bismo dobili što precizniju sliku o realnoj situaciji na tržištu rada. Primjerice, prosječna mjesečna neto plaća od 5000 kuna ne znači isto ako je prosječni mjesečni broj sati rada bio 160 ili 150 sati. Slično tome, broj proizvedenih artikala u nekoj tvornici od npr. 1000 komada tjedno nam ne daje istu mjeru produktivnosti ako je prosječan broj sati rada u tom tjednu bio 40 ili 37,5 - kaže Iva Tomić s Ekonomskog instituta.

Loše navike

Upozorava, međutim, kako treba biti jako pažljiv prilikom interpretiranja rezultata ankete o radnim satima.

- Velika je razlika u ukupnom broju radnih sati po zemljama i u prosječnim tjednim radnim satima s obzirom na to gledamo li one koji su zaposleni na puno radno vrijeme, one koji su zaposleni na polovicu, ili neki drugi postotak, radnog vremena ili pak gledamo sve zaposlene zajedno - kaže Tomić.

Kad se uzmu podaci za sve koji se klasificiraju kao zaposleni po metodologiji Međunarodne organizacije rada - dakle i oni koji su radili sat, dva u obiteljskom obrtu, u Hrvatskoj se radi dosta. Prosječni radni tjedan ima 39,9 sati, po čemu smo sedmi u EU, čiji je prosjek 37,2 sata. No, i u ovom je prosjeku uključen određeni broj sati pauze, koji tu ne bi trebao biti.

Koje god mjesto na ljestvici tjednih radnih sati Hrvatska zauzme prema realnim podacima, svakako ostaje jako puno prostora za poboljšanje produktivnosti, pa time i kvalitete profesionalnog života radnika i profitabilnosti poduzetnika. Usto, sasvim je dovoljno stvarnih primjera - provjerljivih ili ne - o lošim radnim navikama, neučinkovitosti ili inerciji.

Dragan Bagić, docent na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, smatra međutim kako se niža učinkovitost ne može objasniti mentalitetom ili navikama u kulturološkom smislu. Ključno je, kaže, pitanje odgovornosti za učinkovito organiziranje radnog vremena.

- Po mom mišljenju to je prije svega pitanje kvalitetne organizacije rada odnosno menadžmenta, a ne mentaliteta na kulturološkoj razini. Riječ je o društvenom problemu, koji se javlja ne samo u javnom sektoru, nego u svim tipovima organizacija - i u privatnom sektoru, u malim i u velikim tvrtkama, iako je možda izraženiji u privatiziranim poduzećima. Treba zato izbjeći paradigmu da je za nižu učinkovitost kriv mentalitet. Jer svatko bi - i Šveđanin i Amerikanac - radije radio u okruženju s manje pritiska - kaže Bagić.

Jednostavan pritisak

Drago Čengić, znanstvenik s Instituta Ivo Pilar, ističe kako se u Hrvatskoj zapravo radi previše, ako se uzme u obzir da su poslodavci, primjerice u trgovini, uspjeli nametnuti svoje zahtjeve po pitanju radnog vremena nedjeljom.

I on upozorava kako ključni negativan čimbenik, kad je u pitanju produktivnost, predstavlja organizacija rada, odnosno kvaliteta menadžmenta. Iako ističe kako nedostaje analitičkih podataka, naglašava kako je dominantna upravljačka struktura u Hrvatskoj uglavnom kruti hijerarhijski poredak, te se proizvodni efekti pokušavaju povećati uglavnom kroz jednostavan pritisak u ovakvom sustavu, uz nisku participativnost i inovativnost. I u Hrvatskoj je, kaže on, kao u drugim tranzicijskim zemljama, izražen sindrom prve generacije vlasnika, čiji je menadžerski stil upravo ovakav - hijerarhijski. S rastom poduzeća i njihovim razvojem u

kompleksne poslovne sustave povećavaju se i ulaganja u organizaciju i edukaciju, a s time se javljaju i novi modeli organizacije rada.

- Produktivnost se, među ostalim, može povećati kroz financijsku motivaciju, dodatnu izobrazbu i radnika i menadžera, te bolju organizaciju - kaže Drago Čengić.

Iz makroekonomske perspektive odgovor na pitanje "koliko se u Hrvatskoj radi?" bio bi, pak, prilično negativan. Hrvatska je zemlja s jednom od najviših stopa nezaposlenosti, i najnižih stopa aktivnog stanovništva u EU, odnosno onih koji rade i koji traže posao. Stopa aktivnosti za populaciju između 15 i 64 godine starosti je samo 66,1 posto, a manje imaju samo Rumunjska (65,7 posto) i Italija (63,9 posto). Prosjek za EU je 72,3 posto, a na vrhu su skandinavske zemlje, sa 78,1 do 81,5 posto aktivnog stanovništva. Istovremeno, skandinavske zemlje imaju i najviše troškove rada po satu.

Potrebe tržišta

Predrag Bejaković, znanstvenik s Instituta za javne financije, ističe da niska stopa aktivnosti ima još jedan uzrok - ili simptom. Mladi, kaže on, zbog gospodarske situacije odgađaju odlazak na tržište rada produljujući obrazovanje, dok stariji bježe, čim mogu, u mirovinu. Upravo je kod ovih dobnih skupina i veća stopa neaktivnosti.

Kod mlađe populacije, odnosno njihove zapošljivosti, ističe Bejaković, također se često postavlja pitanje kvalitete obrazovanja. Poslodavci se, upozorava Bejaković, često žale na nedostatak praktičnog znanja, a sam obrazovni sustav nije posve usklađen s potrebama tržišta rada, s razmjerno velikim udjelom humanističkih znanosti i nedostatkom kadra sa strukovnim obrazovanjem.

- Mirovinski sustav, pak, nedovoljno penalizira ranije umirovljenje, koje se razmjerno malo odrazi na visinu mirovine. Uz situaciju na tržištu rada, mnogima je ranija mirovina tako logičan izbor - ističe Bejaković, dodajući kako je znakovito da, kako pokazuju posljednji podaci HZMO-a, od 1,13 milijuna umirovljenika, koji su pravo na mirovinu ostvarili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, samo 13,65 posto njih je u mirovinu otišlo s punim stažem od 40 ili više godina. Stoga bi mjere koje imaju za cilj povećanje stope aktivnosti, uz ostale reforme usmjerene na učinkovitije funkcioniranje tržišta rada, morale poticati dulji ostanak na tržištu rada.

Iva Tomić ističe kako je riječ o problemu koji je "duboko ugrađen u naše društvo i gospodarsku strukturu duže vrijeme". Jedno istraživanje koje je radila s kolegom Danijelom Nestićem pokazalo je kako je među neaktivnim stanovništvom u dobi između 15 i 64 godine, više od 65 posto njih objašnjen ili školovanjem ili (ranijim) umirovljenjem.

- Što se tiče školovanja, tu smo u razini prosjeka EU, ali prema udjelu umirovljenika među neaktivnom populacijom u 2014. Hrvatska je bila u samom vrhu u EU, iza Češke, Slovenije i Austrije. Međutim, ako u obzir uzmemo činjenicu da je naša stopa neaktivnosti bila viša nego u ovim zemljama, onda je ovaj problem još izraženiji - kaže Tomić, dodajući kako su od ostalih razloga za neaktivnost dosta prisutni još nesposobnost za rad te ostali privatni i obiteljski razlozi.

- Dakle, ako izuzmemo one koje je formalno teško ili nemoguće aktivirati - nesposobne za rad, umirovljene i one koji se još uvijek formalno školuju - ostaje nam zapravo veoma mali prostor za povećanje stope aktivnosti, a posljedično i zaposlenosti. Naše istraživanje je također pokazalo da su oni koji su trenutno izvan tržišta rada, a u usporedbi sa zaposlenima, češće ženskog spola, u pravilu slabije obrazovani, češće žive u ruralnim područjima te u kućanstvima s većim brojem djece - kaže Tomić.

No, ona smatra kako ipak nije nemoguće preokrenuti ove niske stope aktivnosti na hrvatskom tržištu rada.

Nova radna mjesta

- Svakako je jedna od mogućnosti da se oni koji se formalno školuju više uključe u svijet tržišta rada. Osim produživanja zakonske dobi za odlazak u mirovinu moguće je već postojećim, relativno mladim, umirovljenicima pružiti određeni poticaj da se barem djelomično uključe na tržište rada. Naravno, za ove posebno izdvojene ranjive skupine potrebno je omogućiti veću dostupnost vrtića i sličnih ustanova na području cijele države, ali i pružiti mogućnost dodatnog obrazovanja i/ili prekvalifikacija. Neke od ovih stvari dosta koštaju, no dio sredstava koji trenutno odlazi na izravnu pomoć nekima od ovih skupina bi se moglo preusmjeriti kako bi se ljudi aktivirali na tržištu rada. Ipak, sve je to prilično uzaludno dok se gospodarstvo ne oporavi i ne počnu otvarati nova radna mjesta - zaključuje Iva Tomić.

RIZIK

Hrvatskoj zbog Grčke prijete rast kamata na kredite i teže i skuplje zaduženje države

Autor: Marina Šunjerga

Po premiji rizika drugi smo najlošiji u EU nakon Grčke. Imamo jednu od najbržih stopa rasta javnog duga. To znači da bi se Hrvatskoj spread mogao povećati više nego drugima – komentirao je Željko Lovrinčević

Foto: Goran Stanzl/PIXSELL

Grci će sutra odlučiti žele li prihvatiti mjere štednje ili će prihvatiti bankrot države i sve što on nosi sa sobom.

Procjenjuje se da grčke banke imaju još samo 500 milijuna eura gotovine, a prva žena središnje banke u Grčkoj, Louka Katseli, tvrdi da će u bankomatima nestati novca za vrijeme glasovanja. Tržišta kapitala nisu jako reagirala, burze su lagano pale, a euro je zadržao veći dio vrijednosti i prema dolaru i prema švicarskom franku. Tržišta obveznica nisu divljala. Stvara se prividni mir koji bi, po procjenama znalaca, mogao trajati do ponedjeljka, ali ako se dogodi potres

Hrvatska će biti pod povećalom.

Uz ubrzani rast javnog duga koji je dosegnuo 288,5 milijardi kuna u ožujku, čime je u tri mjeseca zabilježen rast od 9 milijardi kuna, prati ga izuzetno niski rast od samo 0,5 posto BDP-a, i to u posljednjem tromjesečju, što bi na godišnjoj razini donijelo širenje ekonomije za manje od 1,5 milijardi kuna u protekloj godini. U toj kombinaciji, Hrvatska je zemlja s najlošijim performansama nakon Grčke, koja je zabilježila rast od 0,2 posto.

– Po premiji rizika drugi smo najlošiji u EU nakon Grčke. Imamo jednu od najbržih stopa rasta javnog duga. To znači da bi se Hrvatskoj spread mogao povećati više nego drugima – komentirao je Željko Lovrinčević koji posljednje dvije godine upozorava da se mora zaustaviti nagli rast javnog duga prije nego što se promijene uvjeti na tržištu kapitala te da živimo u posuđenom vremenu na temelju niskih kamatnih stopa.

Posljednje zaduženje iz ožujka Hrvatska je ugovorila uz kamatu od tri posto, što je upola niža cijena nego u vrijeme financijske krize 2009., ali cijena zaduženja već raste. Desetogodišnja obveznica u ovom trenutku Hrvatsku bi koštala najmanje 3,3 posto jer je premija rizika skočila na 320 bodova. Bez reformi i uz rast kamata u SAD-u, što se očekuje u rujnu, a u Europi što se predviđa za drugu polovicu 2016., ti će uvjeti postati puno teži. Iako glavni ekonomist Splitske banke, Zdeslav Šantić, očekuje da će europska središnja banka neutralizirati udar na tržište koji može učiniti Grčka, postoji realna opasnost za dublje poremećaje, što će Hrvatsku koštati.

– Budu li poremećaji dublji, cijena zaduživanja za državu bi rasla, a u takvim okolnostima bi pod pritiskom rasta bila i cijena zaduženja građana i tvrtki – kaže Šantić.

Foto: Davor Visnjic/PIXSELL

RASPRAVE & RJEŠENJA

PIŠE MARUŠKA VIZEK Zakon će eliminirati izvorište malverzacija, ali to je tek prvi korak

Autor: Maruška Vizek

Prvi put imat ćemo transparentno tržište nekretnina, koje je do donošenja ovog propisa bilo transparentno kao oklopno vozilo

Hrvatska je u dva i pol desetljeća svoje samostalnosti opljačkana barem dvaput. Prvi puta na ho-ruk tijekom procesa pretvorbe i privatizacije. Tada je na meti bio fizički kapital akumuliran tijekom socijalizma. Drugi je put na meti bio najvredniji hrvatski resurs - prostor, a pljačka je provedena kontinuirano i sistematski sklapanjem ugovora o kupoprodaji nekretnina koji su po središnju državu i jedinice lokalne samouprave bili štetni.

Zajednički nazivnik za obje pljačke jest to što ne postoje točne procjene nastale gospodarske štete, premda možemo pretpostaviti da je riječ o desecima, ako ne i stotinama milijardi kuna. No, dok se o pretvorbi i privatizaciji govorilo i pričalo puno, o malverzacijama u nekretninskim poslovima zna se relativno malo. Da javnost nije saznala za visoko profilirane slučajeve poput afere Planinska, afere Spačva, ili slučaja kupnje zgrade hitne pomoći u Sisku zbog kojeg je podignuta optužnica protiv bivše županice Marine Lovrić Merzel, vjerojatno ne bismo bili svjesni razmjera problema.

Malverzacije u nekretninskim poslovima pomoću kojih privatne osobe ostvaruju korist na štetu državnog proračuna i poreznih obveznika imaju dva izvorišta. Prvo podrazumijeva da privatne osobe raspolažu informacijama o izmjeni prostornih planova prije nego što oni stupe na snagu, što im omogućuju da kupe zemljište jeftino prije njegove prenamjene kako bi ga prodali po višoj cijeni nakon prenamjene. Drugi izvor malverzacija naslanja se na nepostojanje regulative koja bi definirala metode procjene vrijednosti nekretnina. Ta zakonska rupa, koja je ostala nepopunjena fascinantnih četvrt stoljeća, omogućavala je proizvoljno određivanje vrijednosti nekretnina u transakcijama u kojima je država bila ili kupac ili prodavatelj nekretnina i zemljišta. Sve, naravno, s ciljem ostvarivanja protupravne imovinske koristi na štetu proračuna. I dok za prvo izvorište zasad ne postoji adekvatan preventivni mehanizam, donošenje Zakona o procjeni vrijednosti nekretnina početkom srpnja eliminirat će drugo izvorište malverzacija s nekretninskim poslovima.

Taj zakon je i hvalevrijedan iskorak ove Vlade u smjeru kvalitetnijeg upravljanja prostorom - resursom na kojemu se dosad uvelike temeljio stihijski razvoj hrvatskoga gospodarstva.

Zašto je taj zakon važan? Budući da dosad nisu postojale propisane metode procjena nekretnina, isto zemljište ili nekretninu sudski su vještaci mogli procijeniti na dramatično različite vrijednosti. Tu zakonsku rupu, međutim, nisu iskorištavale samo fizičke osobe koje su se željele brzo obogatiti na transakcijama s državom, nego i pravne osobe koji su manipulirajući procjenom vrijednosti nekretnina zavedenih u vlastitim bilancama na umjetni način - ali posve legalno - uljepšavale loše rezultate. Novi će zakon omogućiti da ne moramo, kao dosad, sumnjati u rezultate kompanija koje raspolažu značajnom nekretninskom imovinom koja se vrednuje po fer vrijednosti. Zakon, naime, propisuje da će odsad sve poslovne nekretnine biti vrednovane prema jedinstvenom principu: sadašnjoj vrijednosti budućih prihoda koje kompanija na osnovi tih nekretnina može ostvariti.

Doneseni bi zakon trebao, dakle, onemogućiti malverzacije u nekretninskim poslovima s državom, stavljajući pritom veću odgovornost na sudske vještake i procjenitelje. Zakon predviđa i uvođenje aplikacije eNekretnine koja će sadržavati podatke o realiziranim nekretninskim transakcijama. Također se predviđa objava cijena nekretnina po cjenovnim blokovima te priprema godišnjeg izvješća o stanju tržišta nekretnina. Te će mjere omogućiti zainteresiranim da na jednostavan način dođu do informacijama o okvirnoj vrijednosti nekretnina koje ih zanimaju. Četvrt stoljeća nakon stjecanja samostalnosti prvi ćemo put iskusiti što to znači imati transparentno tržište nekretnina. Budući da je do donošenja ovog zakona naše nekretninsko tržište bilo transparentno otprilike kao moderno oklopno vozilo, ovaj zakon je veliki korak naprijed u uređenju jednog vrlo važnog aspekta života i poslovanja u zemlji. Već i samo omogućavanje uvida u kretanje cijena nekretnina po cjenovnim blokovima otežat će buduće pokušaje stjecanja protupravne koristi. Ono će stabilizirati promjenjivost u kretanju cijena nekretnina u budućnosti, umanjiti mogućnost za generiranje cjenovnih balona na tržištu nekretnina te stvoriti preduvjete za uvođenje poreza na imovinu.

Valja, međutim, podsjetiti da je uvođenje reda u metode procjene vrijednosti i kreiranje informacijske osnove za analizu tržišta nekretnina tek početak kvalitetnog upravljanja. Katastarske knjige se i dalje uglavnom zasnivaju na izmjerama iz doba Franje I., a informacije koje su u njima ne podudaraju se s vlasničkim knjigama i stanjem na terenu. Istodobno su poljoprivredna zemljišta i dalje neokrupnjena, donošenje prostornih planova prekomplikirano, a dobivanje građevinske dozvole i dalje prezahtjevno. Ako doista želimo uspješno upravljati najvrednijim hrvatskim resursom, najveći dio posla je tek pred nama.

Autorica Maruška Vizek je pomoćnica ravnateljice za istraživanja Ekonomskog instituta, Zagreb. Njezini stavovi su autorskog karaktera i ne odražavaju stav institucije u kojoj je zaposlena.

- Zakonska rupa, koja nije bila popunjena četvrt stoljeća omogućavala je proizvoljno određivanje cijene nekretnina u transakcijama u kojima je država bila ili kupac ili prodavatelj.

- Zakon će omogućiti da ne moramo sumnjati u poslovne rezultate kompanija koja raspolažu značajnom nekretninskom imovinom.

- Objava cijena nekretnina, kao i godišnje izvješće, omogućit će da se na jednostavan način dođu do informacijama o okvirnoj vrijednosti njima interesantnih nekretnina.

Rasprave & rješenja javna je tribina EPH grupe za promociju suvremene ekonomske misli te sučeljavanje vizija, teorija i stavova, kao i predlaganje solucija.

ALARM

Hrvatska zbog eksplozije javnog duga uz Grčku najrizičnija u EU

Autor: Marina Šunjerga

Šonje: Hrvatska je izdavala desetogodišnje obveznice i bit će joj teže vratiti dug nego Grčkoj koju naplata čeka za 20-30 godina

Foto: Patrik Macek/PIXSELL

Hrvatska je uz Grčku u očima kupaca javnih dugova postala najrizičnija zemlja Europske unije zbog čega trenutačno plaćamo i drugu najveću kamatu, što za sobom povlači skuplje kredite građanima i veću cijenu kapitala tvrtkama zbog čega posljedično pati njihova dugoročna konkurentnost u odnosu na tvrtke iz ostalih zemalja Europske unije.

Slijedi pad rejtinga?

Iako je posljednje izdanje obveznica na domaćem tržištu, kada smo se zadužili za šest milijardi kuna uz kamatu od 4,5 posto, proglašeno uspjehom, treba napomenuti da se Grčka prije bankrota zadužila uz neznatno nižu kamatu, što ilustrira percepciju rizika Hrvatske. Grčka je tada bila u bail-out aranžmanu, a investitori su očekivali da će politika plasiranja novca na tržište koju je poveo Mario Draghi osigurati dovoljno novca za sve zemlje, ali povlačenje ručne kočnice i zaokret u odnosu na neodgovornu Grčku pooštrili su uvjete na tržištu. Hrvatska se tako ponovno našla među zemljama za koje je upaljen alarm. Najutjecajnija bonitetna agencija Standard&Poor's smanjila je izgled za kretanje kreditnog rejtinga s ocjene stabilan na ocjenu negativan iza koje uobičajeno slijedi dodatni pad rejtinga koji je ionako na rubu investicijskog ranga. Drugim riječima, institucijama koje kupuju dug Hrvatske poručuje se da nije sigurno da ćemo taj dug vratiti.

To je tako zbog eksplozije javnog duga, objašnjava nam makroekonomist Željko Lovrinčević koji upozorava da javni dug već sada iznosi oko 90 posto BDP-a, a problem je i vanjski dug Hrvatske koji je skočio na 115 posto BDP-a. Uz visok dug idu i velike kamate koje moramo plaćati svake godine, a one sada iznose oko 3 posto BDP-a, što je oko 10 milijardi kuna koje treba izdvojiti svake godine a da se ne otplati ni kuna glavnice duga. Iako je HNB u nedavnoj analizi istaknuo da je ročna struktura javnog duga jedna od velikih prednosti u situaciji brzog rasta javnog duga jer se na kratkoročni dug odnosi manje od 10 posto duga, analitičar Velimir Šonje iz Arhiva analitike upozorio je da je hrvatski proračun pod većim pritiskom zbog kamata nego grčki te da će u srednjem roku Hrvatskoj biti teže servisirati dug nego bankrotiranoj Grčkoj jer toj zemlji neki

plasmani na naplatu dolaze za dvadeset, pa čak i trideset godina, dok je Hrvatska uglavnom izdavala desetogodišnje obveznice.

U red pred bankomat

– Kad se pogleda udjel kamata, Hrvatska i Grčka su u sličnoj poziciji, ali Grčka ima nešto lagodniju poziciju servisiranja kamata jer je ugovoren grace period za neke otplate. Hrvatski je proračun pod većim pritiskom, a to samo znači da će, ako se nastavi isti trend, biti najvažnije na vrijeme stati u red pred bankomat – upozorio je Lovrinčević. Naime, kad kamate dođu na razinu od 15 milijardi kuna godišnje, objašnjava Lovrinčević, rast javnog duga je nepovratan. Analitičar drži da je Hrvatska jako blizu takve situacije, a kako upozorava već pune dvije godine, iznad vode se održavamo uz pomoć niskih kamata koje vrijede na svjetskim tržištima, što čini zaduživanje jeftinijim. Ali ta je okolnost vrlo krhka, što je pokazao i nagli rast kamata u trenutku pregovora s Grčkom. Cijena duga za Hrvatsku u jednom je trenutku skočila na 5,1 posto, a nakon što je Tsipras potpisao dogovor o reformama vratila se na oko 3 posto. Posljedica grčkog bankrota rast je cijene dolara, što je povuklo skuplje zaduženje na dolarskom tržištu na kojem moramo platiti kamatu od 4 posto. Ministru Borisu Lalovcu donekle je zaključano američko tržište i u ovom trenutku relativno jeftino može se zadužiti samo u Europi uz uvjet da se ne dogodi neki novi grčki scenarij. Stopa zaduženja Hrvatske trenutačno je najviša u Europi, ako se iz kluba isključi Grčka, pa dok mi plaćamo tri i više posto za kamatu, Italija koja ima veći dug od Hrvatske plaća oko 1,5 posto, a Slovačka koja nam je ekonomski konkurent samo oko 0,46 posto, što njezinu gospodarstvu omogućuje znatno povoljnije kredite i veća ulaganja.

NEGATIVAN TREND

NOVE KAZNE HRVATSKOJ ZBOG NEPROVOĐENJA REFORMI Hrvatski rejting sada je smeće, ali može biti i gori

Autor: Adriano Milovan

Reforme se, upozoravaju financijaši, provode presporo, proračunski je manjak prevelik, a javni dug ubrzano raste

Foto: Goran Mehkek/CROPIX

Najnoviji zahvat rejting agencije Standard&Poor's (S&P) u ocjenu boniteta hrvatske države najvjerojatnije je tek početak novog ljuhanja hrvatskog kreditnog rejtinga. Naime, slične bi poteze, upozoravaju analitičari, uskoro mogle povući i druge rejting agencije, a njihove će ocjene u velikoj mjeri odrediti uvjete po kojima ćemo se zaduživati.

- Mogli bismo vidjeti promjenu Moody'sova kreditnog rejtinga za Hrvatsku. Ako agencija bude procjenjivala kreditni rejting, očekujemo da će ga sniziti na Ba2 i tako ga uskladiti s rejtinima druge dvije agencije (Fitch i S&P), sa stabilnim izgledima - upozorava se u najnovijim tjednim prognozama Raiffeisena CEE Weekly. Iz Moody'sa, kao ni iz Fitcha, do zaključenja ovog broja nisu odgovorili na naš upit.

Ipak, stavovi svjetskih financijaša o Hrvatskoj već su godinama isti: reforme se, neprekidno upozoravaju, provode presporo, proračunski je manjak prevelik, a javni dug ubrzano raste.

Dublje u 'smeće'

Iste nam je poruke poslao i S&P, kada je ovih dana odlučio smanjiti izgled daljnje kretanja hrvatskog rejtinga, promijenivši ih iz stabilnih u negativne. To znači, objasnili su u S&P-u, kako postoje znatne šanse da nam u idućih godinu dana snize rejting i time nas gurnu još dublje u kategoriju 'financijskog smeća'.

- To je zapravo samo blagi uvod u daljnje smanjenje hrvatskog rejtinga. Hrvatska već i sada, nakon Grčke, ima najveću premiju rizika u Europi, ocjenjuje Željko Lovrinčević iz Ekonomskog instituta.

Kao razloge za svoj potez u S&P-u navode nedovoljne reforme, presporu fiskalnu konsolidaciju i nastavak rasta javnoga duga. Stvari ne stoje sjajno ni kada je riječ o javnim poduzećima. Dodatni je problem, dodaju, i predizborno ozračje, koje provedbu reformi u Hrvatskoj u kratkom roku čini malo vjerojatnom.

Reforme će stoga, po svemu sudeći, dočekati novu vladu. - Cijena neprovođenja reformi je velika - poručuje Ante Babić, neovisni ekonomist, dodavši kako je Hrvatska ranije stajala odlično u usporedbi s Grčkom, što sada više nije slučaj. Pomicanje kreditnog rejtinga prema dolje državi nosi, ističu ekonomisti, skuplje zaduživanje, odnosno kamatnu stopu na zaduženja koja bi, kaže Babić, bila do jednog postotnog boda viša. Kako je država najsigurniji dužnik, to bi s vremenom za posljedicu imalo i skuplje zaduživanje ostalih sektora - stanovništva i tvrtki.

Era jeftinog kapitala

Ipak, Hrvatskoj trenutno u korist ide višak likvidnosti na financijskim tržištima, što je posljedica mjera koje provodi Europska središnja banka. No, kada se na financijskim tržištima okrenu trendovi i nastupi rast kamatnih stopa, a u Europi se to, prema tvrdnjama ekonomista, očekuje u idućih godinu do godinu i pol, i ocjene rejting agencija ponovno će dobiti na težini.

Spasio nas ulazak u EU

- Kada na tržištu kapitala porastu kamatne stope, i rejting postaje daleko važniji.

Sve je to uvod u skuplje zaduživanje. Nama se sve polako skuplja, kao prije oluje - zaključuje Lovrinčević. No, čak i ako nas zbog novih zahvata u kreditni rejting pogode više kamatne stope, Hrvatska će se i dalje zaduživati jeftinije nego prije ulaska u EU. Članstvo u EU u rejting agencijama i inače nam pripisuju u velike pluseve, a sada tome pridodaju i spori oporavak, kao i jačanje izvoza. Zato bi ministar financija Boris Lalovac, smatra Babić, trebao iskoristiti trenutak i do kraja godine refinancirati ranije uzimane nepovoljne dugove.

→ Vozači zagrebačkog područja najviše vole Golf, a nisu im mrske ni skupocjene limuzine

Kupili tri puta više Audija, Mercedesa i BMW-a nego Astra

OD SIJEČNJA Na zagrebačke ceste stiglo je 11 Porschea

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

Zoran Vitas
zoran.vitas@vecernji.hr

Od 391.867 automobila sa zagrebačkim registarskim oznakama, najbrojnije su tri marke – Volkswagen kojih je registrirano 55.727, Opel kojih ima 48.318, i Renault čijih 36.368 vozila. Najviše su registrirane osobne, ali i poslovne, vozila. Najpopularniji su modeli: Volkswagen Golf, Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

Važni su cijena i navika

Pogledamo li prvih pet koje voze stanovnici Zagreba i Zagrebačke županije, situacija je identična. Najpopularniji je automobil među Zagrebačima i Opel Astra. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

BORNA FILIĆ / PIXSELL

ZG tablice imaju 23.392 Golfa, 22.311 Astri, 14.228 Corsa, 14.171 Clio...

registriranih primjeraka. Opelovih Astri registrirano je 196. Kada se govori o luksuzu, ZG tablice u prvih šest mjeseci dobilo je 277 Audija, 198 BMW-a, 181

U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa. U Zagrebu su najpopularniji modeli: Opel Astra i Mercedes-Benz C-klasa.

VELIKA AUTO INVENTURA

Koje automobile najviše kupuju u Zagrebu i okolici

Luksuz je još uvijek tražen

Mercedesa se u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji prodano ih je 181, ali i 198 BMW-a i 277 Audija. Najpopularniji su Audi A3, Mercedesova C-klasa te BMW serije 3.

Mercedes, 11 Porschea te jedan Maserati. Kako kažu u Promociji-plus, u Hrvatskoj je u prvih šest mjeseci ove godine 26,5 posto automobila registrirano na tak sličan i za to područje.

KOGA JOŠ VOLIMO

Škoda, Peugeot, Fiat, Citroen, Ford, Hyundai

Škodu vuče imidž vw-a
Češki je proizvođač sa svojim modelima na četvrtome mjestu po brojnosti na zagrebačkim cestama sa 24.825 registracija.

Grupacija PSA bila bi ispred Renaulta
Kada bi se registracije Peugeot i Citroena zbrojile tada bi preskočile Renault i bile treće. Registriranih Peugeot ima 22.637, a Citroena 19.309.

Još uvijek volimo Fiat
Popularni talijanski proizvođač ima 21.785 registriranih vozila.

Hyundai je najbrojnija korejska marka
Ford je još prilično popularan sa 17.899 registracija, dok je Hyundai najpopularniji korejac. Japanaca u Top 10 nema.

Astra i Corsa su ljubimice

Također tradicionalno i Opelova su vozila dobro prihvaćena, pa su tako na drugom i trećem mjestu po brojnosti Astra i Corsa.

'Ministar financija zove na moralni hazard'

Autor: Ana Blašković

Lalovac misli da bi rate kredita trebale odražavati pad cijena nekretnina, stručnjaci skeptični

Željko Lovrinčević (Foto: Robert Anić/PIXSELL)

Osvrćući se na problem švicarskog franka, o čemu s bankama dogovora nema na vidiku, ministar financija Boris Lalovac iznio je na stol ideju da bi rate kredita koje građani vraćaju bankama trebala odražavati činjenicu da su cijene nekretnina značajno pale. "Ja sam otvorio to pitanje gdje bi se vrijednost nekretnina svela na tržišnu, a shodno tome i iznivelirale rate kredita.

Primjerice, ako je stan 2008. po metru četvornom vrijedio 2400 eura, a danas vrijedi 1700 eura, onda ne vidim razlog da tu razliku ne svedu na realno i ponovno obračunavaju", rekao je Lalovac u intervjuu Jutarnjem listu. Dodao je da je taj prijedlog spominjao bankama rekavši da se one međusobno oko njega ne mogu dogovoriti, da vlada nesuglasje među njima te da im je poručio da ponude pet modela o kojima će se razgovarati. "One (banke, op.a) jednostavno moraju u svojim bilancama ponovno procijeniti vrijednost nekretnina. Ne vidim razloga da ne krenu u to", rekao je Lalovac.

Stručnjaci, međutim, upozoravaju da je Lalovčeva ideja protuustavna, a potencijalno otvara čitavu lepezu problema. "Revalorizacija nekretnina je već propisana i ako njihova vrijednost padne banke izdvajaju rezervacije što se radi godinama. Jedno je revalorizirati, pitanje je samo koliko često ćete procjenjivati vrijednost nekretnina, a drugo je pitanje - a što dalje", kaže ekonomist Željko Lovrinčević s Ekonomskog instituta.

Kalkuliranje s otplatom

Bude li se to odnosilo samo na kredite vezane za švicarski franak, to će staviti u neravnopravni položaj dužnike u eurima i kunama kojima također nekretnine ne vrijede kao kad su uzimali kredite što znači da mjera odmah pada na Ustavnom sudu, kaže Lovrinčević. Ako se, pak, linearno primjeni na sve zajmove, sam ministar financija direktno otvara pitanje moralnog hazarda. "Ako klijent uredno vraća kredit kojemu je u zalogu nekretnina koja vrijedi 30 posto manje, zašto bi mu ga banka otpisivala, posebno ako nije aktivirao neki od instrumenata osiguranja?", pita se Lovrinčević.

Kalkuliranje s otpisima otvorilo bi špekulacije i dotad urednih dužnika (o čemu paradoksalno upravo Lalovac govori u spomenutom intervjuu osvrćući se na podbačaj poreznih prihoda "jer su Grci shvatili da će im se dugovi otpisati") što bi uzrokovalo gubitke bankama. A da se priča karikira do kraja, zašto država onda ne bi

vratila plaćeni porez na promet nekretnina svima kojima je pala njihova vrijednost? Ili, svima koji su uložili u neku drugu imovinsku klasu, poput zlata ili dionica na burzi, pita se naš sugovornik.

Sistemska rizik

No, u svojem predizbornom pohodu na banke ministar Lalovac otvara puno ozbiljniju temu. Banke su već rezervacijama pokrile niže cijene nekretnina, a materijalizira li se dodatni rizik mogle bi biti prisiljene na nove, a to bi moglo dovesti do dodatnog pritiska na kapital. "To bi pojačalo sistemska rizik jer bi imali 'HPB u malom': prerezirani sustav i potkapitalizirane banke što bi moglo ugroziti male i srednje banke", upozorava Lovrinčević. Jednostavnije rješenje, smatra, bilo bi ponuditi bankama porezni štiti kroz promjene poreznog sustava. Banke bi tada pronašle ravnotežu u svom odnos s klijentom odvajajući koliko troška mogu prebaciti na državu. Ono što banke nikako žele jest pristati na generalno otpisivanje dugova, već bi na otpise pristale pod uvjetom da se jasno definiraju njihovi kriteriji, a rješavanju problema pristupa od slučaja do slučaja.

Iluzija „besplatnih udžbenika“

Autor: Sandra Švaljek

Financiranja nabave udžbenika sredstvima državnog ili lokalnih proračuna čini se savršenim političkim potezom, ali gledano s ekonomskog stajališta pati od brojnih nedostataka, piše Sandra Švaljek

Posljednjih desetak godina u nas uvijek nanovo oživljava ideja financiranja nabave udžbenika sredstvima državnog ili lokalnih proračuna, odnosno osiguravanja tzv. besplatnih udžbenika za osnovnoškolce, pa i srednjoškolce. Besplatni su se udžbenici u našem neosvještenom kapitalističkom društveno-gospodarskom sustavu premetnuli u iskaz krajnje političke domišljatosti, optimalan politički potez koji građani tako podržavaju da je i protivnicima ovakve inicijative suprotstavljanje „besplatnim udžbenicima“ ravno političkom samoubojstvu.

Čak i kada je sasvim jasno da u proračunima nema novca za nabavu udžbenika, nabava „besplatnih udžbenika“ odobrava se uz zaključak da će se sredstva na kraju već negdje naći. No, problem je u tome što kad novca nema, neće se nigdje naći, i jedini način na koji se može naći je tako da se uzme kredit ili odustane od kupnje nekog drugog, a možda jednako neophodnog dobra. Slično raspolaganju kućnim budžetom, ali kompleksnije, jer način upravljanja javnim sredstvima izravno i neizravno utječe na čitavo gospodarstvo.

Naime, ono što se čini savršenim političkim potezom, gledano s ekonomskog stajališta pati od brojnih nedostataka te se nikako ne bi moglo prihvatiti i opravdati, osim kao predizborni potez političara s kratkim vremenskim horizontom i malim izgledima za dobar prolaz na izborima. Domaći ekonomisti o ovoj temi nisu puno govorili i pisali ne želeći, valjda, razbiti iluziju o „besplatnim udžbenicima“. No, kao što svi prije ili kasnije, s više ili manje traume shvatimo da ne postoji Djed Mraz, trebali bismo naučiti da besplatni udžbenici ne samo da nisu besplatni, nego su običan politički spin koji plaćaju svi građani. Pritom udžbenici koštaju više nego da su ih roditelji čijoj su djeci potrebni sami kupili u knjižari.

Prvo, treba odbaciti naziv „besplatni udžbenici“ jer dovodi u zabludu. Jedna od temeljnih ekonomskih istina glasi da nema besplatnih dobara. Ekonomisti obično kažu da ne postoji besplatni ručak. Ručak netko ga mora platiti, ako ne onaj tko ga jede, onda netko drugi. Jednako tako ne postoje niti besplatni udžbenici, već ih plaćaju svi koji plaćaju poreze, među kojima ima mnogo onih za koje ne bismo željeli da na njih padne teret plaćanja udžbenika. Koristi od „besplatnih udžbenika“ dobivaju, međutim, samo neki. To znači da se radi o javnoj intervenciji koja dovodi do preraspodjele dohotka, a s takvim tipom intervencije treba biti posebno oprezan kako preraspodjela ne bi išla u socijalno nepoželjnom smjeru.

Drugo, ekonomska uloga države je da javnim resursima omoguće opskrbu stanovništva javnim dobrima i uslugama, jer je tržište u tome neefikasno. Opskrbu privatnim dobrima treba pak prepustiti tržištu koje,

zahvaljujući međusobnom natjecanju subjekata na tom tržištu, taj zadatak može obaviti uz najniže moguće cijene i zadovoljavajuću kvalitetu. Udžbenici nisu javno dobro. Čak niti obrazovanje nije javno dobro, ali se smatra meritornim dobrom, koje je društvu tako važno da želi da ono bude sigurno i svima dostupno, što može osigurati samo javni sektor. No, udžbenici nisu niti meritorno već čisto privatno dobro koje je po svojim ekonomskim obilježjima sličnije npr. mobitelu nego javnoj rasvjeti. Treba podsjetiti da „besplatne udžbenike“ ili sličan oblik državnog uključivanja u opskrbu privatnim dobrima nismo imali niti u socijalizmu. Tada je bilo sasvim razumljivo da udžbenike moramo kupiti sami. Čak je i u sustavu koji je kolabirao zbog neefikasnosti bilo jasno da ljudi moraju biti motivirani za rad, te da bi njihova motivacija za rad bila manja kada bi im država nudila dobra za privatnu upotrebu bez ikakve naknade.

Treće, ekonomsko razmatranje zahtijeva uvažavanje oportunitetnog troška, odnosno alternativne upotrebe. Sredstva usmjerena u nabavu „besplatnih udžbenika“ mogla bi se utrošiti za nešto drugo. Ili, još bolje, umjesto da javni sektor nabavlja udžbenike, mogao bi u istom iznosu smanjiti porezno opterećenje. Građanima bi na raspolaganju ostali viši iznosi dohotka koje bi mogli utrošiti u skladu sa svojim potrebama, a poduzetnici bi mogli lakše zaposliti nove radnike. Ako pođemo od pretpostavke da je nabava „besplatnih udžbenika“ motivirana socijalnim razlozima, onda treba reći da se u Hrvatskoj kao i drugim tranzicijskim zemljama pokazalo da se razina siromaštva smanjuje gotovo isključivo zahvaljujući rastu, a ne redistribuciji. Za rast su nužne strukturne reforme, među kojima je porezno rasterećenje rada jedna od reformi s potencijalno najvećim pozitivnim učinkom. Cijena besplatnih udžbenika za društvo je stoga jednaka propuštenom gospodarskom rastu.

Četvrto, kada je riječ o redistribuciji, smatra se da se njome, kao i mjerama stabilizacije treba baviti prije svega središnja država, dok bi lokalna država trebala brinuti o alokaciji, odnosno upotrebi javnih sredstava za opskrbu lokalnim javnim dobrima i uslugama. Jedinice lokalne samouprave koje javna sredstva odluče namijeniti nabavi „besplatnih udžbenika“, možda i nehotice, povećavaju nejednakosti između svojih građana i građana onih jedinica lokalne samouprave koje zbog nižeg fiskalnog kapaciteta svojim stanovnicima ne mogu ponuditi istu razinu standarda. Ne treba posebno isticati kako nabava udžbenika ne može biti učinkovita mjera socijalne politike ako se besplatnim udžbenicima opskrbljuju djeca svih građana. U tom se slučaju značajna proračunska sredstva trate na nabavu udžbenika za građane s visokim dohocima, koji si ih bez ikakva problema mogu priuštiti sami.

Peto, ako nabava „besplatnih udžbenika“ nije mjera socijalne, nego populacijske politike, niti u tom slučaju ne radi se o dobro odabranoj mjeri. Naime, korist od te mjere ostvaruje se mnogo godina nakon donošenja odluke o roditeljstvu, pa nije vjerojatno da bi besplatni udžbenici mogli ohrabriti parove da imaju više djece. Osim toga, pokazalo se da je kao mjera populacijske politike od financijskih poticaja daleko učinkovitije osiguravanje kvalitetne mreže podrške roditeljstvu kroz odgovarajuću infrastrukturu tj. dovoljan broj mjesta u jaslicama, dječjih vrtića s radnim vremenom prilagođenim roditeljima koji rade duže ili u smjenama, razvoj programa školske prehrane i sl.

Konačno, opskrba građana „besplatnim udžbenicima“ ne potiče na racionalnu i održivu upotrebu resursa jer, umjesto da stare udžbenike čuvamo za braću, rođake i prijatelje, bacamo ih znajući da će sva djeca ionako dobiti nove. Povezano s time, ako država nabavlja svim učenicima udžbenike svake godine, ona jamči siguran plasman gospodarskim subjektima koji se bave nakladništvom, a diskriminira sve ostale gospodarske subjekte. Dapače, količina prodanih udžbenika je zbog izostanka razmjene udžbenika i veća od uobičajene. Nadalje, budući da ne postoji istinski interes kupca - tijela javne vlasti da udžbenike nabavi po što nižim cijenama pojavljuje se i veći prostor za koruptivne dogovore između kupca i prodavatelja.

I nakon svega rečenog, mnogi će vjerojatno samo odmahnuti rukom i reći kako će političari ionako potrošiti taj novac. Pa kada već troše, neka barem građani imaju nešto od toga. Možda, no odgovorno građansko društvo, osobito u slučaju evidentnog deficita odgovornosti političkih elita, može i mora puno bolje od toga. Građani moraju upozoravati na skupi i kontraproduktivni populizam političara i zahtijevati od njih da svoju "ljubav" prema njima izraze na neki bolji i racionalniji način.

PIŠE INOSLAV BEŠKER

TAJNI PLAN EUROPSKIH MOĆNIKA Već godinu dana intenzivno pripremaju novi porez za sve građane Europske unije

Autor: Inoslav Bešker

Plan su u osnovnim crtama dogovorili njemački ministar Schäuble i Jean-Claude Juncker

Wolfgang Schäuble i Jean-Claude Juncker (AFP)

O već uznapredovalim planovima uvođenja zajedničkoga saveznog poreza u Evropskoj uniji ili barem u članicama Evropske monetarne unije (EMU, tzv. Zone eura) izvijestio je u subotu hamburški novinski magazin Der Spiegel, izazvavši razumljivu pozornost barem u nekim državama kojih se to tiče. Ponegdje je najava dočekana kao senzacija, odnosno kao izravna posljedica grčke krize.

Stabilnost i proračuna (sve tanjega kako se smanjuje dotok od carina i tek donekle zakrpanoga Junckerovim planom) a i zajedničke monete temeljila bi se na centralnom porezu koji bi se slijevao u evroproračun.

Više alternativa

Taj savezni evropski porez, kojim bi upravljao vjerojatni visoki povjerenik za privredu i financije, dakle Unijin superministar ekonomije, dogovorili su u osnovnim crtama baš njemački savezni ministar financija Wolfgang Schäuble i predsjednik Evropskog povjerenstva Jean-Claude Juncker. A to znači da se i Njemačka odlučila odreći dijela svoje porezne suverenosti – što bi bio dobar razlog da to prihvate i njezine sljedbenice.

U obzir je uzeto više alternativnih rješenja odakle namaknuti taj porez. Moguće je dio PDV koji odlazi Uniji povisiti sa 1 na 1,25 posto, ili porez na financijske operacije (tzv. Tobin tax), prihvaćen u 11 članica, pretvoriti u obavezan porez u svih 28, ili u zajedničku riznicu ubaciti porez na neobnovljiva goriva (na ugljični dioksid, tzv. Carbon tax), ili uvesti mrski evroporez (u svim članicama EU, ili samo u članicama EMU). Ine varijante zasad su odbačene.

Iz podataka koje nudi Der Spiegel, čini se očitim da se na izradi i tog prijedloga radi već više od godine dana.

To je, naime, jedna od zadaća skupine koja je nazvana High level group on own resources, i u koju su po tri člana imenovali Evropski parlament, Evropsko povjerenstvo i Evropsko vijeće (a oni pak predsjednika, kao desetoga). Njezini zaključci bit će podastri u lipnju 2016 interparlamentarnoj konferenciji u Bruxellesu. Ono što bude dogovoreno ući će u novu verziju Unijinih sporazuma, novelirajući Lisabonski sporazum (a time i Nicu i Maastricht itd.).

Dakle, priprema poreznog jačanja eura započeta je prije negoli je tadašnji grčki premijer Andónis Samarás iznuodio raspuštanje Voulija, grčkog parlamenta, izvanredne izbore i, od siječnja, Tsíprasovu vladu koja je zaoštrila sukobe dviju koncepcija u eurozoni, sučelivši, s jedne strane, Wolfganga Schäublea, a s druge sada već bivšega grčkog ministra Yánnisa Varoufákisa.

U tom sukobu se stjecao dojam da Schäuble radi ne samo na istjerivanju Grčke iz EMU, nego su prispijevali i glasi da zapravo Njemačka kani istupiti i da već ima u pripremi plan povratka na njemačku marku.

Mak na konac

Izbacivanje Grčke iz eura, u Schäubleovoj viziji, mogla je biti i velika usluga Grčkoj (i medvjeda usluga Grcima). Naime, prije sporazuma kojim je Saveznoj Republici Njemačkoj 1953 oproštena polovica vanjskoga javnog duga nastaloga do kraja drugoga svjetskog rata, a i više od polovice dotadašnjeg duga za investicije kroz Marshallov plan, vlada saveznog kancelara Konrada Adenauera (s Ludwigom Erhardom kao saveznim ministrom financija), valutnom reformom 1948 faktički je anulirala unutrašnji njemački javni dug – a on je iznosio čak 300 posto društvenoga brutoproizvoda Njemačkog Reicha 1938.

Ne znači da plana o povratku na marku uopće nema (suluda je, zapravo priglupa država koja nema barem dvije-tri varijante izlaza iz eventualne, kamoli aktualne krize). Čini se očitim da je taj plan ipak u dubokoj rezervi, a da je i Njemačkoj, ili barem bistrjem dijelu njezine koalicijske vlade, postalo posve jasno da joj je unosnije zadržati euro koji joj se isplatio kao nikome inome.

Kad je grčka kriza dotjerala mak na konac, bjelodano se pokazalo ono što se trubi još od Maastrichtskog sporazuma 1992: da zajednička moneta ne može biti stabilna bez kakva-takva zajedničkog fiska. Tako se EU dovela u situaciju da kriza u zemlji koja stvara samo 1,5 posto BDP Unije, ugrozi monetarnu stabilnost EMU (otprilike kao da skandal u Bukovici ili na Kordunu uništi kunu).

Što bi tek bilo da kihne Španjolska, o Italiji da ni ne govorimo?

E, čini se da u bazi novog plana baš i jest Italija, odnosno nestabilnost u koju ju je tvrdoglavo gurala posljednja Berlusconijska vlada, sve dok – pod pritiskom i iz Bruxellesa – taj štetočina nije maknut i mjesto njega doveden bivši evropovjerenik Mario Monti. Baš on je predsjednik super partes koga je sebi izabrala High level group on own resources.

Izgradnja stabilnosti

Najavljeni zaokret Der Spiegel uspoređuje s odlukom Alexander Hamiltona, tajnika riznice u administraciji američkog predsjednika Georgea Washingtona, koji je, nasuprot otporima Thomasa Jeffersona i Jamesa Madisona, stabilnost izgradio na saveznom porezu. Upravo time je predsjednik Washington dotadašnji savez država pretvorio u saveznu državu. O tome je i sada riječ – o napokon mogućem financijskom pretvaranju Evropske unije (saveza država) u Evropsku Uniju (konfederaciju, kojoj još nedostaje zajednička vojska).

Što kažu naši stručnjaci

Željko Lovrinčević, analitičar Ekonomskog instituta

Put koji se predlaže budi i dosta otpora, jer protivnici takve unifikacije pitaju što im preostaje ako se odreknu fiskalnog suvereniteta? Po njihovom mišljenju, ako se unificiraju porezi, onda bi to trebalo učiniti i s rashodima odnosno socijalnim pomoćima, dječjim doplacima, mirovinama... Primjerice, iznos socijalne pomoći tada bi trebao biti isti u Rumunjskoj i Njemačkoj. No razvijene zemlje su protiv takve unifikacije, što je licemjerno s njihove strane.

Damir Novotny, neovisni analitičar

Schauble je veliki zagovornik fiskalne integracije, jer se pokazalo da monetarna integracija bez fiskalne ne funkcionira dobro. Sličan model, kakav predlaže njemački ministar financija, funkcionira u SAD-u. Vjerujem da bi sad on mogao i proći, iako će se Velika Britanija vjerojatno tome protiviti, jer bi se na taj način jačao fiskalni okvir Europske unije i disciplina među članicama.

Ante Babić, makroekonomski stručnjak

Teško da će se uvesti jedan takav 'općeniti' porez i da će on proći u Europskom parlamentu. Iz Njemačke često dolaze takve inicijative, no ostali su protiv. Britanija i Francuska vjerojatno neće pristati da svoje građane dodatno opterete, pa da oni uz 'domaći' porez plaćaju još nekim nazovimo to federalnim.